

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΙΑ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΙΖ'

Τετάρτη 24 Ιανουαρίου 2007

Αθήνα, σήμερα στις 24 Ιανουαρίου 2007, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.22' συνήλθε στην Αίθουσα της Γερουσίας η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΙΩΑΝΝΗ ΤΡΑΓΑΚΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη με θέμα: Επεξεργασία και εξέταση των άρθρων 56, 57, 111, 115 και 118 του Συντάγματος. Με αυτά νομίζω ότι κλείνουμε τη συζήτηση όλων των άρθρων, των οποίων είχε ζητηθεί η αναθεώρηση από την πλευρά των δύο μεγάλων κομμάτων, που είχαν τον απαιτούμενο αριθμό των πενήντα υπογραφών.

Έχουν υποβληθεί οκτώ προτάσεις συναδέλφων Βουλευτών που φέρουν τον απαιτούμενο αριθμό των πενήντα υπογραφών για συζήτηση και είπαμε ότι αυτές τις προτάσεις θα τις συζητήσουμε την επόμενη εβδομάδα, στην επόμενη συνεδρίασή μας, με τη διευκρίνιση ότι οι προτάσεις θα συζητηθούν το πρωί και το απόγευμα της Τετάρτης 31 του μηνός – αυτή τη συμφωνία έχουμε κάνει - θα γίνει η ψηφοφορία στην Επιτροπή μας. Από τις οκτώ προτάσεις, για να συμπληρώσω, έχουν αποσυρθεί ήδη οι δύο. Επομένως έχουμε έξι προτάσεις.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εγώ την επανακαταθέτω σήμερα.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν έχουμε λάβει γνώση όλων των προτάσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχουν ανακοινωθεί στην Ολομέλεια της Βουλής, έχουν από τα έντυπα τυπωθεί και είναι στη διάθεση του κάθε συναδέλφου. Θα είναι στις θυρίδες σας και θα τις έχετε για την επόμενη εβδομάδα.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ: Υπάρχει χρόνος να τοποθετηθούν και άλλοι συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μπορεί να τοποθετηθούν και άλλοι, το αντιλαμβάνομαι. Όσες όμως προτάσεις και να κατατεθούν, να έχετε υπ' όψιν σας ότι το βράδυ της Τετάρτης – έχουμε συμφωνήσει - 31 του μηνός θα κάνουμε την ψηφοφορία. Τέρμα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Με συγχωρείτε, κύριε Πρόεδρε. Μπορεί και μετά τις ψηφοφορίες του Μαρτίου...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ναι, βέβαια...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: ...μια που η Βουλή θα μείνει ανοιχτή, ανά πάσα στιγμή να κατατίθενται και άλλες προτάσεις. Δεν ασκείται άπαξ η αρμοδιότητα της Βουλής να διαπιστώνει την ανάγκη αναθεώρησης. Μπορεί να ασκηθεί πολλές φορές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχει δίκιο ο κ. Βενιζέλος...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Εκτός αν διαλυθεί η Βουλή, οπότε αν διαλυθεί η Βουλή δεν μπορεί να ασκήσει την αρμοδιότητά

της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχει δίκιο ο κ. Βενιζέλος ως προς το εξής, ότι μπορεί στην πορεία, πράγματι, να κατατεθούν και άλλες προτάσεις με πενήντα υπογραφές, αφού η επόμενη Βουλή έχει κηρυχθεί Αναθεωρητική.

Για να μην καθυστερούμε, μια άλλη παράκληση την οποία έχω είναι η εξής. Παρουσιάζεται το φαινόμενο – και θα ήθελα να το στηλιτεύσω, μια και είναι και η τελευταία μέρα της συνεδρίασής μας - να υπάρχουν συνάδελφοι οι οποίοι εγγράφονται, ρωτούν πότε θα μιλήσουν, μαθαίνουν – παραδείγματος χάρη - ότι θα μιλήσουν στις 17.00' και φεύγουν και έρχονται στις 17.00' και μιλάνε.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ: Πάνε κάτω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ακούστε όμως. Όσοι πηγαίνουν κάτω ή στις Επιτροπές να το αναφέρουν για τον εξής απλούστατο λόγο.

Θα έχετε παρατηρήσει ότι προεδρεύω μονίμως εγώ. Υπήρξαν, λοιπόν, ημέρες συνεδρίασεως που έκατσα εννέα και δέκα ώρες στην Έδρα. Είναι αδιανόητο αυτό και είναι και λίγο απάνθρωπο, για να χρησιμοποιήσω μια σκληρή έκφραση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Στις δύο τελευταίες ομιλίες μου δεν με τιμήσατε. Δεν ήσασταν στην Έδρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ήμουν σε διαβούλευση.

Θα ήθελα, λοιπόν, να σας παρακαλέσω οι εγγεγραμμένοι να μένουν κιόλας, για να παρακολουθούν και τους άλλους συναδέλφους.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, να προηγηθεί ο κ. Φούσας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Παναγιωτόπουλε, θα προηγηθεί ο κ. Φούσας και μετά ο κ. Λοβέρδος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Παράκλησή μου αν μπορώ να μιλήσω τρίτος, για να πάω στην Ολομέλεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Θα δώσω στην Ολομέλεια την παραγγελία, κύριε Λοβέρδο, παρά το γεγονός ότι – αν θυμάμαι - είστε τρίτος ή τέταρτος από το τέλος, όταν φτάσουν σε εσάς, να σας παρακάμψουν, να μιλήσετε ό,τι ώρα τελειώσετε από εδώ και θα μιλήσετε ό,τι ώρα θέλετε. Ό,τι ώρα τελειώσετε από εδώ θα πάτε κάτω, επειδή η πρόταση προέρχεται από τη Νέα Δημοκρατία, θα ήταν αδιανόητο να προηγηθείτε εσείς από τον ειδικό εισηγητή.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν θέλω να προηγηθώ, θέλω να αγορεύσω στην Ολομέλεια και να μιλήσω μετά τον κ. Τζέκη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εντάξει, αυτό είναι δικό σας δικαίωμα.

Πριν δώσω το λόγο στον ειδικό εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, τον κ. Φούσα, έχω παρακαλέσει – θα το επαναλάβω για

πολλοστή φορά - τους ειδικούς εισηγητές κάθε διάταξης να φέρουν τις ειδικές εισηγήσεις τους, διότι θα χρησιμοποιήσω τα Πρακτικά από τις ομιλίες τους, τα οποία θα τα διανεμήσουμε -αφού έχουμε βγάλει τις διακοπές και όλα τα άλλα - να τα ελέγξουν, να τα υπογράψουν και να μας τα δώσουν σαν ειδική εισήγηση.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Πού θα τις στείλουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εδώ σε εμάς, στη Γραμματεία της Επιτροπής. Μέχρι στιγμής πάντως, για να είμαι και ειλικρινής, μόνο δύο συνάδελφοι έχουν ανταποκριθεί και μας έχουν στείλει τις ειδικές εισηγήσεις τους.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Εγώ θα την στείλω σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και για τους γενικούς εισηγητές -βλέπω τον κ. Παναγιωτόπουλο, ο κ. Πάγκαλος απουσιάζει στο εξωτερικό - θερμωτάτη παράκληση...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Πότε παραδίδουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): «Πότε παραδίδουμε»; Η γενική σας εισήγηση έπρεπε ήδη να έχει παραδοθεί.

Ολοκληρωμένων, λοιπόν, σήμερα όλων των άρθρων, παρακαλώ πάρα πολύ - το τονίζω το παρακαλώ - έχουμε συζητήσει, έχουμε συνεννοηθεί πόσο θα είναι το μέγεθος και όλα αυτά.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Η έκταση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Η έκταση, ναι. Ξέρετε, οι μηχανικοί μιλάνε για μέγεθος.

Ορίστε, κύριε Φούσα, έχετε το λόγο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την εξαιρετική τιμή, να εισηγηθώ, εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας, την αναθεώρηση των διατάξεων 56 και 57 του Συντάγματος, τα οποία αναφέρονται, το μιν πρώτο στα κωλύματα εκλογής Βουλευτών, το δε δεύτερο στο επαγγελματικό ασυμβίβαστο, επίσης, των Βουλευτών, όπως αναθεωρήθηκε το 2001.

Επίσης, εισηγούμαι την αναθεώρηση και των συναφών μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 111, 115 και 118 του Συντάγματος. Η αναθεώρηση των άρθρων αυτών, όπως είναι γνωστό, προτείνεται, κατά το άρθρο 110 του Συντάγματος από τη Νέα Δημοκρατία, αντιθέτως δεν συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των αναθεωρητέων διατάξεων στην πρόταση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Θα ακούσουμε όμως, σε λίγο την τελική θέση του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Θετικά υπέρ της αναθεώρησης τοποθετήθηκε, με τις παρατηρήσεις του το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, ενώ δε συμπεριλαμβάνει σχετικές παρατηρήσεις ο Συνασπισμός του οποίου, επίσης, θα ακούσουμε σήμερα τις τελικές θέσεις.

Για το άρθρο 56 δεν έχω πολλά πράγματα να σας πω. Θα παρατηρήσω μόνο, ότι η Νέα Δημοκρατία προτείνει την αναθεώρηση του άρθρου αυτού, ώστε να μην υφίσταται επαχθής και υπερβολικός περιορισμός των υποψηφίων Βουλευτών, ο οποίος μπορεί να αποτρέπει ικανούς υποψηφίους, που εμπίπτουν στο επίπεδο εφαρμογής του ως λειτουργών και υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα από το να θέσουν υποψηφιότητα στις εκάστοτε εκλογές.

Με την ευκαιρία αυτή, θα ήθελα να σημειώσω ότι κάποτε θα είναι χρήσιμο -ως εκ περισσού το σημειώνω- οι υποψήφιοι Βουλευτές να προσκομίζουν και ποινικό μητρώο, διότι είναι ανάγκη να συμβάλλουμε προς την κατεύθυνση αυτή, δηλαδή, να ξέρουν οι πολίτες ποιοι είναι υποψήφιοι Βουλευτές και αν μπορούν κάποιοι με βεβαρημένο μητρώο να είναι υποψήφιοι Βουλευτές. Αυτό όμως, είναι μη συναφές θέμα αλλά δεν είναι στη διάταξη για την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Υποστηρίζεται από πολλούς νομικούς και πολιτικούς, αλλά και μη, ότι ούτε η Αναθεώρηση του 2001, αλλά ούτε και η παρούσα Αναθεώρηση ήταν απαραίτητη και ότι δεν υπάρχουν οι κοινωνικές συνθήκες γι' αυτήν την αναθεώρηση.

Απαντώ, λοιπόν, ευθέως εξ αρχής σ' όσους διατυπώνουν αυτήν την κριτική, ότι η με την αναθεώρηση του 2001 καθιέρωση του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών και όπως αυτή, κατά, πρωτοφανώς, πρόχειρο και βεβαιωμένο τρόπο έγινε, σε συνδυασμό και με τις ολέθριες στη συνέχεια συνέπειες για το πολιτικό μας σύστημα, αλλά και για την ποιότητα του Κοινοβουλίου και της δημοκρατίας γενικότερα, θα ήταν αρκετό, αυτό και μόνο, ώστε να έχουμε μια καινούργια

Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Οφείλω από την αρχή να εξηγήσω και να διευκρινίσω, αλλά και να επισημάνω ότι η παρούσα αναθεώρηση του άρθρου 57 του Συντάγματος για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών δεν αφορά μόνο τους Βουλευτές, αλλά, κυρίως, αφορά την ποιότητα της δημοκρατίας στην ανάγκη για αναβάθμιση του Κοινοβουλίου και στη στελέχωση της πολιτικής μας με ικανούς και καταξιωμένους επιστήμονες και επαγγελματίες.

Η εμπειρία των προηγούμενων εκλογών που ίσχυσε το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο και βεβαίως και για τις επόμενες εκλογές, αν συνεχίσει να ισχύει, ήταν και είναι ιδιαίτερα απαισιόδοξη και αποκαλυπτική του μέγιστου προβλήματος.

Επέβαλε ειδικότερα η ρύθμιση αυτή εκ των πραγμάτων την πλήρη...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ο κ. Φούσας είπε ότι έχει πέσει το επίπεδο της Βουλής.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Και το εννοώ, κύριε συνάδελφε, και θα σας πω συγκεκριμένα...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μήπως πρέπει να παρέμβετε σ' αυτό το σημείο;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Καθόλου. Και το εννοώ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο καθένας έχει την ευθύνη των λόγων του.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Κύριε Βενιζέλο, το εννοώ και επειδή θα ακούσετε και άλλα πολύ ενδιαφέροντα πιο κάτω, θέλω να με ακούσετε συνολικά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Είπατε, κύριε Φούσα, ότι έχει πέσει το επίπεδο της Βουλής;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΡΑΚΤΑΣ: Δεν είπε αυτό, ακριβώς, κύριε Πρόεδρε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Δεν είπα αυτό ακριβώς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μήπως είπατε ότι κάθε Βουλή είναι χειρότερη από την προηγούμενη; Αν είπατε ότι κάθε Βουλή είναι χειρότερη από την προηγούμενη, μπορεί κάπου να έχετε και δικίο.

Συνεχίστε, κύριε συνάδελφε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Επέβαλε ειδικότερα η ρύθμιση αυτή εκ των πραγμάτων την πλήρη αποθάρρυνση ικανών διακεκριμένων και επιτυχημένων ανθρώπων στην επιστήμη και στο επάγγελμά τους να ασχοληθούν με την πολιτική, διότι γνώριζαν ότι την επομένη της εκλογής τους, θα έπρεπε να διακόψουν, ουσιαστικά, το επάγγελμά τους και τη διακόνιση της επιστήμης τους και από εκεί και πέρα, θα τους διακατείχε μια πρωτοφανής και συνεχιζόμενη αβεβαιότητα και ανασφάλεια. Προτίμησαν, λοιπόν, πολλοί να μην ασχοληθούν με την πολιτική, αλλά να μείνουν στο επάγγελμά τους και αυτό είναι το μεγάλο διακύβευμα και το πρόβλημα της καθιέρωσης και ισχύος από 1-1-2003 του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών.

Τι είναι όμως το κοινοβουλευτικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών; Ασφαλώς θα πρέπει να δοθεί μια συγκεκριμένη και υπεύθυνη απάντηση. Τέτοιοι είναι οι περιορισμοί που τίθενται από την έννομη τάξη - και στην περίπτωση μας από το Σύνταγμα - τους εκπροσώπους του λαού, δηλαδή τους Βουλευτές, ως προς την ανάληψη μετά την εκλογή τους ορισμένων θέσεων και ως προς την άσκηση του επαγγέλματος.

Είναι όμως ανάγκη να δώσουμε μια εξήγηση, τι συμβαίνει για το θέμα αυτό στον υπόλοιπο κόσμο και, ιδίως, στην Ευρώπη και είναι ανάγκη αυτό να το πούμε πολύ χαρακτηριστικά. Βεβαίως να σημειώσουμε, ότι, όπως καθιερώθηκε στη πατρίδα μας το 2001 το επαγγελματικό ασυμβίβαστο, αποτελεί μια τελείως ακραία επιλογή.

Εκεί όμως που η χώρα μας εμφανίζει πρωτοφανή μοναδικότητα και αποκλειστικότητα είναι το γεγονός ότι προέβη στη ρύθμιση αυτή, δηλαδή στην καθιέρωση του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών, με συνταγματική διάταξη και όχι με απλό νόμο. Πρόκειται για, απολύτως, μεμονωμένη περίπτωση εν σχέσει με όλα τα συντάγματα του κόσμου και ιδίως της Ευρώπης και αναφέρεται, διενθώς, η περίπτωση μας ως παράδειγμα ασύνθητες. Ασφαλώς και άλλα ευρωπαϊκά συντάγματα έχουν προβλέψει την καθιέρωση κωλυμάτων και ασυμβίβαστων και παρέχουν και σχετικές εξουσιοδοτήσεις,

αλλά, τελικά, τα θέματα αυτά ρυθμίζονται κατά κύριο λόγο, από τον κοινό νομοθέτη και όχι από το ίδιο το Σύνταγμα. Αναφέρω ορισμένα παραδείγματα άλλων χωρών και μάλιστα με κάποιες συγκριτικές παρατηρήσεις.

Κύριε Πρόεδρε, θα κάνω συνοπτικές παρατηρήσεις. Θα δώσω όμως το κείμενό μου όπου έχω γραπτές λεπτομέρειες για το θέμα αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε. Είστε πολύ επιμελής.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Συγκεκριμένα: Στη Γαλλία ο ρόλος του συντακτικού νομοθέτη είναι, ιδιαίτερα, περιορισμένος. Αρκείται στο καθορισμό ενός ελάχιστου αριθμού ασυμβίβαστων επαγγελματιών, αφήνοντας την ειδικότερη ρύθμιση στον κοινό νομοθέτη. Αυτό δε, προβλέπεται από το Σύνταγμα.

Το ίδιο συμβαίνει και στην Ιταλία, στην Ισπανία και στη Πορτογαλία. Το ίδιο συμβαίνει και στο Ισραήλ και στις Σκανδιναβικές Χώρες. Στη Δανία, στη Σουηδία, στην Ισλανδία, στη Φινλανδία και στη Νορβηγία εφαρμόζεται εκεί, με κάποιες διαφοροποιήσεις, για κάθε χώρα από αυτές, το λεγόμενο "Σκανδιναβικό Πρότυπο". Ειδικότερα στα συντάγματά τους δεν προβλέπουν καμία ρύθμιση, αλλά ρυθμίζουν τα θέματα αυτά με απλούς νόμους.

Στο Γερμανικό Σύνταγμα συμβαίνει το ίδιο και στο Βέλγιο, επίσης. Κοντά βεβαίως, στις ρυθμίσεις αυτές του Βελγίου είναι και οι ρυθμίσεις του Λουξεμβούργου, της Ελβετίας και της Αυστρίας. Ακόμα και στη Κύπρο έχουμε την ίδια ρύθμιση.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιο το ασυμβίβαστο των Βουλευτών παρουσιάζει το ισχύον παραδοσιακό σύστημα στην Αγγλία, στην κοιτίδα δηλαδή του κοινοβουλευτικού συστήματος. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό δεν προβλέπονται απαγορεύσεις. Επιτρέπεται να ασκείται το επάγγελμα με κάποιους περιορισμούς που ειδικά έχουν ρυθμιστεί. Αλλά πάντως δεν υπάρχει και εκεί, όπως στη χώρα μας, το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ρυθμίσεις στις λεγόμενες νέες δημοκρατίες, αυτές, δηλαδή, που προέκυψαν μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Δηλαδή στην Αλβανία, στη Ρουμανία, στα Σκόπια, στη Βουλγαρία, στη Τσεχία, στην Ουγγαρία, στη Πολωνία, στην Σλοβενία και Κροατία όπου, επίσης, δεν υπάρχει το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

Ενδιαφέρον, επίσης παρουσιάζουν τα θέματα αυτά στη Ρωσία, στη Λιθουανία, στη Γεωργία, στο Αζερμπαϊτζάν και αναφέρονται, ειδικώς, και στις χώρες αυτές, όπου γίνεται μια προσπάθεια να καθιερωθεί και εκεί το ασυμβίβαστο, αλλά όχι όμως κατ' απόλυτο τρόπο.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, τέλος, έχει καθιερωθεί ήπιο επαγγελματικό ασυμβίβαστο, με πολλές ωστόσο εξαιρέσεις τόσο ως προς τις επί μέρους πτυχές αυτών των εξαιρέσεων όσο και ως προς τη δυνατότητα, είτε της δωρεάν παροχής υπηρεσιών, είτε της διάθεσης των αναλογουσών αμοιβών για φιλανθρωπικούς σκοπούς, κάτι που ούτε και αυτό δεν μπορεί να συμβεί στη χώρα μας, όπως δέχθηκε και το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο επί σχετικής ενστάσεως κατά συναδέλφου μας Βουλευτή.

Συνοπτικά για τα θέματα αυτά πρώτον δεν υπάρχει το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο σε καμία χώρα.

Δεύτερον, δεν έχει ρυθμιστεί, όπου υπάρχει, με συνταγματική διάταξη.

Τρίτον, όπου υπάρχει, επαναλαμβάνω, τέτοια ρύθμιση γίνεται με νόμο, το δε δικό μας σύστημα, στην πατρίδα μας, θεωρείται ως ασύνηθες και ως ακραίο διεθνώς.

Μετά τη σύντομη αυτή επισκόπηση στις άλλες χώρες για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο Βουλευτών, είναι ανάγκη να σημειωθεί, πότε και με ποιο τρόπο που γιατί καθιερώθηκε στη χώρα μας το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

Ειδικότερα, πρέπει να αναφερθεί, πώς και γιατί από το περιορισμένο ασυμβίβαστο φθάσαμε στην πλήρη και αιφνιδιαστική ανατροπή για το θέμα αυτό. Συγκεκριμένα, όπως ήδη αναφέρθηκε, προ του 2001 στην πατρίδα μας ήταν ελεύθερη η άσκηση του επαγγέλματος εκ μέρους των Βουλευτών, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, όπως για τους δικηγόρους Βουλευτές σε υποθέσεις ναρκωτικών. Κατά την αναθεωρητική διαδικασία, μετά τις

εκλογές του 1996, για τη νέα Αναθεώρηση, αλλά και πριν, δεν τέθηκε ποτέ θέμα καθιέρωσης, και μάλιστα μέσω του Συντάγματος, του επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών.

Ειδικότερα, τέτοιο θέμα δεν τέθηκε και δεν προέκυψε, καθώς ούτε στις προτάσεις τότε των κομμάτων υπήρχε ζήτημα απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών, αλλά ούτε και στις συζητήσεις στην προαναθεωρητική επιτροπή τέθηκε παρόμοιο θέμα. Ακόμα και στο πόρισμα της επιτροπής αυτής δεν υπήρχε σχετικό θέμα και δεν θα μπορούσε να συμπεριληφθεί, αφού ούτε πρόταση υπήρχε, ούτε και συζήτηση έγινε.

Τέλος, ούτε στην Ολομέλεια – θέλω να το προσέξετε ιδιαίτερα αυτό - της προαναθεωρητικής, άλλως προτεινουσας Βουλής, υπήρξε τέτοιο ζήτημα και κατά συνέπεια δεν ανέκυψε και θέμα ψηφοφορίας του και κατά τις δύο τότε σχετικές συνεδριάσεις.

Βέβαια ψηφίστηκε προς αναθεώρηση, κατά την προαναθεωρητική διαδικασία και το άρθρο 57 του Συντάγματος και μάλιστα έλαβε – σημειώστε το – διακόσιους τριάντα τέσσερις ψήφους, δηλαδή έλαβε την ευρύτατη πλειοψηφία. Αλλά ποτέ μέχρι τότε δεν τέθηκε συγκεκριμένο θέμα επαγγελματικού ασυμβίβαστου και, ιδίως, δεν τέθηκε τέτοιο θέμα στους Βουλευτές που κλήθηκαν να ψηφίσουν. Γι' αυτό και επιμένω ότι πρέπει να γνωρίζουν οι Βουλευτές, γιατί καλούνται να ψηφίζουν και όχι μόνο να ψηφίζουν αριθμητικά άρθρα των διατάξεων, χωρίς να ξέρουν το περιεχόμενο ή έστω την κατεύθυνση του περιεχομένου.

Επομένως τελείωσε η προαναθεωρητική διαδικασία μέχρι τις εκλογές του 2000, χωρίς ποτέ να τεθεί θέμα αναθεώρησης και του άρθρου 57 για το συγκεκριμένο θέμα. Βεβαίως, υπήρξαν κάποιες μεμονωμένες τοποθετήσεις Βουλευτών, αλλά μέχρις εκεί και τίποτα άλλο.

Ακολούθως κατά την αναθεωρητική διαδικασία, μετά τις εκλογές του 2000, από τις οποίες προέκυψε, όπως είναι γνωστό, η Ζ' Αναθεωρητική Βουλή, είχαμε την εξής περιέργη και απρόοπτη εξέλιξη. Στην τρίτη επιτροπή της Αναθεωρητικής Βουλής, που συνεστήθη μετά τις εκλογές του 2000, δεν υπήρξε συγκεκριμένη πρόταση κανενός προς συζήτηση για την καθιέρωση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου. Επίσης, η πρόταση της επιτροπής αυτής της Αναθεωρητικής Βουλής δεν συμπεριέλαβε ή πρότασε, ώστε να υποβληθεί αυτό στην Ολομέλεια της Αναθεωρητικής Βουλής.

Υπό τα δεδομένα αυτά, όλα έδειχναν, ότι η συζήτηση και η ψηφοφορία στην Ολομέλεια της εν λόγω Αναθεωρητικής Βουλής θα εξελίσσονταν σε ήπιο και συναινετικό κλίμα, αφού μέχρι τότε δεν είχε τεθεί θέμα καθιέρωσης του επαγγελματικού ασυμβίβαστου. Όπως αιφνιδίως, όμως – και θέλω να το προσέξετε αυτό - υπήρξε μια δραματική τροπή, αλλαγή και ανατροπή του όλου κλίματος, όταν ο εισηγητής της πλειοψηφίας, δηλαδή του ΠΑ.ΣΟ.Κ., κατέθεσε για πρώτη φορά στην Ολομέλεια της Αναθεωρητικής Βουλής πρόταση για συνταγματική καθιέρωση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομός Εύβοιας): Ανάποδα έγινε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ήταν, πράγματι, η πρόταση αυτή κεραυνός εν αιθρία και όπως ήταν φυσικό, προκάλεσε εντονότερες και οξύτερες αντιδράσεις και αντιπαραθέσεις.

Με την πρόταση αυτή του εισηγητή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. συμφώνησε και ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, παρά το ότι επέκρινε δριμύτητα την αιφνίδια και απρόοπτη αλλαγή στάσης για το θέμα αυτό του εισηγητή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Επιπλέον διευκρίνισε ότι τη θέση αυτή την υποστήριζε εδώ και πολλά χρόνια.

Η συμφωνία αυτή των εισηγητών των δύο μεγάλων κομμάτων ήταν η αφορμή και το έναυσμα για πολύ ζωηρές αντιπαραθέσεις και σφοδρές αντιδράσεις, ώστε δημιουργήθηκαν εκ των πραγμάτων δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα και μέτωπα στα δύο μεγάλα κόμματα και μάλιστα έξω και πέρα από τις κομματικές γραμμές.

Μόνο τα δύο μικρότερα κόμματα, το Κ.Κ.Ε. και ο Συνασπισμός διαφώνησαν πλήρως και εμφανίστηκαν με ενιαία και σταθερή γραμμή, κατά την καθιέρωση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών.

Όπως ήταν αυτονόητο και όπως τα πράγματα εξελίχθηκαν, η συζήτηση στην Ολομέλεια της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο κυριάρχησε πλήρως και υπεράνω όλων των άλλων θεμάτων, που και αυτά ήταν ιδιαίτερα σοβαρά. Δεν έλειψαν, όμως και οι συζητήσεις και για άλλα όπως είπα θέματα, όπως για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το ασυμβίβαστο, καθώς και για το θέμα του συνταγματικού καθορισμού της έννοιας του μετόχου επιχείρησης, που εμπίπτει στο ασυμβίβαστο, αλλά κυριάρχησε περισσότερο το επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Παρά το ότι υπήρξαν αυτές οι αντιδράσεις, τελικώς ήλθε προς ψηφοφορία το θέμα.

Και ακούστε: Υπέρ της αναθεώρησης - στην Ολομέλεια σας είπα, προηγουμένως, έλαβε διακόσιους τριάντα τέσσερις ψήφους - ψήφισαν μόνο εκατόν εξήντα έξι Βουλευτές. Κατά της αναθεώρησης ψήφισαν εκατόν ένας Βουλευτές, λευκό δεκατρείς Βουλευτές.

Επομένως στη φάση αυτής της ψηφοφορίας, που οι Βουλευτές γνώριζαν το ακριβές περιεχόμενο της νέας διάταξης, για την καθιέρωση του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου, ψήφισαν υπέρ μόνο εκατόν εξήντα έξι και άρα δεν συμπληρώθηκε ο αριθμός των εκατόν ογδόντα και άνω Βουλευτών. Βεβαίως είχε συμπληρωθεί, όπως σας είπα, ο αριθμός διακόσια τριάντα τέσσερα στην προαναθεωρητική Βουλή, αλλά τότε δεν γνώριζαν οι Βουλευτές, ότι θα καθιερώνατο το επαγγελματικό ασυμβίβαστο, διότι δεν συζητήθηκε ποτέ το θέμα αυτό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΔΡΑΚΤΑΣ: Εξαπατήθηκαν, όχι δεν γνώριζαν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Αυτό έγινε στην Αναθεωρητική Βουλή.

Με τα δεδομένα αυτά είναι, απολύτως, βέβαιο ότι αν οι Βουλευτές γνώριζαν...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Δηλαδή απάτη. Πείτε το ότι ήταν απάτη.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Σας παρακαλώ, ολοκληρώσω.

Αν γνώριζαν και κατά την προαναθεωρητική διαδικασία και στην ψηφοφορία το ακριβές περιεχόμενο της νέας διατύπωσης και ειδικότερα ότι θα καθιερωνόταν το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο, δεν θα έπαιρνε η προς αναθεώρηση διάταξη εκατόν ογδόντα ψήφους, είτε κατά την προαναθεωρητική διαδικασία, είτε κατά την αναθεωρητική και επομένως, δεν θα ήταν μεταξύ των αναθεωρητέων διατάξεων. Αξίζει να υπογραμμιστεί κατά το 2001, προχειρότητα και το βεβαιωμένο της αναθεώρησης του άρθρου 57 του Συντάγματος για την καθιέρωση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου.

Ειδικότερα, πέραν του ότι η νομοτεχνική διατύπωση - και αυτό έχει σημασία και διαβάστε το σας παρακαλώ - και η κατάσχεση της νέας αυτής διάταξης είναι απαράδεκτη και συγκεκριμένη, επιπλέον στο τελικό ψήφισμα - ακούστε, κύριοι συνάδελφοι - προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως προσετέθη, αυθαίρετως μια νέα φράση, που επέρχεται πλήρης σύγχυση, περί το αν αφορά και τους τριακοσίους Βουλευτές η υποχρέωση εντός οκταήμερου να υποβάλουν σχετική δήλωση, αν επιλέγουν το επάγγελμά τους ή το βουλευτικό αξίωμα.

Ειδικότερα στην παράγραφο 2 του άρθρου 57 προσετέθη αυθαίρετως και παρανόμως στο ψήφισμα η φράση «του πρώτου εδαφίου», κάτι που δημιουργήσε μεγάλη σύγχυση και αυτό κρίθηκε με δύο αποφάσεις του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου. Στην πρώτη μεν, που δεν είχαν τα Πρακτικά, συμφώνησαν ότι δεν αφορά όλους τους Βουλευτές, αφορά μόνο καναλάρχες, εργολάβους, εργολήπτες, προμηθευτές και όχι τους δικηγόρους, μηχανικούς, νοσηλευτές, γιατρούς κ.λπ., αλλά στη δεύτερη λύθηκε, τελικά, το θέμα, διότι, πράγματι, το δικαστήριο είδε και τα Πρακτικά της Βουλής.

Η παράγραφος 4 του νέου αναθεωρημένου άρθρου 57 του Συντάγματος διαλαμβάνει ότι στη συνέχεια θα εκδοθεί ειδικός εκτελεστικός νόμος για τον προσδιορισμό των συμβατών με το Σύνταγμα δραστηριοτήτων των Βουλευτών. Πράγματι, κατατέθηκε στη Βουλή το σχετικό νομοσχέδιο, του οποίου η συζήτηση στην αρμόδια επιτροπή άρχισε - ακούστε - στις 21.1.2003, η δε ισχύς του θα άρχιζε αναδρομικά από 1.1.2003.

Η οξύτητα που προκλήθηκε κατά τη συζήτηση αυτού του νομοσχεδίου στην αρμόδια επιτροπή είχε ως αποτέλεσμα να μην ψηφιστεί αυτή η διάταξη, ούτε στην κοινοβουλευτική επι-

τροπή, ούτε και στην Ολομέλεια. Μάλιστα, ακούστε και τους αριθμούς: Στην Ολομέλεια ψήφισαν κατά του νόμου εκατόν σαράντα εννέα Βουλευτές και υπέρ του νόμου μόνο εκατόν σαράντα Βουλευτές. Επομένως αντιλαμβάνεστε τι θα συνέβαινε και στην προαναθεωρητική διαδικασία, εάν οι Βουλευτές γνώριζαν, ότι θα καθιερωνόταν το επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

Υπ' αυτά τα δεδομένα, ισχύει πλέον στη χώρα μας η ακραία λύση του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου, κάτι που αποτελεί πρωτοτυπία και φαινόμενο προς αποφυγή, όπως, ορθώς, επισημάνθηκε, για όλη την Ευρώπη.

Τα πολιτικά αποτελέσματα, ασφαλώς, υπήρξαν τραγικά και ολέθρια. Αποθάρρυνε, όπως είπα, πολλούς υποψηφίους, να λάβουν μέρος στις εκλογές του 2004. Το χειρότερο δε είναι, ότι και εν ενεργεία Βουλευτές ή και εκπαιδευμένοι με δικαστικές αποφάσεις του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου δεν θέλησαν να λάβουν μέρος στις εκλογές του 2004 και, όπως εκτιμώ, πολλοί περισσότεροι, δεν θα ελάμβαναν μέρος στο μέλλον, εάν συνέχιζε να ισχύει αυτή η διάταξη.

Έτσι, ο κίνδυνος να μετατραπεί η Βουλή και η πολιτική γενικότερα σε χώρο ανεπάγγελτων, συνταξιούχων, αποτυχημένων επαγγελματιών και επιστημόνων, γόνων πλούσιων και πολιτικών οικογενειών - χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και άξιοι των οικογενειών αυτών - αλλά και ανθρώπων των κομμάτων και όχι της κοινωνίας, ακόμα δε και διαπλεκόμενοι, ήταν και είναι μέγας επικείμενος και ολοφάνερος και αυτό φάνηκε σε μεγάλο βαθμό στις εκλογές του 2004. Διότι ποιος, πράγματι, πετυχημένος επιστήμονας και ποιος επαγγελματίας, και μάλιστα σε παραγωγική ηλικία, θα θελήσει να εκλεγεί Βουλευτής και την επομένη να πρέπει να "κλειδώσει" το επάγγελμά του και την επιστήμη του; Ποιος μπορεί να συμβιβαστεί με τη μεγίστη αβεβαιότητα και ανασφάλεια και ποιος μπορεί να αντέξει το βάρος των αυτονόητων οικογενειακών υποχρεώσεων και βαρών, χωρίς επάγγελμα και επιστήμη;

Η απάντηση είναι σαφώς αποθαρρυντική και απογοητευτική. Και, βεβαίως, το έδειξε η εμπειρία των τελευταίων εκλογών του 2004 και θα γινόταν, ασφαλώς, πολύ χειρότερα στο μέλλον.

Υπ' αυτά τα δεδομένα, το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας εκτίμησε κάτι, που είναι πλέον αποδεκτό και στην πλειοψηφία του λαού και των πολιτικών, ότι, δηλαδή, το καθιερωθέν επαγγελματικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών - και μάλιστα το απόλυτο - δεν λειτούργησε θετικά στην πράξη, ούτε υπέρ των Βουλευτών ούτε υπέρ του Κοινοβουλίου, ούτε υπέρ της πολιτικής, ούτε βεβαίως, υπέρ της δημοκρατίας, αλλά, ούτε και υπέρ της εκάστοτε κυβέρνησης.

Όπως είναι φυσικό, το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο θέτει σοβαρά διλήμματα σε πετυχημένα και αναγνωρισμένα πρόσωπα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής του τόπου, τα οποία διατάζουν να πολιτευτούν, διότι με την ενδεχόμενη εκλογή τους, όπως σας προανέφερα, θα πρέπει να "κλειδωθούν", να "κλειδωθούν", να καταργήσουν το επάγγελμά τους και την επιστήμη τους.

Έτσι για τους λόγους αυτούς, προτείνεται από τη Νέα Δημοκρατία η κατάργηση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών και η θέσπιση ενός μερικού ασυμβίβαστου, το οποίο θα οριοθετείται από τον εκτελεστικό νόμο για τον προσδιορισμό των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, που θα επιτρέπονται στους Βουλευτές.

Αυτή είναι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας και αυτήν έχω την τιμή να εισηγηθώ προς την Επιτροπή μας και το ελληνικό Κοινοβούλιο.

Θα ήθελα, όμως, να διατυπώσω και μία προωθημένη δική μου άποψη, που τη θέτω προς προβληματισμό και παρακαλώ να την ακούσετε. Δεν υπάρχει κανένας απολύτως λόγος να ρυθμίζεται αυτό το θέμα με συνταγματική διάταξη. Μπορεί να το ρυθμίζει ο κοινός νομοθέτης και αυτό είναι το ορθότερο.

Το θέτω προς συζήτηση και μέχρι την Ολομέλεια της Αναθεωρητικής Βουλής, όπου θα διαμορφωθεί το τελικό περιεχόμενο των αναθεωρητέων διατάξεων, μπορούν τα κόμματα και οι Βουλευτές να το σκεφθούν, να προβληματιστούν και, βεβαίως, να το εκτιμήσουν καλύτερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ολοκληρώστε, σας παρα-

καλώ, κύριε συνάδελφε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Σε κάθε περίπτωση, εισηγούμαι, τελικώς, να συμπεριληφθεί μεταξύ των αναθεωρητέων διατάξεων και το άρθρο 57 του Συντάγματος και ειδικότερα η ρύθμιση, που αφορά στο επαγγελματικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών.

Επιθυμώ, να σας παρακαλέσω, να στηρίξετε αυτήν την πρωτοβουλία και πρόταση, γιατί πρόκειται για ένα, ιδιαίτερα, σοβαρό θέμα που δεν είναι καθόλου κομματικό, αλλά έντονα πολιτικό και αφορά την ποιότητα και την αναγκαία αναβάθμιση της πολιτικής του Κοινοβουλίου και της δημοκρατίας.

Αυτό είναι χρέος μας, να το κάνουμε και ελπίζω ότι όλοι μας θα αρθρούμε στο ύψος των περιστάσεων και θα καταργήσουμε το απαράδεκτο και καταστροφικό για την πολιτική απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε συνάδελφε.

Ο συνάδελφος ειδικός αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Τζέκης έχει το λόγο.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αναφερόμαστε στα άρθρα 56 και 57 του Συντάγματος που είναι για αναθεώρηση. Θέλω, βέβαια, να πω για το άρθρο 56 ότι είχαμε τονίσει και το 2001 την αναγκαιότητα να μην αναγκάζεται σε παραίτηση ο δημόσιος υπάλληλος και είχαμε πει ότι θα έπρεπε να υποβάλει την παραίτησή του μετά τις εκλογές ή – το πιο λογικό – μετά την εκλογή του.

Αυτό, βέβαια, τότε δεν είχε γίνει δεκτό.

Σήμερα, βλέπουμε, βέβαια, ότι η Νέα Δημοκρατία ανταποκρίνεται και αυτό είναι θετικό. Όμως, πρέπει να τονίσουμε και εάν ισχύει και για τους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Καλή ερώτηση, κύριε συνάδελφε! Το ίδιο ισχύει και για τα Σώματα Ασφαλείας. Είναι ένα ενδιαφέρον θέμα.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Βεβαίως, κατ' επέκταση και στα Σώματα Ασφαλείας.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Το ίδιο επάγγελμα ασκούν ο δικηγόρος και ο συνταγματάρχης;

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Πάντως, είναι κάτω από τον απόλυτο δημόσιο έλεγχο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σας παρακαλώ να μη διακόπτετε, κύριοι συνάδελφοι.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Μη βιάζεστε, γιατί ξέρετε, όσον αφορά στους υπηρετούντες, ότι το προηγούμενο Σύνταγμα προέβλεπε μόνο για τους αξιωματικούς. Έγινε η αναθεώρηση και τώρα αφορά στους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις και στα Σώματα Ασφαλείας. Όμως, μέσα στις Ένοπλες Δυνάμεις, υπάρχουν και απλοί οπλίτες.

Είναι επάγγελμα πλέον οι επαγγελματίες οπλίτες. Αυτοί τι είναι; Είναι κανονικότατο επάγγελμα. Δεν θα ισχύσει γι' αυτούς το δικαίωμα του εκλέγεσθαι; Δεν είναι ισότιμοι πολίτες με τον κ. Παναγιωτόπουλο, μ' εμένα ή με τον κ. Βενιζέλο; Έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν, όχι να εκλέγονται;

Δώστε ορισμένες διευκρινίσεις, διότι περνάμε από ένα θεσμό σ' ένα άλλο. Δηλαδή, είχαμε τον εθνικό στρατό, τώρα έχουμε κάτι διαφορετικό. Εκεί, έχετε επαγγελματίες οπλίτες. Ως επάγγελμα το επιλέγουν. Άρα πρέπει να δοθούν και ορισμένες εξηγήσεις.

Όσον αφορά τα κωλύματα των Βουλευτών, πιστεύουμε ότι πρέπει να δοθούν πιο αναλυτικά στοιχεία, δηλαδή τι έχει κατά νου η Νέα Δημοκρατία. Λέτε ότι για όλους τους παραπάνω λόγους κρίνεται σκόπιμο να περιοριστούν τα κωλύματα των Βουλευτών. Και συμφωνούμε. Όμως, πρέπει να μας πείτε συγκεκριμένα και αναλυτικά τι εννοείτε, για να ξέρουμε και εμείς τι θα ψηφίσουμε.

Απ' αυτήν την άποψη, δηλαδή, θέλουμε να πούμε ότι είναι θετικό αυτό που προτείνετε, δηλαδή η αίτηση να γίνεται μετά την εκλογή κ.λπ., αλλά θέλουμε περισσότερες πληροφορίες για τον περιορισμό των κωλυμάτων των Βουλευτών.

Επίσης βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου 56 «δεν μπο-

ρούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν Βουλευτές, σε όποια εκλογική περιφέρεια υπηρέτησαν ή σε όποια εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητά τους, μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου». Δηλαδή, προεξοφλεί τους δεκαοκτώ μήνες στα τέσσερα χρόνια. Και αν οι εκλογές γίνουν στα τρία χρόνια, τι θα γίνεται μ' αυτήν την περίπτωση; Αυτό το ζήτημα, το είχαμε βάλει και το 2001, αλλά και τότε, βέβαια, δεν είχε δοθεί εξήγηση από την κυβέρνηση, για το τι γίνεται μ' αυτήν την κατηγορία. Θα ήθελα, λοιπόν, να πω ότι δεν είναι κακό να μας δώσουν συγκεκριμένες απαντήσεις και σ' αυτό.

Η Νέα Δημοκρατία αναφέρει στην αναθεώρηση ότι υπάρχει και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Βέβαια αυτό προϋπήρχε και το 2001, όταν συμφωνούσε στην τότε αναθεώρηση του άρθρου 56.

Επιτρέψτε μου να πω για το άρθρο 56 ότι θα χρειαστεί - αφού μιλάμε για τους δημοσίους υπαλλήλους - να αναθεωρηθεί και το άρθρο 29 παράγραφος 3 που απαγορεύει την πολιτική δράση των δημοσίων υπαλλήλων στη δουλειά.

Όταν, λοιπόν, κάποιος εργαζόμενος έχει το πολιτικό δικαίωμα να εκλεγεί, σημαίνει ότι αυτός ο συγκεκριμένος εργαζόμενος έχει αναπτύξει μία πολιτική δραστηριότητα είτε εντός είτε και εκτός της υπηρεσίας του. Άρα το ένα βρίσκεται σε αντιπαράθεση με το άλλο.

Πραγματικά, λοιπόν, πρόκειται για κάτι το οποίο πρέπει να δει η Κυβέρνηση για να αναθεωρηθεί και το άρθρο 29, το οποίο στην ουσία, στην πράξη, έχει καταργηθεί. Υπάρχουν πλέον εργαζόμενοι στο δημόσιο τομέα, που δραστηριοποιούνται πολιτικά, κάτι που δεν μπορείτε να μην παραδεχθείς. Άρα, λοιπόν, είναι υποκριτικό να λέμε ότι δεν έχει το δικαίωμα της πολιτικής δράσης υπέρ κομμάτων μέσα σ' έναν εργασιακό χώρο. Και είναι γνωστό, βέβαια, ότι υπάρχουν συνδικαλιστικές παρατάξεις στο δημόσιο τομέα που πρόσκεινται σε κόμματα. Και ας μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας, γιατί, πραγματικά, σ' αυτό το σημείο δεν χωράει πολιτική υποκρισία.

Όσον αφορά το άρθρο 57, θα ήθελα να υπενθυμίσω, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ότι έχει πολλή συζήτηση πριν και κατά τη διάρκεια της αναθεώρησης του 2001. Τότε, λοιπόν, είπαν πολλά οι υποστηρικτές του άρθρου 57, το οποίο αφορά το απόλυτο ασυμβίβαστο. Υποστήριξαν ότι μ' αυτόν τον τρόπο, θα ανέβαινε το κύρος του Βουλευτή και ότι θα διασφαλιζόταν η απρόσκοπτη και ολοκληρωτική αφοσίωση του Βουλευτή στα καθήκοντά του, λες και μέχρι τότε υπήρχε εμπόδιο για το κύρος του Βουλευτή ή εμπόδιο για να ασχοληθεί αυτός όσο έπρεπε με τα βουλευτικά του καθήκοντα.

Πιστεύω ότι αυτός ο οποίος θέλει, πραγματικά, να ασχοληθεί με τη βουλευτική ιδιότητα και να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά του, δεν περιορίζεται από την άσκηση επαγγέλματος.

Βέβαια, τότε είχαμε προβλέψει, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, το σημερινό αδιέξοδο. Βέβαια, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ίσως πει – απ' ό,τι ειπώθηκε – πως, πραγματικά, ήταν θετικό στοιχείο το απόλυτο ασυμβίβαστο, δηλαδή ότι πέτυχε αυτή η αναθεώρηση, ενώ βλέπουμε και συζητάμε όλοι σχεδόν μεταξύ μας ότι δεν υπήρχε ανάγκη να γίνει το ασυμβίβαστο τότε για όλους και ολοκληρωτικά.

Πιστεύουμε, λοιπόν, ότι το κύρος του Βουλευτή εξαρτάται από την πολιτική του δράση και δραστηριότητα. Πιστεύουμε, δηλαδή, ότι εξαρτάται από το πόσο αυτό που λέει στο λαό, το πραγματοποιεί και μέσα στη Βουλή ή αυτό που λέει μέσα στη Βουλή και το κάνει, το πάει και το αναδεικνύει μέσα στην κοινωνία, στους εργαζόμενους, στο λαό γενικότερα. Διότι δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πολλά λέμε στο λαό, αλλά όταν ερχόμαστε εδώ μέσα, ψηφίζουμε άλλα, τα οποία είναι και σε βάρος του λαού. Κάτι τέτοιο, δηλαδή, ανεβάζει το κύρος του Βουλευτή ή δείχνει κάτι διαφορετικό;

Τελικά η δραστηριότητα και η δράση του Βουλευτή σαν άτομο εξαρτάται και από την πολιτική δράση του κόμματός του. Αυτά είναι αλληλένδετα. Ο Βουλευτής, δηλαδή, δεν είναι κάτι έξω από την πολιτική δραστηριότητα ενός κόμματος και από τα πολιτικά του προγράμματα. Άρα, δηλαδή, έτσι πρέπει να δούμε την αναβάθμιση του κύρους του Βουλευτή και όχι να τον απο-

κλείσουμε από το να ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα.

Και γνωρίζετε ότι, τουλάχιστον, εμείς, πραγματικά, δεν έχουμε αυτό το πρόβλημα και είχαμε εντοπίσει τότε ότι θα υπάρξουν ουσιαστικά ζητήματα, τα οποία θα βρίσκαμε μπροστά μας.

Είχαμε πει ότι το απόλυτο ασυμβίβαστο βάζει φραγμούς σε συμπολίτες μας που είναι πετυχημένοι στον κλάδο τους και έχουν κοινωνική, πολιτική και συνδικαλιστική δραστηριότητα. Όταν, όμως, βάλεις σε κάποιον το δίλημμα ή Βουλευτής ή να ασκείς το επάγγελμά σου, αυτό επιδρά αρνητικά.

Εμείς μιλάμε και για τους απλούς εργαζόμενους. Μιλάμε για τη μικρομεσαία αγροτιά, για τους μικροβιοτέχνες, για τους μικροεπαγγελματίες. Αυτοί δεν έχουν το δικαίωμα να μπουν, πραγματικά, στην αναμέτρηση, διεκδικώντας μία βουλευτική έδρα; Λες, λοιπόν, στο μικρομεσαίο αγρότη που έχει τα πενήντα και εξήντα στρέμματα, να εγκαταλείψει το επάγγελμά του; Λες στο μικροβιοτέχνη να κλείσει τη βιοτεχνία του; Λες στο μικρομαγαζάτορα να κλείσει το μαγαζί του; Λες, δηλαδή, στο νέο δικηγόρο που για πέντε, δέκα χρόνια έχει κάνει μία σχετική πελατεία, να κλείσει το γραφείο του; Και αν όλοι αυτοί μετά από πέντε-έξι χρόνια δεν εκλεγούν, πώς θα ανοίξουν και πάλι τις δουλειές τους; Λέγαμε, λοιπόν, ότι θα δημιουργήσει ουσιαστικά προβλήματα και ότι θα μας οδηγήσει, πραγματικά, σε δύσκολες και επικίνδυνες ατραπούς.

Αντιμετωπίσαμε και εδώ μέσα την πολιτική υποκρισία. Δεν συζητούσαμε μαζί ότι ο άλλος έκλεισε το φαρμακείο του ή ότι ο άλλος έκλεισε το δικηγορικό του γραφείο; Δεν συζητούσαμε μαζί – για να μην κρυβόμαστε και πίσω από το δάχτυλό μας – ότι έκανε τη μεταβίβαση σ' έναν συγγενή του; Δηλαδή, η πολιτική υποκρισία είναι αυτή που εξασφαλίζει το κύρος του Βουλευτή, της Βουλής γενικότερα και των κομμάτων; Έτσι πρέπει να δούμε και την αναβάθμισή μας. Και το λέμε εμείς προς ένα αστικό Κοινοβούλιο, ώστε να κρατήσει, τουλάχιστον, έστω αυτά τα δημοκρατικά, αστικά χαρακτηριστικά που πρέπει να το διέπουν.

Μάλιστα, λέμε εδώ να ελέγχουμε, ώστε να μην έχουν ούτε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ξέρετε ότι οι μετοχές δεν είναι ονομαστικές πια. Μπορεί, λοιπόν, να έχουμε μέσα στη Βουλή και κάποιον που είναι ιδιοκτήτης ακόμα και ενός επαρχιακού έντυπου ή καναλιού; Μπορεί, λοιπόν, μέσα από μία off-shore εταιρεία να ελέγχει και εφημερίδες και τηλεοράσεις και ραδιόφωνα και οτιδήποτε και να τον έχεις μέσα στη Βουλή. Νομικά και συνταγματικά θα είναι δικαιωμένος. Πολιτικά όμως δεν θα είμαστε δικαιωμένοι όλοι.

Λέμε, λοιπόν, ότι από το 2001 είχε ανοιχθεί ο δρόμος για να αποκλειστούν κοινωνικά στρώματα, τα οποία, πραγματικά, ήθελαν να αναμειχθούν στην αναμέτρηση για το Κοινοβούλιο, δυνατότητα που τους αποκλείαμε.

Η δυνατότητα, λοιπόν, που είχαμε και ανοίγαμε μπροστά μας – και εμείς θα σας πούμε καθαρά πράγματα – είναι ότι αυτοί που έχουν και κατέχουν, δεν έχουν ανάγκη από τα ασυμβίβαστα. Αυτοί είναι οι γόνιοι πλούσιων οικογενειών, ακόμα και γόνιοι διαφόρων άλλων κατηγοριών, όπως μεγαλοεπιχειρηματιών, που δεν έχουν ανάγκη, δεδομένου ότι στο όνομά τους δεν θα έχουν τίποτα, αλλά θα έρχονται μέσα στη Βουλή. Όμως στερούμε το δικαίωμα από το μικροβιοτέχνη, που δίνει τον αγώνα του.

Δίνουμε, όμως, τη δυνατότητα σε κάποιον ο οποίος δεν ασκεί το επάγγελμά του, αλλά είναι «επαγγελματίας Βουλευτής» – και για να μη χάσει το επάγγελμα, γιατί μ' αυτό τον τρόπο πολλοί από εσάς λέτε ότι το «βουλευτικό» είναι λειτουργήμα, αλλά το έχετε μετατρέψει καθαρά σ' ένα επάγγελμα – να βγει και να χορηγεί για να βγει ξανά. Όμως, ο χορηγός όταν θα δώσει, θα έχει και απαίτηση απ' αυτόν τον οποίο χορηγεί. Καταλαβαίνετε, βέβαια, ότι δημιουργείται και ένα άλλο μεγάλο ζήτημα, αυτό της διαπλοκής, αλλά και των οικονομικών συμφερόντων και πολιτικής, αλλά και πολιτικών.

Και βέβαια, τέτοια παραδείγματα υπάρχουν. Είπε ο κ. Φούσας για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Κοιτάξετε. Εκεί επίσημα βγαίνουν. Έχουν και τις εταιρείες που συγκεντρώνουν τα χρήματα υπέρ των δημοκρατικών ή υπέρ των ρεπουμπλικάνων. Επίσημα βγαίνουν οι χορηγοί και καταθέτουν στα ταμεία αυτών των κομμάτων, αλλά και Βουλευτών ακόμη. Τι σημαίνει αυτό; Αυτήν τη διαπλοκή, όταν λέμε ότι πρέπει να την χτυπή-

σουμε, με ποιον τρόπο θα την χτυπήσουμε; Με το ολοκληρωτικό ασυμβίβαστο;

Μάλιστα λέτε ότι είναι αυτονόητο ότι η μερική καθιέρωση του ασυμβίβαστου θα ισχύει με τη θέση σε ισχύ του οικείου εκτελεστικού νόμου του Συντάγματος. Εδώ πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι θα πρέπει να μπει και ένα χρονοδιάστημα – μέχρι δυο-τρεις μήνες – που πρέπει να προβλέψει εάν ισχύσει αυτό. Γιατί εμείς έχουμε και μια άλλη θέση: Υπάρχει ο κίνδυνος, αν δεν προβλέψουμε συγκεκριμένη ημερομηνία, όποια κυβέρνηση βγει να μη βγάλει αυτόν τον εκτελεστικό νόμο και να ισχύει, βέβαια, πλήρως το ασυμβίβαστο.

Εμείς είπαμε και το 2001, λέμε και τώρα το εξής: Γιατί πρέπει να υπάρξει συνταγματική πρόβλεψη για το ασυμβίβαστο; Γιατί δεν αφήνουμε τον κοινό νομοθέτη να ορίσει το ασυμβίβαστο; Δηλαδή με νόμο θα μπορούσε να οριστεί το εν μέρει επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Γιατί θεωρούμε και εμείς ότι, πραγματικά, υπάρχει πρόβλημα με επαγγέλματα, που έχουν σχέση και επηρεάζουν – αν θέλετε – καταστάσεις. Υπάρχουν επαγγέλματα, που έχουν άμεση σχέση με το δημόσιο, δηλαδή δοσοληψίες. Υπάρχουν επαγγέλματα που δημιουργούν ευνοϊκές καταστάσεις γι' αυτούς, που ασκούν αυτά τα επαγγέλματα και, επομένως, δημιουργούν άνισες συνθήκες ανταγωνισμού με άλλους υποψήφιους Βουλευτές. Αυτά πρέπει να τα λάβουμε υπ' όψιν. Εμείς λέμε ότι υπάρχουν τέτοια επαγγέλματα. Όμως, δεν είναι ανάγκη να προχωρήσουμε σε μια συνταγματική διάταξη, που να προβλέπει μέσα το ασυμβίβαστο.

Άκουσα τον κ. Φούσα που είπε και αυτός ότι πρέπει να δούμε, γιατί να υπάρχει συνταγματική διάταξη. Εμείς, λοιπόν, κάνουμε την πρόταση να μην υπάρξει συνταγματική διάταξη. Να υπάρξει η ευχέρεια στο νομοθέτη όλα αυτά τα επαγγέλματα που δημιουργούν συνθήκες άνισου ανταγωνισμού και επηρεάζουν καταστάσεις να βγουν από την ίδια τη Βουλή.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Βουλευτής Σερρών κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ**)

Επαναλαμβάνω – και κλείνω με αυτό – ότι αν προχωρήσει έτσι για το άρθρο 57, τότε πρέπει να δούμε και ένα άλλο θέμα. Τι θα γίνει με την προβλεπόμενη σήμερα ρύθμιση για νόμο, που να ορίζει με σχετικά με ασφαλιστικά δικαιώματα –εκκρεμεί ένα τέτοιο θέμα– και συνταξιοδοτικά ζητήματα και τον τρόπο επανόδου στο επάγγελμα μετά την απώλεια του βουλευτικού αξιώματος για τις περιπτώσεις, που θα εξακολουθήσει και μετά τη νέα ρύθμιση να ισχύει το επαγγελματικό ασυμβίβαστο; Αυτά πρέπει να τα προβλέψουμε. Γιατί κάτι έλεγε η προηγούμενη Αναθεώρηση. Όμως, ξέρετε ότι δεν υπήρξε και καμιά πρόβλεψη. Μέχρι τώρα είναι ανοικτά τα ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά ζητήματα.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, εκείνο που λέμε, κατ' αρχάς, για το άρθρο 56 είναι πως είναι θετική αυτή η ρύθμιση της Νέας Δημοκρατίας. Όμως, θέλουμε περισσότερες διευκρινίσεις για τα κωλύματα των Βουλευτών. Αναλυτικά να μας δοθούν σήμερα. Όσο για το άρθρο 57, απευθυνόμαστε προς την πλειοψηφία και λέμε, να μην υπάρξει συνταγματική διάταξη. Να δώσουμε το δικαίωμα στον κοινό νομοθέτη, παίρνοντας υπ' όψιν αυτά που είπα για τα επαγγέλματα που επηρεάζουν και δημιουργούν άνισες συνθήκες ανταγωνισμού, να δώσουμε το δικαίωμα σε ευρύτερα λαϊκά στρώματα, εφόσον το θέλουν, πραγματικά να έρθουν και μέσα στη Βουλή. Διαφορετικά οι περιορισμοί θα εξακολουθήσουν να ισχύουν.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Τζέκη.

Το λόγο τώρα έχει ο κ. Λοβέρδος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εάν επιχειρούσε σήμερα ένας πολιτικός, δημοσίως, να μιλήσει με ένταση για τα επαγγελματικά του προβλήματα και για τα θέματα της συναρμολόγησης των κοινοβουλευτικών του δραστηριοτήτων με το επάγγελμά του, θα μιλούσε όχι σε αδιάφορο, αλλά σε, απολύτως, εχθρικό περιβάλλον. Ο κόσμος μας εκλέγει, για να του λύσουμε τα προβλήματα και όχι για να του λέμε τα δικά μας προβλήματα, ως Βουλευτές.

Είμαστε εδώ για να νομοθετούμε και να ασκούμε κοινοβουλευτικό έλεγχο, να οργανώνουμε σε νομοθετικό συμβατικό επίπεδο τις σχέσεις της χώρας με τη διεθνή έννομη τάξη. Δεν είμαστε εδώ για να λέμε στον κόσμο ιστορίες ζωής του καθενός μας!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Τι πράγματα είναι αυτά;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Λέω τις απόψεις μου, κύριε συνάδελφε, και εκφράζω και το κόμμα στο οποίο έχετε την τιμή να ανήκετε και εσείς. Εγώ αυτό υποστηρίζω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Γιατί υπογράψατε την πρόταση;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τι εννοείτε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Ξέρετε τι εννοώ. Θα τα πω μετά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τι να πείτε μετά; Να τα πείτε τώρα!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Ότι συντάξατε πρόταση, για να αναθεωρηθεί το άρθρο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εκατόν δεκατέσσερις Βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κάναμε πρόταση Αναθεώρησης του Συντάγματος. Πέρα από το τι λέει ο καθείς...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Υπάρχουν και δημόσιες εκδηλώσεις που δεσμεύουν.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν υπάρχει θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Παράκληση, όμως, να μην παρεμβαίνετε. Να συνεχίσει ο κ. Λοβέρδος, διότι ο καθένας των διαφωνούντων θα έχει τη δυνατότητα ύστερα να τοποθετηθεί.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, εάν διακόπτομαι, επειδή εκφράζω αυτήν την άποψη, ακόμη καλύτερα για μένα ως πολιτικό. Εάν με διακόπτετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επειδή λέω ότι εκλεγόμαστε, για να λύνουμε τα προβλήματα του κόσμου και όχι να του λέμε τα δικά μας και είστε αντίθετοι με αυτό, τόσο το καλύτερο για μένα! Διακόψτε με δέκα φορές ακόμη!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ωραία. Εντάξει.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Συμβουλευώ...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Αυτό είναι λαϊκισμός!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Παράκληση να μην παρεμβαίνετε ανεπίτρεπτα!

Κύριε Λοβέρδε, μπορείτε να συνεχίσετε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όχι, όχι! Θα ακουστεί ο καθένας και αυτά που λέει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Διακόπτω το χρόνο και παρακαλώ να υπάρξει ηρεμία!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Μα δεν μπορεί να πει κανείς τη γνώμη του;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Εγώ ως Βουλευτής εξυπηρετώ τα συμφέροντα των πολιτών.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: ... (Δεν ακούστηκε)

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Θα σας παρακαλέσω πάρα πολύ, κύριε Φούσα, κύριε Ιωαννίδη, κύριε Παπαγεωργίου! Οι περισσότεροι θα έχετε τη δυνατότητα να μιλήσετε και να εκφράσετε τις απόψεις σας.

Ορίστε, κύριε Λοβέρδε, συνεχίστε, χωρίς κανένα πρόβλημα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Υπάρχει, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, για μας μια θεμελιώδης υποχρέωση, όταν συζητάμε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Κάνω έκκληση. Υπάρχουν κάποια όρια καλής πίστης. Να μην τα υπερβαίνουμε. Διερωτεύω ότι οι περισσότεροι εκ των διαφωνούντων ύστερα θα έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν αναλυτικά τις απόψεις τους. Θα σας παρακαλέσω πάρα πολύ!

Κύριε Λοβέρδε, έχετε το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Έχουμε επί του θέματος συμφωνήσει ή διαφωνήσει στο παρελθόν. Συμφωνούμε ή διαφωνούμε και σήμερα. Θα πάμε και στην Ολομέλεια. Έχουμε δρόμο μπροστά μας μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία της Αναθεώρησης. Θα ακουστούν όλα τα επιχειρήματα, με τις εντάσεις που ο κάθε ομιλητής ή ο κάθε Βουλευτής επιλέγει. Έτσι είναι.

Εγώ, κύριε Πρόεδρε, δεν έχω καμιά καθωσπρεπτική διάθεση.

Δεκτές όλες οι αιτιάσεις των συναδέλφων. Δημιουργούμε καλύτερο περιβάλλον. Κανένα πρόβλημα!

Επιμένω, όμως, ότι η θεμελιώδης υποχρέωσή μας είναι αυτή που προανέφερα και η εικόνα μας ως αντιδικογόντων για τέτοια ζητήματα είναι κακή. Αυτή είναι η άποψή μου. Και εκτιμώ ότι όσο ορθολογικότερα συζητήσουμε και σε χαμηλότερους τόνους, τόσο περισσότερο εξασφαλίζουμε καλύτερες λύσεις αφενός και αφετέρου τη μη δημιουργία παρεξηγήσεων ότι τυρβάζουμε περί άλλων. Αυτή είναι η εισαγωγική μου άποψη.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το 2001 εξαντλήθηκε η πολιτική δυναμική του θέματος του ασυμβιβάστου, όπως εγώ τουλάχιστον πιστεύω. Είχαμε όμως εξελίξεις, αφενός σε δικαστικό επίπεδο και αφετέρου σε πολιτικό επίπεδο. Και είχαμε, πέραν των όσων εμείς σήμερα θα συζητάμε, κύριε Πρόεδρε, και τέσσερις περιπτώσεις συναδέλφων μας που κρίθηκαν στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο και τρεις εξ αυτών εξέπεσαν.

Έχουμε μια δικαστική εμπειρία που θα την αξιοποιήσουμε. Έχουμε μια πολιτική εμπειρία που θα την αξιολογήσουμε. Και έχουμε και κάποιους ανθρώπους εξ ημών που δεν είναι πια στη Βουλή λόγω του ασυμβιβάστου.

Τι δείχνει η πολιτική εμπειρία; Η πολιτική εμπειρία δείχνει σε ό,τι αφορά τις επαγγελματικές δραστηριότητες των Βουλευτών, ειδικά ως προς αυτές που η ζωή καθιστά εκ των υστέρων επιμαχες - η εξέλιξη λόγου χάριν για εμάς τους δικηγόρους της πορείας της ζωής ή της επιχειρηματικής δραστηριότητας ενός πελάτη μας παρότι τον καιρό ενδεχομένως που η εξέλιξη αυτή αποκτά αρνητικό χαρακτήρα, δεν είμαστε δικηγόροι του ή ακόμη και εάν είμαστε, αλλά χωρίς να έχουμε καμιά ευθύνη γι' αυτή την πορεία - η πολιτική εμπειρία λοιπόν δείχνει πως η επαγγελματική μας ζωή μπορεί να μας φέρει στην αρνητική επικαιρότητα και να δημιουργήσει ανάγκες μιας προσοχής, ενός προσωπικού ασυμβιβάστου που ο Βουλευτής οριοθετεί, λέγοντας στον ενδεχόμενο πελάτη του «όχι, δεν θα σε αναλάβω».

Η πολιτική εμπειρία μας δείχνει ότι όποιος απέφυγε αυτό που η ζωή επιβάλλει, τιμωρήθηκε πολιτικά, εκτέθηκε ή έστω δυσκολεύτηκε. Άρα, η πολιτική εμπειρία ειδικά της τελευταίας πενταετίας, δείχνει ότι θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός ένας πολιτικός ως προς τις επαγγελματικές του συναναστροφές και συναλλαγές.

Αυτή η πολιτική εμπειρία, κυρίες και κύριοι Βουλευτές απαγορεύεται να μετατραπεί σε οριοθέτηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων, πρεπουσών και μη; Φαντάζομαι ότι είναι τρελό να το πει κανείς αυτό.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Άλλο οριοθέτηση και άλλο απόλυτη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Φούσα, αναπτύσσω σκέψεις. Έχετε δίκιο. Εγώ όμως δεν είπα «απόλυτη» είπα «οριοθέτηση». Άλλο οριοθέτηση και άλλο απόλυτη απαγόρευση. Θεωρώ δημιουργικές τις παρεμβολές, αλλά δεν είπα αυτό για το οποίο με διακόψατε.

Άρα, στο μέτρο που η κοινωνική και πολιτική ζωή κάτι δείχνει, είναι πολύ λογικό ο συνταγματικός νομοθέτης αυτό να θέλει να το θεσμοθετήσει για να επιβληθεί η δική μας δουλειά. Υπό την έννοια αυτή και υπό το φως της εμπειρίας 2001-2007 μπορεί κανείς να πει ότι η ρύθμιση του 2001, ως προς την οποία εγώ είχα ψηφίσει «παρών», έδωσε κάτι. Ας το μετρήσει ο καθένας, πολύ σοβαρό, λιγότερο σοβαρό, πάντως έδωσε κάτι. Επιβόηθησε, δημιουργώντας βέβαια, κατά τη γνώμη άλλων και παρενέργειες. Συμφωνώ.

Άρα, έχουμε να σκεφθούμε και να αποφασίσουμε τελικά σε λίγες εβδομάδες για ένα ζήτημα που αποπειράθηκε ο συνταγματικός νομοθέτης του 2001 να το λύσει κάπως. Ο κοινός νομοθέτης δεν στήριξε την επιλογή αυτή ή έφερε νόμο η Κυβέρνηση που άσκησε νομοθετική πρωτοβουλία και ο νόμος απερρίφθη ή δεν έφερε, όπως υμείς, κύριε Υπουργέ. Ο κ. Σκανδαλίδης το απετόλμησε, η Βουλή του είπε όχι, εσείς δεν το θέλετε. Συνεπώς, υπάρχει μια ρύθμιση της οποίας έχουμε εικόνα, αλλά η εικόνα αυτή δεν είναι ολοκληρωμένη, κυρίες και κύριοι Βουλευτές.

Συνοψίζω την πολιτική εμπειρία: Πολιτική εμπειρία που απέδωσε θετικά, αλλά που δεν την έχουμε ολοκληρή, γιατί δεν ζήσαμε εκτελεστικό νόμο του Συντάγματος. Νομίζω ότι το

ΠΑ.ΣΟ.Κ., μπορεί να πει κανείς, έκανε την προσπάθειά του. Η Νέα Δημοκρατία την απέφυγε. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έφερε σχέδιο νόμου.

Κύριε Υπουργέ, θα εξηγήσετε γιατί το κάνατε αυτό, γιατί παραλείψατε ή γιατί αποφύγατε.

Πέρα από την εμπειρία, υπάρχουν επιχειρήματα σε παρθένο πολιτικό πεδίο, τα οποία θέλω να συνοψίσω. Το ένα επιχείρημα λέει και έχει ποσοστό δίκιου, ότι «ή παπάς, παπάς, ή ζευγάς, ζευγάς». Τα συζητάγαμε το 2001. Δηλαδή, όταν κάνεις μια δουλειά, ο χρόνος επαρκεί μόνο γι' αυτή.

Το άλλο επιχείρημα λέει –και νομίζω είναι σοβαρότερο– ότι πρέπει να υπάρχει μια διακριτή ζώνη διαφάνειας ανάμεσα στον πολιτικό, δηλαδή το δημόσιο βίο και τον ιδιωτικό, δηλαδή το βίο των κοινωνικών συμφερόντων, που είναι θεμιτά. Έτσι ζουν οι άνθρωποι.

Και τις δύο αυτές απόψεις έχει αξιοποιήσει η νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου. Και οι δύο αυτές απόψεις με αυτά ή με άλλα λόγια, κατατέθηκαν στην προηγούμενη Αναθεωρητική Βουλή. Και οι δύο αυτές απόψεις αξίζει να εξετασθούν στη συζήτησή μας σήμερα.

Υπάρχει και η αντίθετη άποψη. Πρώτον, ότι δεν θα είναι τόσο ελκυστικό το πολιτικό τοπίο για ανθρώπους που έχουν επιτύχει στα δικά τους επαγγέλματα, ειδικά στα ελεύθερα επαγγέλματα και δεύτερον –κάτι σοβαρότερο από αυτό– η ανεξαρτησία του Βουλευτή, ο οποίος περνάει τα κομματικά του όρια, διότι έτσι η συνειδησή του επιβάλλει και επιλέγει να παραιτηθεί. Έχει σήμερα περιορισμούς, υπό την έννοια ότι η αμελικτική καθημερινή ζωή, ειδικά όταν υπάρχουν οικογένειες, οδηγεί σε μείωση των πιθανοτήτων της ενδεχόμενης αυτής του στάσης, διότι εάν 15 Μαΐου παραιτηθείς, την επόμενη ημέρα πρέπει να ζήσεις την οικογένειά σου. Συνεπώς, τα ζητήματα αυτά της ανεξαρτησίας τίθενται και υπό κομματικό καπέλο. Αυτό είναι ένα επιχείρημα και δεν μπορεί κανείς να το πετάξει στο πεζοδρόμιο. Θα το ακούσει.

Από αυτή τη σύνοψη των επιχειρημάτων υπέρ ή κατά, βλέπει κανείς ότι μια λύση ασυμβίβαστου με εξαιρέσεις είναι ένας καλός κανόνας. Έχουμε αυτή τη ρύθμιση στο Σύνταγμα ή δεν την έχουμε; Αν την έχουμε, δεν χρειάζεται να το αναθεωρήσουμε. Αν δεν την έχουμε, να ακούσουμε τις προτάσεις.

Προσέξτε, διαβάζουμε το άρθρο 57 όπου εισάγεται το ασυμβίβαστο και επιτρέπονται, δια του εκτελεστικού νόμου, κάποιες δραστηριότητες. Νόμος ορίζει τις δραστηριότητες που είναι συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, μας λέει το άρθρο 57 παράγραφος 1.

Η άποψη που λέγαμε και που υποστηρίζαμε κάποιοι, είναι ότι αυτές οι δραστηριότητες συγκροτούν δυνατότητα άσκησης κατ' εξαίρεση επαγγέλματος; Θα αμφιβάλαμε οι νομικοί εξ ημών από τη διατύπωση.

Κύριε Υπουργέ, η νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου λέει πως επιτρέπονται κατ' εξαίρεση επαγγελματικές δραστηριότητες, τόσο η 5/2006, που αφορά στον συνάδελφό μας κ. Φούσα, όσο και η πρόσφατη, που αφορά στον κ. Ανδριανόπουλο του 2007 και η 11/2003, που αφορά στον κ. Λυκουρτζό. Μάλιστα, η πρώτη με λιγότερη έμφαση μιλάει για εξαιρέσεις, αλλά η δεύτερη και η τρίτη, που ανέφερα, ομιλούν ανοικτά για επαγγελματικές εξαιρέσεις.

Άρα, κύριε Υπουργέ, έχετε ένα δικαστικό πλαίσιο νομολογίας του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου που θα σας επέτρεπε, ανεξάρτητα από ότι στον κ. Σκανδαλίδη, να κάνετε τον εκτελεστικό νόμο και δεν το κάνετε.

Ο ανώτατος δικαστής λοιπόν, το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, αποφαινεται –δεν αισθάνομαι ως απαραίτητο να καταθέτω αποφάσεις του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, αν κάποιος αισθάνεται ότι τις χρειάζεται μπορεί να του τις δώσω, προκειμένου να θεμελιώσει καλύτερα την αγόρευση του– περί εξαιρέσεων επαγγελματικών. Λέει, όμως, και κάτι ακόμη. Παρουσιάζει επιχειρήματα, τα οποία θέλω να σας αναφέρω γιατί είναι χρήσιμα για τη συζήτησή μας.

Σταθερά αυτή η περιορισμένη, αλλά πάγια πια νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, έχει συμπληρωθεί από την προβολή των εξής επιχειρημάτων: Τι γίνεται αν δεν εκδίδεται ο

εκτελεστικός νόμος που ορίζει το άρθρο 57 και το άρθρο 115; Τίποτα, απλώς τότε –αποφάνθηκαν ότι– το ασυμβίβαστο είναι ανεξαιρέτο, κύριε Παπαγεωργίου. Πρόσφατη απόφαση του 2007 λέει...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομός Εύβοιας): Συμφωνώ σ' αυτό.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: ...ότι έχουμε απόλυτο ασυμβίβαστο, αν δεν θεσπιστεί ο εκτελεστικός νόμος.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Μα, δεν μπορεί ο νόμος. Μην το λέτε αυτό...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Σας παρακαλώ, κύριε Φούσα. Μου χαλάτε τη σειρά και τον ειρμό των σκέψεών μου.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Το Σύνταγμα λέει...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Έχετε δίκιο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Έχω δίκιο. Το Σύνταγμα λέει ότι απαγορεύεται κάθε επάγγελμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Θα σας παρακαλέσω να αφήσετε...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Αυτό λέει το Σύνταγμα, για οποιοδήποτε επάγγελμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Έχω διακόψει το χρόνο, κύριε Λοβέρδε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εγώ δεν ενοχλούμαι. Να εκφράζεται κάποιοι συνάδελφοι όπως θέλει, αλλά όχι να...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Μπορείτε να συνεχίσετε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τις καταθέτω τις αποφάσεις. Αν επιμένετε μετά την κατάθεση των αποφάσεων και αφού τις δείτε, δεν φταίω εγώ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Δεύτερο θέμα σε ό,τι αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση: Έχει σημασία αν εργοδότης είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν εμπλέκεται ο Βουλευτής με ημεδαπούς, με τη στενή έννοια του όρου, εργοδότες; Καμία. Απορρίφθηκαν τα επιχειρήματα.

Τρίτο επιχείρημα. Προσέξτε! Έχει καμία διαφορά για εμάς αν εκδοθεί ο εκτελεστικός νόμος, αν πρόκειται περί επαγγέλματος ή απλής άσκησης έργου; Καμία διαφορά. Έχει σημασία αν το έργο που ένας Βουλευτής προσφέρει ή κάποια επαγγελματική δραστηριότητα την οποία θα προσφέρει, γίνεται χωρίς αμοιβή; Καμία. Αυτές είναι επιλογές του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου.

Υπό το πρίσμα όλων αυτών των δεδομένων πρέπει να σκεφτούμε. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. σε σχέση με τα κωλύματα εκλογιμότητας –πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για αναθεώρηση του άρθρου 56, παράγραφοι 1 και 3 του Συντάγματος– έχει τη γνώμη πως δεν πρέπει αυτό το άρθρο να αναθεωρηθεί.

Το 2001 έγινε εκλογίκευση των κωλυμάτων εκλογιμότητας, των κωλυμάτων δηλαδή εκείνων που δεν επιτρέπουν συμμετοχή σε ψηφοδέλτια. Απαλείφθηκαν από τη συνταγματική διάταξη οι ρυθμίσεις εκείνες οι οποίες ξεπεράστηκαν από τις δεκαετίες 1970, 1980 και 1990 και νομίζω –δεν νομίζω απλώς, αλλά γνωρίζω– ότι και η νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου και λιγότερη είναι, γιατί δεν έχουμε πια τις ενστάσεις που είχαμε, και λογικότερη είναι, κατά τα αποτελέσματα αυτής.

Λέει η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας: «Ναι, μα το ζήτημα της παραίτησής του δημοσίου υπαλλήλου και της επανόδου του;». Μα, αφού έχει απαλειφθεί η υποχρέωση επανόδου το λιγότερο σ' ένα έτος και νομοθετικά έχει προβλεφθεί η άμεση επάνοδος, δεν τίθεται πρακτικό ζήτημα μεταβολής του άρθρου αυτού. Νομίζω ότι έχουμε δίκιο να σκεφτόμαστε πως δεν υπάρχει ανάγκη για αναθεώρηση του άρθρου 56, παράγραφοι 1 και 3.

Τώρα ως προς το άρθρο 57 παράγραφος 1 και το άρθρο 115: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, να θυμίσω πως όταν άνοιξε το ζήτημα του άρθρου 57 στη Βουλή του 1998, τότε η πρόταση για τροποποίηση του άρθρου 57 θεμελιώθηκε στην ανάγκη να προσαρμοστούν τα ασυμβίβαστα της συμμετοχής σε εταιρείες, διοικητικά συμβούλια, στις νέες συνθήκες της αγοράς.

Το σκεπτικό με το οποίο έστειλε εκείνη η προτείνουσα Βουλή

στην αναθεωρητική Βουλή του 2001 την αναθεώρηση του άρθρου 57 δεν έγινε για να μπει, όπως μπηκε, το επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Έγινε για να εξορθολογιστούν τα υπόλοιπα ασυμβίβαστα του άρθρου 57 παράγραφος 1 και ειδικώς αυτά που είχαν σχέση με τη λειτουργία της αγοράς.

Το ζητούμενο αυτό δεν εξυπηρετήθηκε από την αναθεωρητική Βουλή το 2001. Αντί να κάνει αυτό, εισήγαγε το ασυμβίβαστο. Υπό την έννοια αυτή η στάθμιση του τι ανάγκες υπάρχουν για μεταβολές στο άρθρο 57 και ειδικά ως προς τη διατύπωση της εξαιρέσεως, αν δεχθούμε –εγώ τα ζύγισα τα πράγματα και νομίζω ότι μιλάω δίκαια- ότι η στάθμιση αυτή είναι αναγκαία, ας γίνει από την επόμενη Βουλή. Δεν είναι ανάγκη, κατά το σκεπτικό που νομίζω ότι θεμελίωσα την πρόταση αυτή της παράταξης που έχω την τιμή να εκπροσωπώ σήμερα, να ψηφίσουμε τώρα υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 57.

Δεν είναι αναγκαία η παρέμβαση στο άρθρο 57, αλλά και αν κάποιος στηριγμένος στα επιχειρήματα τα οποία και εγώ ανέπτυξα, μπορούσε να δει πως είναι, ας το αναπτύξει στην επόμενη Βουλή, η οποία θα διαμορφώσει και την τελική διάταξη τότε, χωρίς τις παρεξηγήσεις που θα δημιουργήσει η εν λευκώ εξουσιοδότηση αλλαγών, οι οποίες, ενδεχομένως, θα πάνε όμως σε άλλη κατεύθυνση από αυτή που σήμερα εμείς σκεφτόμαστε εδώ και για την οποία ομιλούμε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Ευχαριστούμε, κύριε Λοβέρδε.

Το λόγο έχει ο κ. Κουβέλης.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακολούθησα με εξαιρετικό ενδιαφέρον όλες τις τοποθετήσεις, αλλά μια και διαδέχομαι στο βήμα τον Εισηγητή της Αξωματικής Αντιπολίτευσης, τον κ. Λοβέρδο, σπεύδω να πω ότι δεν είναι δυνατόν για κάποια άρθρα να ζητάει το ΠΑ.ΣΟ.Κ., η σημερινή Βουλή να πει με σαφήνεια την άποψή της και για κάποια άλλα άρθρα, όπως εν προκειμένω το άρθρο 57 του Συντάγματος, να μη δίνει τη λεγόμενη «λευκή εξουσιοδότηση» στην επομένη Βουλή η οποία και θα αναθεωρήσει το Σύνταγμα, την οποία όμως δίνει για το άρθρο 16 του Συντάγματος.

Πρόκειται για έναν ταλαντούχο πολιτικό λόγο –επιλέγω επιεική διατύπωση- ο οποίος το μόνο που εξυπηρετεί, ή σκοπεύει να εξυπηρετήσει είναι η υπεράσπιση μιας λαθεμένης επιλογής που έγινε από τη σημερινή Αξωματική Αντιπολίτευση και τότε κυβέρνηση και αναφέρομαι στο έτος 2001, όταν αναθεωρήθηκε η διάταξη του άρθρου 57 του Συντάγματος.

Η διαδρομή του χρόνου, όμως, θεωρώ ότι έπρεπε να έχει πείσει, με όσα υπήρξαν μέσα στη διάρκεια αυτών των ετών, την Αξωματική σήμερα Αντιπολίτευση να μιλήσει με σαφέστερη άποψη για ένα ζήτημα, το οποίο είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον και κρίσιμο και σπεύδω να πω γιατί.

Βεβαίως, οι Βουλευτές ως αντιπρόσωποι του ελληνικού λαού, τα προβλήματα του κόσμου θέλουν και πρέπει να τα αντιμετωπίσουν. Όμως πρόβλημα του κόσμου είναι και το ποια είναι η ποιότητα της αντιπροσωπείας αυτών των πολιτών. Δηλαδή ποια είναι η ποιότητα και η δυνατότητα της Βουλής, στο παρόν και το διηνεκές, αναφορικά με την εκπροσώπηση των Ελλήνων πολιτών και την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας είναι γνωστό ότι ο Συνασπισμός της Αριστεράς ομόφωνα, χωρίς καμία ταλάντευση, ήταν αντίθετος με την αναθεώρηση του άρθρου 57 στην αναθεωρητική διαδικασία του 2001. Και στη σημερινή διαδικασία προσέρχεται με την ίδια ομοφωνία και επανακαταθέτει τα επιχειρήματα, που είχαν κατατεθεί εκείνη την περίοδο.

Εγώ θέλω να ρωτήσω καλόπιστα: Τι αντιμετώπισε το απόλυτο ασυμβίβαστο, που καθιέρωσε το άρθρο 57 του Συντάγματος; Εξασφάλισε μεγαλύτερη διαφάνεια στη λειτουργία της πολιτικής ζωής; Εξασφάλισε καλύτερη ποιότητα της Βουλής; Εξασφάλισε απομάκρυνση από τη διαπλοκή;

Δεν υπερασπίζομαι την άποψη ότι υπάρχει διαπλοκή Βουλευτών. Εάν είχα στοιχεία, θα τα κατέθετα. Όμως, εγώ θέλω κάποιος να υποστηρίξει, με συγκεκριμένα παραδείγματα, τι εξυπηρέτησε το απόλυτο ασυμβίβαστο που καθιέρωσε το άρθρο 57 του

Συντάγματος. Κατέστησε εργατικότερους τους Βουλευτές; Προφανώς όχι. Και ειλικρινά, αποφεύγω τον πειρασμό να επιλέξω συγκριτικά στοιχεία, αναφορικά με την αποδοτικότητα των Βουλευτών της παρούσης Βουλής, η οποία λειτουργεί με το απόλυτο ασυμβίβαστο του άρθρου 57, σε σύγκριση με την παλαιότερη ή τις παλαιότερες συνθέσεις του Κοινοβουλίου όταν υπήρχε η άλλη διάταξη, η οποία αναθεωρήθηκε το έτος 2001.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ποιος καλόπιστα μπορεί να υποστηρίξει ότι το απόλυτο ασυμβίβαστο δεν περιορίζει επί της ουσίας την αντιπροσωπευτικότητα της Βουλής; Δεν αντιλαμβάνομαι ότι το απόλυτο ασυμβίβαστο του άρθρου 57 του Συντάγματος, όπως σήμερα ισχύει, λειτουργεί ως αντικίνητρο συμμετοχής πολιτών καταξιωμένων στον επαγγελματικό τους χώρο, οι οποίοι θα έπρεπε με την παρουσία τους να εμπλουτίζουν τη Βουλή και να υπηρετούν την επί της ουσίας αντιπροσωπευτικότητα του Κοινοβουλίου;

Περαιτέρω, αυτό το αντικίνητρο συμμετοχής καταξιωμένων στο επάγγελμά τους πολιτών δεν αντιλαμβανόμαστε ότι δύναται –και αποφεύγω να μιλήσω αλλιώς, γιατί δεν επιλέγω να θίξω κανέναν- θα οδηγήσει τη σύνθεση της Βουλής προοπτικά σ' έναν περιορισμό προσώπων και στην εγκατάσταση πολιτών μέσα στη Βουλή, οι οποίοι είναι άνθρωποι οικονομικά ευμάρεις, άνθρωποι πλούσιοι, άνθρωποι οι οποίοι θα κάνουν επάγγελμα το βουλευτικό αξίωμα και τη βουλευτική ιδιότητα, διότι έχουν αντιμετωπίσει όλα τα άλλα ζητήματα με τρόπους οι οποίοι είναι γνωστοί;

Περαιτέρω, αναφέρθηκε ο αγαπητός φίλος κ. Λοβέρδος στην υπάρχουσα νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου. Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Η απόλυτη διατύπωση του άρθρου 57 του Συντάγματος και την διαβάζω «τα καθήκοντα του Βουλευτή είναι επίσης ασυμβίβαστα με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος» οδηγεί σε αδιέξοδο τον οποίο εκτελεστικό νόμο.

ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ: Έτσι είναι.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Δεν μπορεί ο εκτελεστικός νόμος να μιλήσει για μορφές επαγγελματικής δραστηριότητας, διότι έχουμε την απολυτότητα της διατύπωσης του άρθρου 57 του Συντάγματος. Εάν υπήρχε ένας εκτελεστικός νόμος, ο οποίος θα καθόριζε τη δυνατότητα άσκησης κάποιων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, εγώ είμαι βέβαιος ότι αυτές οι επαγγελματικές δραστηριότητες, που θα καθιερώνονταν ως δυνατότητα από τον εκτελεστικό νόμο, θα ήταν και πάλι υπό τον ανεξέλεγκτο έλεγχο του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου. Πέραν του γεγονότος ότι η Κυβέρνηση δεν έφερε εκτελεστικό νόμο και να έφερνε εκτελεστικό νόμο καθιερώνοντας τη δυνατότητα κάποιων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, θα υπήρχε η δυνατότητα του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου να πει: «Δεν προβλέπονται από το Σύνταγμα». Και ένα τόσο σοβαρό ζήτημα, ένα ζήτημα το οποίο δεν αφορά Βουλευτές προσωπικά και μεμονωμένα, που αφορά στην λειτουργία και στην αντιπροσωπευτικότητα του Κοινοβουλίου, δεν είναι δυνατόν να εγκαταλείπεται για να ρυθμιστεί από την όποια νομολογία, η οποία μπορεί να είναι κυμαινόμενη, να αλλάζει και, κατά συνέπεια, να διαμορφώνει συνθήκες ελέγχου της πολιτικής ζωής από το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο και όχι από το κατ' εξοχήν αντιπροσωπευτικό Σώμα της λαϊκής κυριαρχίας, που είναι η ίδια η Βουλή, η οποία καλείται στο επίπεδο του Συντάγματος να ρυθμίζει καίρια ζητήματα και μεταξύ αυτών είναι και το άρθρο 57 του Συντάγματος, που σήμερα συζητάμε.

Ποια είναι η πρότασή μας; Η επαναφορά των πραγμάτων στην πριν του έτους 2001 αναθεώρηση του άρθρου 57 του Συντάγματος. Όπως είχε η διάταξη πριν την Αναθεώρηση του 2001, σε τίποτε δεν εμπόδιζε την ύπαρξη ενός νόμου, ο οποίος θα περιόριζε την άσκηση του επαγγέλματος σε τομείς και σε περιοχές του επαγγέλματος, οι οποίες πράγματι είναι ή μπορεί να είναι ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του Έλληνα Βουλευτή. Δεν χρειαζόταν το άρθρο 57 του Συντάγματος, όπως σήμερα ισχύει και κακώς έγινε η αναθεώρηση το έτος 2001.

Γιατί έγινε τότε; Να θυμίσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Ήταν εγερμένη μέσα στον ελληνικό λαό η υπόθεση της διαπλοκής και της έλλειψης διαφάνειας. Και στους τότε συσχετι-

σμούς της Βουλής ήταν κυρίαρχη η παρουσία του ΠΑ.ΣΟ.Κ., που θεώρησε ότι αν καθιέρωνε το επαγγελματικό ασυμβίβαστο και μάλιστα, με την απολυτότητα της ρύθμισης που έχουμε σήμερα, θα έδινε μια απάντηση στα ζητήματα της διαπλοκής και στην ανάγκη ύπαρξης της πολιτικής διαφάνειας. Πρόκειται για πολιτική υποκρισία. Και επαναλαμβάνω ότι πρέπει να αναθεωρηθεί το άρθρο 57 του Συντάγματος, για να επανέλθουμε στην πριν του έτους 2001 συνταγματική ρύθμιση και βεβαίως, μπορεί να υπάρξει ο εκτελεστικός νόμος, ο οποίος επαναλαμβάνω ότι μπορεί να εξαιρεθεί από την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας κάποιους τομείς, οι οποίοι θα κριθούν ότι είναι τομείς ευαίσθητοι και πρέπει να βρίσκονται μακριά από τον Βουλευτή και την πολιτική του, όσο και την ταυτόχρονη επαγγελματική του δραστηριότητα.

Συχνά-πυκνά αναφέρονται πολλοί στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Αυτή την ευρωπαϊκή πραγματικότητα δεν πρέπει να την αξιοποιήσουμε; Ο συνάδελφος κ. Φούσας αναφέρθηκε μ' έναν εξαιρετικά εμπεριστατωμένο τρόπο σε στοιχεία συγκριτικά με το τι ισχύει στις χώρες της Ευρώπης. Βεβαίως και οι χώρες της Ευρώπης έχουν ζήτημα πολιτικής διαφάνειας, έχουν πρόβλημα διαπλοκής, αλλά σε καμία περίπτωση δεν συνέδεσαν την αντιμετώπιση της αδιαφάνειας και της διαπλοκής με το επαγγελματικό ασυμβίβαστο και μάλιστα, με τον μανιχαϊστικό όσο και απόλυτο τρόπο που έρχεται σήμερα το άρθρο 57 και ρυθμίζει. Πρέπει, κατά συνέπεια, να αναθεωρηθεί το άρθρο 57.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν ο Συνασπισμός υπερασπίζεται την αναθεώρηση του άρθρου 57 και την επαναφορά των πραγμάτων στην πριν του έτους 2001 αναθεώρηση, δεν το κάνει για να εξυπηρετήσει κάποιες προσωπικές υποθέσεις Βουλευτών και κάποιους «προσωπικούς πόνους» Βουλευτών, όπως ακούστηκε.

Το κάνει γιατί θεωρεί ότι είναι πολιτικό ζήτημα και –επαναλαμβάνω– ζήτημα που αφορά στην ποιότητα και στην αντιπροσωπευτικότητα του Ελληνικού Κοινοβουλίου. Οτιδήποτε άλλο λέγεται νομίζω ότι λειτουργεί εξ αντικειμένου και όχι, βεβαίως, από πρόθεση και αποπροσανατολιστικά και σε απόσταση από την ουσία του ζητήματος.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 56, εμείς εκτιμούμε ότι πράγματι πρέπει περαιτέρω να εξορθολογιστούν τα κωλύματα. Υπάρχει και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που επιτάσσει κάποιες ρυθμίσεις και βεβαίως, αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν και να εξορθολογιστούν –επαναλαμβάνω– τα κωλύματα.

Είναι όμως αναγκαίο η συγκεκριμένη πρόταση, όπως κατατίθεται από τη Νέα Δημοκρατία, να αποσαφηνίσει σε ποια περαιτέρω κωλύματα αναφέρεται, προκειμένου να είναι πλέον συγκεκριμένη η αναφορά στην ανάγκη αναθεώρησης του άρθρου 56 του Συντάγματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα επιχειρήματα είχαν κατατεθεί και το έτος 2001. Κατετέθησαν και μέσα στη διαδρομή των ετών από το 2001 μέχρι και σήμερα. Προκύπτουν τα αποτελέσματα της ρύθμισης μ' έναν εξαιρετικά, θα έλεγα, σαφή τρόπο, έστω και αν αποφεύγει η Βουλή να τα καταγράψει –θα έλεγα– για λόγους που έχουν σχέση με την επιλογή να μη θιγεί κανένας και να μη θιγούν καταστάσεις.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Όμως το ερώτημα έρχεται και επανέρχεται. Το άρθρο 57 του Συντάγματος, που καθιερώνει το απόλυτο ασυμβίβαστο, σε τίποτα δεν εξυπηρετήσε την πολιτική διαφάνεια και την αντιμετώπιση της διαπλοκής. Θα έλεγα ότι ο λόγος οφείλει να είναι απόλυτα ειλικρινής πολιτικά. Το απόλυτο ασυμβίβαστο τροφοδοτεί δυνάμει και διαδρομές και επιλογές διαπλοκής και αδιαφάνειας. Και ο νούν νοεϊτ.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Ευχαριστούμε, κύριε Κουβέλη.

Το λόγο έχει ο κ. Βενιζέλος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στη Ζ' Αναθεωρητική Βουλή εισηγήθηκα εκ μέρους του ΠΑ.ΣΟ.Κ.,

από κοινού με τον Εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, την καθιέρωση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου του ισχύοντος άρθρου 57 παρ. 1 του Συντάγματος.

Ανήκω σ' αυτούς που πλήττονται επαγγελματικά και οικονομικά κατ' εξοχήν από το απόλυτο ασυμβίβαστο. Άρα, έχω κάθε ηθικό δικαίωμα να υπερασπίζομαι την εγκυρότητα και τη σκοπιμότητα της συνταγματικής αυτής ρύθμισης και είναι προφανές επίσης ότι αν η πλειοψηφία που προβλέπεται από το Σύνταγμα αποφασίσει την αναθεώρηση του άρθρου 57, θα σεβαστώ τη νέα συνταγματική διάταξη.

Είναι, επίσης, γνωστό και θέλω να έχει γραφτεί στα Πρακτικά της Επιτροπής μας, ότι η Βουλή του 1996 που διαπίστωσε την ανάγκη αναθεώρησης μεταξύ άλλων και του άρθρου 57 του Συντάγματος, δεν είχε υπ' όψιν της το ενδεχόμενο επιβολής του απόλυτου ασυμβίβαστου. Είχε όμως με πλειοψηφία που υπερέβαινε τα 3/5, με πλειοψηφία 260 Βουλευτών, κηρύξει την ανάγκη Αναθεώρησης του Συντάγματος και άρα η Αναθεωρητική Βουλή του 2000, μπορούσε με την απλή πλειοψηφία των εκατόν πενήντα ένα Βουλευτών να διαμορφώσει κατά το δοκούν τη διάταξη, πράγμα που έκανε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Αυτή είναι η διαφορά μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Γι' αυτό σας λέω τώρα, απευθυνόμενος σε όλα τα κόμματα της Συμπόλιτευσης και της Αντιπολίτευσης, ότι έχει τεράστια σημασία εάν η ανάγκη αναθεώρησης θα διαπιστωθεί με απλή πλειοψηφία ή με πλειοψηφία που θα υπερβαίνει τα 3/5, γιατί αυτό που έγινε με το άρθρο 57 νομίζω –δηλαδή ήταν μέσα στα πολιτικά και νομικά ενδεχόμενα του Συντάγματος– μπορεί να γίνει και με άλλες συνταγματικές διατάξεις, όπως με το άρθρο 16 του Συντάγματος.

Γι' αυτό μόνο σε σπάνιες και εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες οι Βουλευτές και τα κόμματα και η κοινή γνώμη είναι απολύτως βεβαία για την πλήρη και οριστική έκβαση του αναθεωρητικού διαβήματος, πρέπει να διαπιστώνεται η ανάγκη αναθεώρησης με πλειοψηφία μεγαλύτερη των 3/5, ώστε να αίρονται οι εγγυήσεις του αυστηρού Συντάγματος στη μικρή, αλλά κρίσιμη περίοδο μέχρι το τέλος της αναθεωρητικής διαδικασίας.

Από το επιχείρημα ότι το επαγγελματικό ασυμβίβαστο προέκυψε ως ιδέα και ως ρύθμιση στην Αναθεωρητική Βουλή προκύπτει σοβαρότατο ιστορικό επιχείρημα υπέρ της ανάγκης ει δυνατόν καμία διάταξη να μην κηρυχθεί αναθεωρητέα από τη σημερινή Βουλή με πλειοψηφία που υπερβαίνει τους εκατόν ογδόντα.

Θέλω επίσης να σας πω, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ότι η Βουλή μας θα βρίσκεται πάντα αιχμάλωτη των αθεράπευτων αντιφάσεων του οργανωμένου και δημαγωγικού αντικοινοβουλευτισμού και αντιβουλευτισμού. Όσοι με περισσή πονηρία και επιπολαιότητα ταυτόχρονα κατήγγειλαν τον πολιτικό κόσμο για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο λιοδοτώντας τους Βουλευτές ως ανεπάγγελτους, οι ίδιοι με την ίδια ένταση και με το ίδιο πάθος θα καταγγείλουν τους Βουλευτές, όταν προβαίνουν σε παραβλεπόμενη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας! Οι ίδιοι!

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Δεν συνέβη ποτέ!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Και εάν οι Βουλευτές δεν θέλουν Σύνταγμα, Κανονισμό της Βουλής, νόμο, Κώδικα Δεοντολογίας και θέλουν να υπαχθούν στην πλήρη δικαιοδοσία των διαφόρων «τηλεδικειών», είναι ελεύθεροι να το πράξουν. Ουδείς σώζεται παρά τη βούλησή του!

Υπάρχει κανένα κώλυμα να οδηγήσει το αυτοκίνητό σου, όταν είσαι Βουλευτής; Προφανώς όχι, ούτε νομικό ούτε δεοντολογικό. Αν καταστείς όμως υπαίτιος τροχαίου δυστυχήματος, που οδηγήσει στο θάνατο μιας οικογένειας με μικρά παιδιά, είσαι καταδικασμένος πολιτικά και τηλεοπτικά σε πολιτική ποινή θανάτου.

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Τι σχέση έχει αυτό;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Αυτό θα το δείτε, όταν η πλειοψηφία σας θα πάρει την πρωτοβουλία να διαμορφώσει διαφορετική τη διάταξη.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Το αποδεχόμαστε αυτό;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Είναι μια πραγματικότητα ...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα θέσουμε τη διαδικασία αναθεώρησης υπό την κρίση των «τηλεδικειών»;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Βεβαίως, τελούμε υπό την κρίση της κοινής γνώμης.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Τελούμε υπό την κρίση των «τηλεδικειών», για να το αποδεχόμαστε ως επιχείρημα;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Τα επιχειρήματα του κ. Φούσα, του αγαπητού μου φίλου, ότι η Βουλή του 2004 είναι χειρότερη από τη Βουλή του 2000...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Δεν είπα αυτό εγώ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: ...και η Βουλή του 2007 θα είναι χειρότερη από τη Βουλή του 2004 είναι επιχειρήματα που τροφοδοτούν τον αντιβουλευτισμό, τον αντικοινοβουλευτισμό και είναι βαθιά αντιδημοκρατικά επιχειρήματα, βαθιά αντιδημοκρατικά.

Κατ' αρχήν, ποιο είναι το περιεχόμενο της νέας διάταξης; Τι προσέθεσε η Αναθεώρηση του 2001; Το επαγγελματικό ασυμβίβαστο ποιων κατηγοριών Βουλευτών;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Είπατε το απόλυτο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Υπήρχε απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών, καθώς και των στρατιωτικών και των υπηρετούντων στα Σώματα Ασφαλείας, που εκλέγονται Βουλευτές; Υπήρχε.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι επιλογή τους.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Υπήρχε απόλυτο ασυμβίβαστο των ιδιωτικών υπαλλήλων, των εργατών και κάθε είδους μισθωτού και πριν το Σύνταγμα του 2001; Βεβαίως, υπήρχε. Διότι δεν υπάρχει εργοδότης, ο οποίος να μην υπόκειται στους περιορισμούς της προηγούμενης συνταγματικής διάταξης για τις επιχορηγούμενες από το δημόσιο επιχειρήσεις. Δεν υπάρχει ούτε μια μικρή βιοτεχνική επιχείρηση, η οποία να μην υπαγόταν στους περιορισμούς των κρατικών ενισχύσεων της διάταξης του άρθρου 57 πριν την αναθεώρησή του, αγαπητέ κύριε Τζέκη. Ούτε μία.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Πολλές.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ούτε μία.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Πολλές. Θα σας πω.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Διότι, ακόμη και τα βιοτεχνικά δάνεια με χαμηλό επιτόκιο περιλαμβανόντουσαν στη διάταξη εκείνη.

Και φθάσαμε στο απόλυτο ασυμβίβαστο όταν στην Επιτροπή Αναθεώρησης της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής διαπιστώσαμε το αδιέξοδο της άλλης μεθόδου, των πολλαπλών συνταγματικών εξαιρέσεων από την άσκηση επαγγέλματος για λόγους διαφάνειας. Γιατί είναι τέτοια η διείσδυση του κράτους στην οικονομία και τέτοια η σύγκρουση συμφερόντων που, όταν πήγαμε να διευρύνουμε τον κατάλογο των δραστηριοτήτων κυρίως των δικηγορικών ή συμβουλευτικών, που αφορούν και μηχανικούς και οικονομολόγους, είδαμε ότι δεν υπάρχει λύση και ότι οδηγούμαστε στο απόλυτο αδιέξοδο. Δεν υπάρχει επιχείρηση που δεν εφάπτεται με τις οικονομικές λειτουργίες του κράτους, με τους μηχανισμούς δανειοδότησης, με το Χρηματιστήριο, με το Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης, με εργολαβίες και υπεργολαβίες. Γι' αυτό καταλήξαμε στην καθαρή λύση του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου.

Υπάρχουν όμως, και άλλα πολύ σοβαρά ζητήματα. Στο κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα έχουμε περίπου πενήντα Βουλευτές κάθε φορά της συμπόλιτευσης, που ως Υπουργοί και Υφυπουργοί έχουν απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Αυτοί πώς τα βγάζουν πέρα;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ασκούν εκτελεστική εξουσία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Γιατί κάποιοι είναι διατεθειμένοι με την ίδια αμοιβή, με το ίδιο ύψος αποζημίωσης να παραμείνει επί χρόνια Υπουργός -εγώ ήμουνά έντεκα χρόνια Υπουργός- ...

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ: Για τη δόξα!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: ...και αποδέχεται το ασυμβίβαστο ως Υπουργός και δεν το αποδέχεται ως Πρόεδρος της Διαρκούς Επιτροπής της Βουλής;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Δεν ασκεί εξουσία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δηλαδή, ο Πρόεδρος της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων δεν έχει επιρροή στην οικονομική πολιτική ...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Πώς δεν έχει; Ο Πρόεδρος

δεν έχει;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ως σκιώδης Υπουργός Οικονομικών της Αντιπολίτευσης έχει τις ίδιες υποχρεώσεις απόστασης και δεοντολογίας με τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Όχι, καθόλου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κατά τη γνώμη μου, τις έχει. Διότι και η συναίνεση της Αντιπολίτευσης σε μία τροπολογία μπορεί να συνεπάγεται εξυπηρέτηση ή βλάβη συμφερόντων. Διότι η συναίνεση της Αντιπολίτευσης, όπως και όλης της Βουλής, σε οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση συνεπάγεται -μπορεί να συνεπάγεται- εξυπηρέτηση ή βλάβη συμφερόντων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εάν αρθεί το επαγγελματικό ασυμβίβαστο αναπαράγονται τεράστιες ανισότητες μεταξύ Βουλευτών. Διότι, να μεν ορισμένοι δικηγόροι θα ασκούν ενεργό δικηγορία, αλλά όσοι προέρχονται από δημοσίου υπαλλήλους, από ιδιωτικούς υπαλλήλους, από στρατιωτικούς, φυσικά δεν μπορούν να ασκούν τα καθήκοντά τους.

Επίσης, είναι προφανές ότι υπάρχουν πολύ συγκεκριμένες ενδοβουλευτικές ανισότητες. Είναι το ίδιο να είσαι Βουλευτής περιφέρειας και το ίδιο Βουλευτής Αθηνών; Είναι το ίδιο να δικηγoreίς κάθε Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη στα δικαστήρια της Αθήνας και το ίδιο να μην μπορείς να πας στα δικαστήρια της Χαλκίδας ή της Λιβαδειάς ή πολύ περισσότερο της Ορεστιάδας;

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Πώς το σκεφθήκατε εσείς;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Είναι, επίσης, λογικό να πρέπει να διαχωρίσεις τους Βουλευτές σε αυτούς που κάνουν ενεργό άσκηση επιρροής στους ψηφοφόρους τους μέσω μιας λαϊκιστικής άσκησης του επαγγέλματός τους και τους άλλους; Είναι θεμιτό να υπάρχουν συνάδελφοι, οι οποίοι ταυτόχρονα είναι έμμισθοι σχολιαστές σε τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων; Είναι θεμιτό να υπάρχουν συνάδελφοι που παίζουν σε καθημερινές τηλεοπτικές σειρές με τηλεθέαση ενός εκατομμυρίου την ημέρα; Είναι θεμιτό να ασκεί ένας γιατρός ιδιωτική ιατρική, ενώ έχει κώλυμα να είναι γιατρός του Ε.Σ.Υ. διότι ως δημόσιος υπάλληλος εμπίπτει στο ασυμβίβαστο; Είναι λογικό εγώ να μην μπορώ να ασκήσω τα καθήκοντά μου, του καθηγητού γιατί αυτό απαγορεύεται από την προαναθεωρητική διάταξη, αλλά να μπορώ να ασκώ ενεργό δικηγορία;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Έχετε ειδικό καθεστώς οι καθηγητές.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν έχουμε κανένα καθεστώς. Έχουμε ό,τι οι δημόσιοι υπάλληλοι ...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και μάλιστα προκλητικό καθεστώς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μη βιάζεσθε. Να ψηφίσετε ό,τι θέλετε, αναλαμβάνοντας την ευθύνη της ψήφου και της γνώμης, αλλά ακούστε αυτά που πρέπει να γραφτούν στα πρακτικά της Επιτροπής.

Υπάρχουν, λοιπόν, αθέμιτοι πολιτικοί ανταγωνισμοί, βλαπτικοί για το κύρος της δημοκρατίας, υπάρχουν ενδοβουλευτικές ανισότητες κραυγαλέες και υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός με τους άλλους επαγγελματίες, διότι ο Βουλευτής δικηγόρος ή ο Βουλευτής μηχανικός ανταγωνίζεται αθέμιτα λόγω του βουλευτικού του αξιώματος τους άλλους δικηγόρους και τους άλλους μηχανικούς και πολύ περισσότερο του άλλους επιχειρηματίες.

Πώς είναι δυνατόν να δικηγoreίς ισότιμα στο Πρωτοδικείο σου, εκεί που είσαι Βουλευτής με τους άλλους δικηγόρους, που αγωνίζονται για το ψωμί τους, χωρίς δημόσιο αξίωμα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Εύβοιας): Εμείς για τι αγωνιζόμαστε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Οι δήμαρχοι και οι νομάρχες δεν έχουν επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Πώς θα φαινόταν στους πολίτες, αν ο δήμαρχός τους δικηγόρος δικηγoreί ταυτόχρονα στο Πρωτοδικείο της πόλης στην οποία είναι δήμαρχος; Δεν έχει κώλυμα αυτό. Ο Δημοτικός Κώδικας του το επιτρέπει να δικηγoreί. Για φανταστείτε το δήμαρχο Λαρισαίων ή Πατρέων ή Βόλου να πηγαίνει και να δικηγoreί!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Πηγαίνει.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κακώς, αν πηγαίνει.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Πηγαίνει. Δεν δημιουργείται κανένα

πρόβλημα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ηρεμήστε. Είμαστε Βουλή των Ελλήνων. Δεν είμαστε Βουλή συντεχνιακή. Δεν είμαστε Βουλή των δικηγόρων, των γιατρών, των μηχανικών. Είμαστε Βουλή των Ελλήνων πολιτών ...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Δεν ταιριάζει αυτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Είμαστε Βουλή των Ελλήνων πολιτών. Ο συντεχνιασμός, ο κορπορατισμός οδήγησε σε θάνατο τις δημοκρατίες στο Μεσοπόλεμο.

Υπάρχουν, λοιπόν, θεσμικές αντιφάσεις μεταξύ Υπουργών, Υφυπουργών και Βουλευτών. Υπάρχουν αθέμιτοι ανταγωνισμοί με άλλους επαγγελματίες και θα αντιδράσουν οι επαγγελματικοί σύλλογοι, οι δικηγορικοί σύλλογοι, τα επιμελητήρια, οι ιατρικοί σύλλογοι ...

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Πώς δεν αντέδρασαν τόσα χρόνια ;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Υπάρχουν ενδοβουλευτικές ανισότητες και υπάρχουν μορφές αθέμιτου πολιτικού ανταγωνισμού ...

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Τώρα τα ανακαλύψατε αυτά; Το '78, το '64, το '53 πώς δεν αντέδρασε κανένας;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Όλοι τώρα υπόκεινται στις νέες ευαισθησίες της κοινωνίας των πολιτών. Και η κοινωνία των πολιτών, την οποία δήθεν εκφράζουν ορισμένοι που λένε ότι είναι ανεπάγγελτοι οι Βουλευτές, ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομός Εύβοιας): Και των media.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Η ίδια η κοινωνία θα καταδικάσει με πολύ άσχημο τρόπο την ανατροπή του επαγγελματικού ασυμβίβαστου.

Πείτε μου μία μεγάλη πολιτική προσωπικότητα της Μεταπολίτευσης, που έγραψε το όνομά της στην ιστορία του τόπου αυτού μέσω της Βουλής που ασκούσε ενεργό δικηγορία;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Κωνσταντίνος Στεφανάκης, Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου, Δημήτριος Παπασπύρου ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομός Εύβοιας): Από τη Λιβαδιά.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: ... Ευάγγελος Γιαννόπουλος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ο μακαρίτης ο Δημήτριος Παπασπύρου, ο οποίος προκάλεσε τη διαμαρτυρία όλων των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου Λιβαδείας που κατέβηκαν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης με τα πινάκια, με τα εκθέματα του Πλημμελειοδικείου στα χέρια, λέγοντας ότι επί πενήντα υποθέσεων παρέστη σε σαράντα εννέα ο μακαρίτης Παπασπύρου ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Κύριε Βενιζέλο, επειδή έχετε υπερβεί το χρόνο σας με την ανοχή του Προεδρείου, σε μισό λεπτό θα σας αφαιρέσω το λόγο. Θερμή παράκληση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Σας παρακαλώ. Εσείς κατ' αρχάς, γιατί προεδρεύετε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Υποβάλετε ένσταση ακυρότητας της όλης διαδικασίας;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Απολύτως. Ο κ. Πετσάλνικος πρέπει να προεδρεύει, κατά την κοινοβουλευτική τάξη. Να προεδρεύσει ο κ. Πετσάλνικος ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Αν επιμένετε και κατά την κοινοβουλευτική τάξη ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Όχι, επιμένω. Αν εσείς επιμένετε, να ανέβει ο κ. Πετσάλνικος.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ: Μα, δεν έχετε το λόγο με βάση τον χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): ... πρέπει κάτι τέτοιο να γίνει; Και το συνδυάζετε με την προτροπή να συντομεύσουμε τη διαδικασία; Τότε να το δούμε και αυτό, αλλά νομίζω ότι η καλή πίστη του Προεδρείου εκλαμβάνεται από μέρους σας κατά λανθασμένο τρόπο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Υπάρχει μία κοινοβουλευτική τάξη. Πώς προεδρεύει ο κύριος συνάδελφος; Κατά ποία λογική;

ΗΛΙΑΣ ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ: Σωστό είναι αυτό που λέτε, αλλά δεν έχετε το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Παράκληση, κύριε Βενιζέλο. Εάν επιμένετε ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Η Έδρα είναι κενή ...

(Θόρυβος, διαμαρτυρίες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Η προτροπή μου είναι να τελειώσετε, διότι αντιλαμβάνεσθε ότι έχει δημιουργηθεί πρόβλημα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Καταθέτω, λοιπόν, στα Πρακτικά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην υπόθεση Λυκουρέζος κατά Ελλάδος, για να τη διαβάσουν όσοι ενδιαφέρονται και να δουν ποια είναι τα συγκριτικά δεδομένα για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Μα, δεν ασχολήθηκε η απόφαση με το θέμα αυτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ακούστε, κύριε συνάδελφε. Διαβάστε την απόφαση.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Την έχω διαβάσει.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν την έχετε διαβάσει.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Την έχω διαβάσει πολύ καλά. Ασχολείται, μόνο γιατί ενδιάμεσως καθιερώθηκε το ασυμβίβαστο. Τίποτε άλλο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν την έχετε διαβάσει.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ασκείτε καθήκοντα Προεδρείου; Θα παρακαλέσω ή να ασκήσετε τα καθήκοντά σας, τηρώντας το χρόνο ή να παραδώσετε το Προεδρείο σ' εκείνον που πρέπει. Προσβάλλει η εικόνα αυτή την Επιτροπή. Μας προσβάλλει όλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Επί της διαδικασίας, κύριε Παναγιωτόπουλε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Εγώ είπα την άποψή μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Κύριε Βενιζέλε, παράκληση: Δεν θα μονοπωλήσετε τη συζήτηση.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, να κρατηθεί ο χρόνος. Δεν είναι κανείς υπεράνω του Προεδρείου. Σας παρακαλώ ο χρόνος να τηρηθεί. Δεν είναι κανείς υπεράνω των συναδέλφων του, υπεράνω του Κανονισμού. Ό,τι ισχύει για όλους τους συναδέλφους, θα ισχύσει και για τον εκλεκτό συνάδελφο και φίλο τον κ. Βενιζέλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Συμφωνώ απόλυτα. Παράκληση, όμως, να τοποθετηθεί το Προεδρείο, το οποίο βρίσκεται

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Όλοι οι συνάδελφοι, μιλούν με άνεση...

ΗΛΙΑΣ ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ: Είστε Βουλευτής και δεν πρέπει να ανεχθείτε αυτή την προσβολή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: ...αλλά δεν μπορείτε να ανεχθείτε την επιχειρηματολογία.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν υπάρχουν πληβείοι και πατριόκιοι Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Κύριε Βενιζέλε, παράκληση. Διαμεσολαβεί η δική μου παρέμβαση ως Προέδρου.

Παράκλησή μου να μιλήσω εγώ τώρα ως Προεδρείο. Οι επισημάνσεις του κ. Παναγιωτόπουλου, του κ. Σαλμά...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Επί πέντε μήνες είχαμε καλή διαδικασία. Γιατί τώρα δεν γίνεται το ίδιο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Κύριε Λοβέρδε, σεβαστείτε τη διαδικασία, όπως τουλάχιστον από πλευράς του Προεδρείου αυτή προσπαθεί να δρομολογηθεί.

Κύριε Βενιζέλε και σε εσάς παράκληση.

Επισημαίνω τα εξής: Υπήρξε καλή πίστη από πλευράς του Προεδρείου για πασιφανείς λόγους. Από τη στιγμή που υπάρχει διαμαρτυρία των συναδέλφων και επειδή υπήρξε και νύξη, από πλευράς του κ. Βενιζέλου, μη εφαρμογής του Κανονισμού, πέραν της επισήμανσης που θα κάνω κατά τον Κανονισμό, θεωρώ ότι ο κ. Βενιζέλος πρέπει να αποδεχθεί ότι εντός ελαχίστου χρόνου, ελαχίστων δευτερολέπτων, πρέπει να κλείσει την τοποθέτησή του.

Για λόγους, λοιπόν, κοινοβουλευτικής τάξης κατά το άρθρο 36 του Κανονισμού, ο κ. Πετσάλνικος ευρέθη στην Αίθουσα σε ύστερο χρόνο σε σχέση με τον ορισμό μου ως Προεδρείου, διότι ήμουν ο αρχαιότερος σ' αυτήν την Αίθουσα Βουλευτής.

Επομένως, η νύξη σας είναι εντελώς αβάσιμη και έγινε για άλλους λόγους.

Επανερχόμαστε, ολοκληρώνετε σε ελάχιστα δευτερόλεπτα και αποκαθίσταται πλήρως η τάξη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Θα ολοκληρώσω και μόλις ολοκληρώσω την αγόρευσή μου, μετά θα ζητήσω το λόγο επί του Κανονισμού. Θα σας απαντήσω μετά για το αν προεδρεύετε νομίμως.

Στην απόφαση αυτή, λοιπόν, Λυκουρέζος κατά Ελλάδα υπάρχει αναλυτική πολυσέλιδη περιγραφή του καθεστώτος σε όλες τις χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης. Υπάρχουν πολλές χώρες στις οποίες υπάρχει επαγγελματικό ασυμβίβαστο πλήρες, όπως το ελληνικό. Υπάρχει, λοιπόν, επαγγελματικό ασυμβίβαστο απόλυτο, αν σας ενδιαφέρουν τα συγκριτικά δεδομένα, με βάση την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στην Ελλάδα, την Ισπανία, τη Ρωσία, τη Λιθουανία, τη Μολδαβία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ**)

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Τι μας ενδιαφέρουν αυτές οι χώρες; Είναι και η Ζιμπάμπουε;

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Θα με ακούσετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Παρακαλώ, καμία διακοπή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Υπάρχει επίσης εκ των πραγμάτων ασυμβίβαστο σε όλες τις Σκανδιναβικές χώρες, σύμφωνα με την απόφαση. Στη Φιλανδία και στη Σουηδία το επαγγελματικό ασυμβίβαστο είναι απόλυτο εν τοις πράγμασι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Τι μας ενδιαφέρουν αυτά;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Μα, δεν μας ενδιαφέρουν αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Παπαγεωργίου και κύριε Φούσα, σας παρακαλώ. Ηρεμία. Να πει ευθέως τις απόψεις του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν με πειράζει. Απλώς με θλίβει το γεγονός ότι υπάρχει τέτοιος υπερβάλλον ζήλος σ' ένα θέμα που αφορά τα προσωπικά επαγγελματικά συμφέροντα του Βουλευτή. Εδώ δεν κρίνουμε την επαγγελματική μας ελευθερία. Εδώ κρίνουμε τον τρόπο άσκησης των καθηκόντων μας ως δημοσίων λειτουργών και εκπροσώπων του Έθνους, προκειμένου να υπηρετούμε το δημόσιο συμφέρον.

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Θα μας κρίνει ο λαός, κύριε Βενιζέλο.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, τηρείται ο χρόνος;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και μ' αυτό σας παρακαλώ να κλείσετε, κύριε Βενιζέλο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Όταν υπάρχει πάθος, όταν υπάρχει ένταση στο μόνο θέμα που αφορά προσωπικά τους Βουλευτές, τότε η εικόνα που παρουσιάζουμε είναι βλαπτική για το κύρος της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε Βενιζέλο, ολοκληρώσατε και κλείνετε μ' αυτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Επίσης, σε όλες τις χώρες μετά την απόφαση υπάρχουν αυστηρότατοι πρακτικοί περιορισμοί, στην άσκηση της δικηγορίας ειδικά είτε από τα Συντάγματα είτε από τους Κανονισμούς των Κοινοβουλίων είτε από κώδικες δεοντολογίας της άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος. Διαβάζω την απόφαση.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Στην πλήρη, όμως, εκδοχή της.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ναι, στην πλήρη εκδοχή της. Καταθέτω το γαλλικό κείμενο, που είναι το πρωτότυπο. Υπάρχει και το αγγλικό, γιατί είναι δύο οι γλώσσες του Συμβουλίου της Ευρώπης.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ευάγγελος Βενιζέλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν κείμενο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κάθε Βουλευτής ψήφισε την προηγούμενη φορά κατά συνείδηση και είναι λάθος της Κυβέρ-

νησής μας και λάθος της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, που δεν έφερε το νόμο με τις εξαιρέσεις.

Γιατί απερρίφθη το νομοσχέδιο του Π.Α.Σ.Ο.Κ.; Γιατί η μία ομάδα Βουλευτών το θεωρούσε υπερβολικά επεικέας και η άλλη ομάδα Βουλευτών υπερβολικά αυστηρό. Γι' αυτό απερρίφθη, μέσα από μία ετερογονία των σκοπών.

Επειδή δε ο φίλος μου, ο κ. Κουβέλης, διάβασε τη διάταξη κατά το ένα εδάφιο, σας τη διαβάζω ολόκληρη. «Τα καθήκοντα των Βουλευτών είναι επίσης ασυμβίβαστα με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος. Νόμος ορίζει τις δραστηριότητες που είναι συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, καθώς και τα σχετικά με τα ασφαλιστικά και τα συνταξιοδοτικά ζητήματα και τον τρόπο επανόδου των Βουλευτών στο επάγγελμά τους μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας. Οι δραστηριότητες του προηγούμενου εδαφίου σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να περιλαμβάνουν την ιδιότητα του υπαλλήλου...»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και μ' αυτό κλείστε παρακαλώ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: ...ή του νομικού ή άλλου συμβούλου σε επιχειρήσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παραγράφου αυτής».

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Άλλο δραστηριότητες και άλλο επάγγελμα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Άρα, εκτός από υπάλληλος και νομικός σύμβουλος επιχορηγούμενων επιχειρήσεων, μπορείς να ασκείς και ολόκληρο επάγγελμα, γιατί εξαιρείς μορφές επαγγέλματος το τελευταίο εδάφιο. Άρα, είναι κατασκευασμένο και επινοημένο το επιχείρημα ότι δεν μπορεί να εκδοθεί ο νόμος. Ο νόμος μπορεί και πρέπει να εκδοθεί, ο νόμος θα εκδοθεί μόνο αν απειλείται το απόλυτο ασυμβίβαστο, γιατί μόνο υπό την πίεση του απολύτου ασυμβίβαστου μπορεί να εκδοθεί ο νόμος των εξαιρέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Βενιζέλο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Αν αντιστραφεί η σειρά και επιτρέπεται η άσκηση επαγγέλματος χωρίς περιορισμούς έως ότου βγει ο νόμος των εξαιρέσεων, δεν θα βγει ποτέ και θα ξαναδιασυνθεί το Κοινοβούλιο. Άρα, ο καθένας να πάρει την ευθύνη του και να μας εξηγήσει και η Κυβέρνηση γιατί δεν έφερε το νόμο επί τρία χρόνια.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ολοκληρώσατε, κύριε συνάδελφε.

Ο κ. Λοβέρδος και ο κ. Πετσάλνικος χειροκρότησαν.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Κύριε Πρόεδρε, μου επιτρέπετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μισό λεπτό, κύριε Υπουργέ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Επί της διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μισό λεπτό. Αφήστε τη διαδικασία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Δεν υπάρχει Βουλευτής άλφα και βήτα κατηγορίας. Ούτε θα γραφόμαστε πρώτοι και θα μιλάμε τελευταίοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μισό λεπτό. Καθίστε κάτω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Όχι, δεν θα καθίσω κάτω. Θα με δείρετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σε ποιον μιλάτε έτσι; Στο Προεδρείο; Σας παρακαλώ, καθίστε κάτω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Ήμουν πρώτος ομιλητής και θα μιλήσω στις πέντε το απόγευμα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει σειρά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Παρακαλώ, καθίστε κάτω.

Σχετικά για το χρόνο που εδόθη περισσότερος από ό,τι έπρεπε στον κ. Βενιζέλο -και τον οποίο χρόνο βρήκα- θα ήθελα να πω τα εξής: Αντιλαμβάνεστε ότι ο κ. Βενιζέλος υπερασπιζόταν, ήταν δηλαδή σαν υπερασπιστής....

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Ο εισηγητής τι έκανε τότε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μου θύμισε αίθουσα δικαστηρίου που προσπαθούσε πολύ φιλότιμα ο δικηγόρος να υπερασπιστεί μια χαμένη υπόθεση, απ' ό,τι βλέπω δηλαδή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν είναι, κύριε Πρόεδρε, ο δικός σας ρόλος να κάνετε τέτοια αξιολόγηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, το λάθος δεν διορθώνεται ποτέ με λάθος. Το λάθος είναι λάθος!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Από εκεί και πέρα, θα ήθελα να πω ότι πήγαμε τόσο ήρεμα σε όλες τις άλλες συνεδριάσεις μας. Να έρθουμε τώρα σε ένα θέμα του επαγγελματικού ασυμβιβάστου, στο οποίο απ' ό,τι υποθέτω οι περισσότεροι συμφωνούμε, να...

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ: Μην υποθέτετε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Υποθέτω. Δεν μπορώ να κάνω υπόθεση εγώ; Όλοι μπορεί να υποθέτετε εκτός από εμένα; Δηλαδή, εγώ απεμπολώ το δικαίωμα του να κάνω υποθέσεις;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ: Όταν είστε στο Προεδρείο, ναι. Κατεβείτε από την έδρα να πείτε την άποψή σας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μην υποθέτετε, γιατί θα δείτε τι θα πει η Ολομέλεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Παρακαλώ, το λόγο έχει ο Υπουργός κ. Παυλόπουλος.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε; Έχω ζητήσει το λόγο επί της διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Θα μιλήσει ο κύριος Υπουργός και μετά θα μιλήσουμε επί της διαδικασίας.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, πριν δώσετε το λόγο στον αγαπητό φίλο, αξιοσέβαστο Υπουργό των Εσωτερικών, έχω ζητήσει το λόγο και θα ήθελα για ένα λεπτό να μου επιτρέψετε να μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Υπάρχει κάποια παραβίαση της διαδικασίας;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βεβαίως, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχετε, λοιπόν, ένα λεπτό για να πείτε τι συμβαίνει με τη διαδικασία.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ακούστε. Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι σ' αυτή τη συζήτηση πρέπει να επικρατήσει νηφαλιότητα και ηρεμία, διότι αφορά την ποιότητα του πολιτικού συστήματος.

Πριν από λίγο, ο έλεγχος χάθηκε από το Προεδρείο και ουσιαστικά καταργήθηκε το Προεδρείο. Σας διαβεβαιώ –και το ξέρει προσωπικά ο ίδιος– ότι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Πότε έγινε αυτό και δεν το πήρα είδηση;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Πριν από λίγο, κύριε Πρόεδρε και ενώ ήταν στην Έδρα ο αξιότιμος συνάδελφος κ. Τσιπλάκης. Ο κ. Βενιζέλος κατήγγιζε το Προεδρείο.

Θα παρακαλέσω να ζητήσετε και να επιβάλετε την επαναφορά στην τάξη, να επιβληθεί ο Κανονισμός της Βουλής και να μπορέσουμε να λειτουργήσουμε σε συνθήκες τέτοιες, ώστε να φέρουμε αυτήν την κρίσιμη συνεδρίαση σε πέρας. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν Βουλευτές, πατρίκιοι και πληβείοι, και για τους μεν πληβείους να ισχύει ο περιορισμός του χρόνου, για τους δε αυτοαποκαλούμενους ή αυτοοριζόμενους ως πατρικούς, να μην επιβάλλει το Προεδρείο κανένα περιορισμό.

Από εδώ και πέρα, κύριε Πρόεδρε, θα παρακαλέσω και ως γενικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας σ' αυτή τη συζήτηση, να τηρηθούν οι κανονισμοί προς κάθε κατεύθυνση. Δεν υπάρχουν δύο Βουλευτές «δύο ταχυτήτων».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο επί του Κανονισμού και επί προσωπικού.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Γιατί, δεν υπάρχουν Βουλευτές δύο ταχυτήτων; Φέρτε τον κατάλογο των ομιλητών να δούμε αν υπάρχουν δύο κατηγορίες Βουλευτών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Και βέβαια υπάρχουν. Αλλάξατε τη σειρά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Επειδή η κατηγορία η οποία εκτοξεύθηκε εναντίον του Προεδρείου και επειδή παρακολουθούσα τη συνεδρίαση από το μόνιτορ, είδα ότι ο Προεδρεύων κ. Τσιπλάκης εφάρμοσε ακριβώς τον Κανονισμό και

έδωσε το λόγο με τη σειρά που ήταν εγγεγραμμένοι οι ομιλητές...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, όχι. Ο ομιλών...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Άρα, έχετε κάτι με τον ομιλούντα και όχι με το Προεδρείο.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Για την τήρηση των κανονισμών της συζήτησης, κύριε Πρόεδρε. Μην αγνοείτε ότι δίδεται σε όλους τους άλλους συναδέλφους χρόνος δέκα λεπτών με μία ανοχή δύο, τριών λεπτών κάτι που το επιβάλλουν οι συνθήκες και είναι σωστό. Ο κ. Βενιζέλος μίλησε είκοσι τέσσερα λεπτά. Και είναι χαρά μου να τον ακούω, αλλά θέλω να μου πείτε αν ήταν εντός ή εκτός του κανονιστικού πλαισίου που το Προεδρείο έθεσε και αν υπάρχουν Βουλευτές δύο ή τριών ταχυτήτων. Να το πείτε να το γνωρίζουμε, να κάνετε κατηγοριοποίηση για να προχωρήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εντάξει, κύριε Παναγιώτπουλε, το θέσατε το θέμα. Έχετε απόλυτο δίκιο και είδατε ότι όταν ήλθα στην Έδρα, ζήτησα συγγνώμη εκ μέρους του Προεδρείου, διότι ο κ. Τσιπλάκης, ευγενής ων, έδωσε λίγο περισσότερο χρόνο στον κ. Βενιζέλο, υπολογίζω ίσως ότι έτσι έπρεπε για διάφορους λόγους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Τι λίγο περισσότερο, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Όμως, έχω την αίσθηση ότι δεν υπάρχει προσωπικό, κύριε Βενιζέλε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Υπάρχει, κύριε Πρόεδρε. Απολύτως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εξηγήστε μου σ' ένα λεπτό σε τι συνίσταται το προσωπικό σας θέμα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ακούστε, κύριε Πρόεδρε. Κατ' αρχάς, με αποκάλεσε «πατρίκιό της Επιτροπής».

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι κακό αυτό. Καλό ακούγεται.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κάκιστο είναι και θα σας εξηγήσω γιατί.

Κύριε Πρόεδρε, εγώ συμμετέχω σε όλες τις συνεδριάσεις για όλα τα θέματα με τον ίδιο τρόπο, με την ίδια επιμέλεια.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Όπως όλοι μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Και αναπτύσσω τις απόψεις μου με την ίδια επιχειρηματολογική μέθοδο. Πολλοί συνάδελφοι, μόνο στο θέμα του επαγγελματικού ασυμβιβάστου επιδεικνύουν ζήλο, διακόπτουν τη συνεδρίαση, παρεμβαίνουν την ώρα που μιλάει ο ομιλητής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και είναι προσωπικό αυτό; Εγώ δεν βλέπω προσωπικό θέμα σ' αυτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μισό λεπτό. Εσείς πάντα με πολύ μεγάλη ευγένεια, διασφαλίζετε πράγματι τη δυνατότητά μου, επειδή ήμουν ο γενικός εισηγητής του ισχύοντος Συντάγματος, να αναπτύσσω κάπως έγκαιρα την άποψή μου, για να τη χρησιμοποιούν και να την αξιολογούν οι συνάδελφοι που είναι μέλη της Επιτροπής Αναθεώρησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εδώ μπαίνει το «πατρίκιος».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν είναι αυτό αριστοκρατική μεταχείριση. Είναι διευκόλυνση της διαδικασίας της Επιτροπής και διευκόλυνση της ιστορικής ερμηνείας των ισχυουσών συνταγματικών διατάξεων.

Σε όλες τις ενότητες, λοιπόν, μίλησα με άνεση, ποτέ κάποιος δεν με διέκοψε. Ποτέ κάποιος δεν επικαλέστηκε το χρόνο. Μόνο στο θέμα του επαγγελματικού ασυμβιβάστου με διακόψανε και επικαλούνται την υπέρβαση του χρόνου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Αλλάξανε τη σειρά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Αυτό το θεωρώ καταχρηστικό και προσβλητικό για τη Βουλή. Όπως τον κ. Τσιπλάκη τον τιμώ και τον σέβομαι και είναι πάντα ευγενής. Αναγκάστηκα να πω ότι έπρεπε να προεδρεύσει ο κ. Πετσάλνικος, διότι ο κ. Τσιπλάκης...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ελέχθησαν και τέτοια, κύριοι συνάδελφοι;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: ...πιεζόμενος από τους «διακοψίες», θέλησε να με διακόψει.

(Θόρυβος-διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Καταλάβετε; Δεν είχε καμία πρόθεση να με διακόψει. Καμία! Ενέδωσε στη λεκτική βία των συναδέλφων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε.

Κύριε Υπουργέ, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να έχω μία άποψη πάνω σ' ένα συγκεκριμένο θέμα που αφορά την όλη διαδικασία.

Όταν συζητάμε τόσο σοβαρά θέματα, όπως αυτό της Αναθεώρησης του Συντάγματος, έχω την εντύπωση ότι και οι εξετάσεις που δίνουμε να καταναλώνουμε πολλές φορές περισσότερο χρόνο επί της διαδικασίας, παρά επί της ουσίας, δεν ωφελεί ούτε το Κοινοβούλιο ούτε την Επιτροπή.

Είμαστε Βουλή η οποία μπορεί και πρέπει να εκφράζεται ελεύθερα. Και επειδή μιλάμε για Αναθεώρηση του Συντάγματος, ιδίως εδώ καθέννας έχει την άποψή του και μπορεί να την υπερασπίζεται με όσο πάθος θέλει.

Και θα σας πω και κάτι. Κανένας δεν διεκδικεί το αλάθητο. Κανένας δεν κατέχει την εξ αποκαλύψεως αλήθεια.

Παρακαλώ πολύ, λοιπόν, ακόμα και αν ορισμένοι ενοχλούνται από τις απόψεις άλλων –παρακάλησέ μου είναι, ως Βουλευτής μιλάω και όχι ως Υπουργός- να σκεφτούμε ότι στην Αναθεώρηση του Συντάγματος, ιδίως σ' αυτή τη διαδικασία, είμαστε υποχρεωμένοι να ακούμε όλες τις απόψεις και έχουμε την ώρα να ποούμε τις δικές μας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Υπουργέ, σας παρακαλώ πολύ. Πολύ καλά πάει η διαδικασία!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Σας παρακαλώ πολύ. Δεν διέκοψα κανέναν.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Η διαδικασία πηγαίνει εξαιρετικά.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Σήμερα, δεν νομίζω ότι πήγαμε καλά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κάνετε λάθος μ' αυτό που εισηγείσθε. Απλά, δεν την έχετε παρακολουθήσει.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Δεν νομίζω ότι πήγε καλά η διαδικασία. Αν έτσι κρίνετε εσείς, αυτό είναι δικό σας θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Υπουργέ, αν μου επιτρέπετε εμένα μία διακοπή, θα ήθελα να σας πω κάτι.

Ο κ. Λοβέρδος κάνει τη διακοπή για να πει ότι η διαδικασία μέχρι τώρα έχει πάει πραγματικά καλά. Και έχει πάει καλά, κατά κοινή ομολογία. Τώρα, εάν σήμερα τα πάθη εξήφθησαν λίγο...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Ο Υπουργός είναι κάθε φορά εδώ και έχει ιδία γνώμη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μα, τι λέτε, κύριε συνάδελφε; Ο Υπουργός είναι υποχρεωμένος...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Θα έχετε παρατηρήσει ότι εγώ δεν διέκοψα ποτέ κανέναν ούτε εδώ ούτε στην Ολομέλεια.

Από εκεί και πέρα, σας είπα και πάλι ότι γι' αυτούς που παρακολουθούν και που τους ενδιαφέρει η συζήτηση, δεν νομίζω ότι οι διακοπές και όλα αυτά τα οποία διακόπτουν τον ειρμό των σκέψεων, βοηθούν σε τίποτα.

Ας περάσουμε στην ουσία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση για το θέμα του επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών έγινε εκτενώς κατά την προηγούμενη Αναθεώρηση. Ακούστηκαν τα υπέρ και τα κατά. Επικράτησε μία άποψη. Το ζήτημα είναι αν η εφαρμογή αυτής της διάταξης απέδωσε. Και οι Βουλευτές μπορούν να κρίνουν.

Εγώ θα επαναλάβω σ' αυτό το σημείο ορισμένα επιχειρήματα σχετικά με το γιατί δεν απέδωσε αυτή η Αναθεώρηση. Επίσης, για μένα υπήρξε εντελώς εσφαλμένος ο τρόπος με τον οποίο οδηγηθήκαμε στην προηγούμενη Αναθεώρηση. Διότι

μεταξύ άλλων ήταν μία Αναθεώρηση που κατέληξε σε ρυθμίσεις οι οποίες καθιστούν πραγματικά αδύνατη την οποιαδήποτε έκδοση εκτελεστικού νόμου, όπως κάποιοι πιστεύουν, στο πλαίσιο του άρθρου 57.

Ας έρθουμε να δούμε ποια ήταν τα επιχειρήματα εκείνα για τα οποία κάποιοι από εμάς –μεταξύ των οποίων και εγώ την εποχή εκείνη- είχαμε πει ότι το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο, όπως εισήχθη τελικά, δεν ήταν προς όφελος της Βουλής. Και θα αντικρούσω εκ νέου και τα επιχειρήματα τα οποία είχαν ακουστεί εκείνη την εποχή προς την άλλη κατεύθυνση.

Επιχείρημα πρώτο: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλουμε στη Βουλή κατά κύριο λόγο –και νομίζω πως είναι προς όφελος του πολιτικού συστήματος- να μπαίνουν άνθρωποι, οι οποίοι πριν ασχοληθούν με την πολιτική, και μάλιστα κατά το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους, πρέπει να έχουν αποδείξει με επαγγελματική δραστηριότητα τι έχουν κάνει προηγουμένως, ναι ή όχι;

Δεν είναι πιο σωστό για τον ίδιο τον πολιτικό μας βίο πρώτα να έχεις καταξιωθεί κοινωνικά και επαγγελματικά και ύστερα να διεκδικείς την ψήφο του ελληνικού λαού; Ναι ή όχι; Αν είναι έτσι –και νομίζω πως σ' αυτό δεν είναι εύκολο να διαφωνήσει κανείς- το ερώτημα είναι το εξής: Το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο για έναν άνθρωπο που αποφασίζει να μπει στην πολιτική είναι κίνητρο ή αντικίνητρο για όσους έχουν πετύχει στην επαγγελματική τους ζωή;

Όταν ο άλλος ξέρει ότι έχει δώσει δείγματα γραφής και διεκδικεί την ψήφο του ελληνικού λαού, αλλά δεν μπορεί εφεξής να ασκήσει κανένα απολύτως επάγγελμα –έστω και περιορισμένο- και, άρα, όσον καιρό θα είναι πολιτικός διακόπτει οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα και καθίσταται σχεδόν αδύνατη η επάνοδος του στη συνέχεια, αυτό δεν είναι αντικίνητρο για να μπαίνουν πετυχημένοι άνθρωποι στον πολιτικό στίβο; Νομίζω πως σ' αυτό δεν μπορεί να υπάρξει δεύτερη άποψη.

Άκουσα προηγουμένως από το συνάδελφο κ. Βενιζέλο το εξής επιχειρήμα: «Μα, λέει, εδώ δημιουργείται μία ανισότητα, διότι ο υπάλληλος -ο στρατιωτικός, ο οποιοσδήποτε- όταν γίνεται Βουλευτής, αυτός έχει απόλυτο ασυμβίβαστο».

Μα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κάποιος ο οποίος, προηγουμένως, ήταν παραδείγματος χάριν στρατιωτικός υπάλληλος, έχει ήδη μπει στον επαγγελματικό στίβο. Και αποφασίζει να τον διακόψει και όταν επιστρέφει –αν επιστρέφει- ξέρει πολύ καλά ότι ενδεχομένως έχει διανύσει το μεγαλύτερο μέρος της θητείας του στον στίβο αυτό. Άρα μετά, δεν έχει παρά τη σύνταξή του. Τι σχέση έχει το ένα με το άλλο; Εδώ μιλάμε για μια κατάσταση που ουσιαστικά δεν επιτρέπει στον άλλο καν αν θέλει να ασχοληθεί με την πολιτική, να αρχίσει την επαγγελματική του σταδιοδρομία ή αν την έχει αρχίσει, δεν του πρέπει να επανέλθει σ' αυτή. Αυτό είναι το πρώτο επιχειρήμα.

Το δεύτερο επιχειρήμα, το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μένα, είναι το εξής: Ναι ή όχι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ένας άνθρωπος ο οποίος προηγουμένως έχει ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα και ο οποίος και ως Βουλευτής ασκεί περιορισμένη επαγγελματική δραστηριότητα -σύμφωνη με τη δραστηριότητα του Βουλευτή- είναι πιο κοντά στην κοινωνία και στα προβλήματά της;

Δηλαδή, ο άνθρωπος εκείνος ο οποίος είτε δεν έχει ασχοληθεί ποτέ με κανένα επάγγελμα –γιατί εκεί εξωθούμε σιγά-σιγά τη Βουλή- είτε είναι μέσα στη Βουλή, αλλά δεν μπορεί να παρακολουθήσει τίποτε άλλο –παρ' όλο που έχει το χρόνο να το κάνει- στερείται ή όχι από τη δυνατότητα να είναι πιο κοντά στα προβλήματα, τα οποία καλείται να επιλύσει; Δεν το ξέρουμε όλοι και δεν το βλέπουμε ότι ο Βουλευτής ο οποίος, είτε είναι στη Συμπολίτευση είτε στην Αντιπολίτευση, μπορεί να προσφέρει σε όλες τις συζητήσεις εδώ, είναι ιδίως εκείνος ο οποίος τουλάχιστον έχει μία εμπειρία από κάτι σημαντικό μέσα στην κοινωνία; Ποιος από σας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φαντάζεται ότι είναι δυνατόν να έρθεις και να προτείνεις λύση στα προβλήματα του ελληνικού λαού, όταν δεν έχεις ζήσει ασκώντας οποιοδήποτε επάγγελμα; Από πού θα ανακαλύψεις απόψεις; Από την εμπειρία που θα αποκτήσεις εκ του μη όντος, εκ του μηδενός;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δηλαδή προτείνετε αύξηση του ορίου ηλικίας; Να πάει στα σαράντα;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακάλεσα να μη με διακόπτετε. Δεν ξέρω ποιοι συνάδελφοι έχουν την άποψη ότι έχουν το δικαίωμα να διακόπτουν. Σας επαναλαμβάνω ότι δεν διέκοψα ποτέ κανέναν και ζητώ αυτό το πράγμα να τηρείται. Αν δέχονται κάποιοι διακοπές, αυτό είναι δικαίωμά τους. Εγώ δεν δέχομαι. Θέλω να ολοκληρώσω τη σκέψη μου, γιατί σέβομαι τη σκέψη των άλλων, πρωτίστως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Καμία διακοπή! «Εκκλησία θέλω»!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μα, η διακοπή είναι θεσμός του Κανονισμού! Είναι διαδικασία!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Έρχομαι, λοιπόν, και στο τρίτο επιχείρημα για το οποίο αρκετά πράγματα να πω. Θέλω, λοιπόν, να πω το εξής, γιατί, προηγουμένως, άκουσα ένα παράξενο επιχείρημα.

Προηγουμένως, λοιπόν, άκουσα ότι δημιουργούνται δύο κατηγορίες Βουλευτών, εκείνοι που εργάζονται και εκείνοι που δεν εργάζονται και ότι αυτό είναι εις βάρος, λέει, του Κοινοβουλίου και των ιδιών των Βουλευτών.

Πρώτα απ' όλα, θέλω να τονίσω ότι η λελογισμένη άσκηση ενός επαγγέλματος, βοηθάει το Βουλευτή να ενισχύσει τα οικονομικά του και να μην διερωτάται κανένας απ' έξω πού βρίσκεται τα χρήματα για να μπορέσει να ασκήσει αυτή τη δραστηριότητα του.

Όμως, επειδή, ο κ. Βενιζέλος έθεσε το θέμα αυτό...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Να δημιουργήσει τότε ένα γραφείο ευρέσεως εργασίας η Βουλή με παράλληλες δραστηριότητες!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Σας παρακαλώ πάρα πολύ! Σας είπα και πάλι ότι εάν νομίζετε κάποιοι ότι επειδή στερείσθε επιχειρημάτων, μπορείτε και να διακόπτετε, αυτό το πράγμα είναι εις βάρος σας. Εγώ θα συνεχίσω.

Και ρωτάω, λοιπόν, το εξής σε όλους εκείνους που είχαν την ευαισθησία να μας πουν αυτό το πράγμα: Δεν τους απασχόλησε ποτέ η παρακάτω πραγματικότητα: Υπάρχουν Βουλευτές οι οποίοι προέρχονται από τον επαγγελματικό στίβο, ξεκίνησαν από το τίποτα και καταξιώθηκαν στην κοινωνία. Και υπάρχουν και κάποιοι που έχουν μία μεγάλη περιουσία, δεν δούλεψαν ποτέ τους και μπορούν να κάνουν το Βουλευτή, χωρίς να έχουν εργαστεί ποτέ και να ξοδεύουν όσα θέλουν. Ρωτώ, λοιπόν, αυτή την ανισότητα τη σκέφτηκε κανείς;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Γι' αυτό θέλουμε σοσιαλισμό, κύριε Υπουργέ!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Το ερώτημα, λοιπόν, είναι το εξής πολύ απλό: Αυτοί οι οποίοι είναι υπέρ του ότι δεν μπορεί να υπάρχουν δύο κατηγορίες -οι πλούσιοι και οι φτωχοί Βουλευτές- αυτή την ανισότητα δεν τη σκέφτηκαν; Δηλαδή, αυτός που έχει από την οικογένειά του ή ο ίδιος μια περιουσία την οποία βρήκε και την οποία μπορεί να ξοδεύει, αυτός δεν έχει πρόβλημα, αλλά έχει πρόβλημα ο Βουλευτής εκείνος ο οποίος πρέπει να αποδεικνύει και τα έσοδά του και τον τρόπο ζωής του;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Συμπεριλαμβανομένης και της «πολιτικής περιουσίας»;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Και κάτι άλλο επίσης. Άκουσα προηγουμένως το εξής επιχείρημα: «Μα, λέει, μπορεί να εργάζεται ο οποιοσδήποτε σε μία τηλεόραση και να είναι παρουσιαστής και ο άλλος να έχει λιγότερη δημοσιότητα και να υπάρχει ίσος ανταγωνισμός μεταξύ αυτών».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ να το καταλάβω το επιχείρημα, αλλά θα έπρεπε να μου δώσετε απάντηση σ' ένα άλλο επιχείρημα. Δεν ενοχλεί κάποιους το γεγονός ότι τώρα, που έχουμε το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο και δεν μπορεί

κάποιος να είναι και δημοσιογράφος και τηλεοπτικός αστέρας και Βουλευτής, δεν μπορούμε να αποφύγουμε την άλλη πραγματικότητα, δηλαδή ότι κάμποσοι από μας είναι οι αρεστοί στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και άλλοι είναι κομμένοι εντελώς; Αυτό πώς το βγάζουμε από την άκρη;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Εμείς δεν βγήκαμε ποτέ!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Αυτή τη διαφορά δεν τη βλέπει κανένας; Δηλαδή, δεν είναι επιχείρημα αυτό; Δεν πρέπει να απαντήσει κάποιος σ' αυτό; Ούτε για εκείνους που έχουν να ξοδεύουν ούτε για εκείνους οι οποίοι είναι αρεστοί και προβάλλονται; Όταν μου απαντήσει κάποιος σ' αυτά τα ερωτήματα, τότε θα έρθω και εγώ να απαντήσω στα υπόλοιπα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Να βγαίνουν όλοι υποχρεωτικά!

ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ: Γιατί δεν το κάνετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μα, τι ένταση είναι αυτή σήμερα; Σας παρακαλώ πολύ, κύριοι συνάδελφοι!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Κύριε Πρόεδρε, από ό,τι φαίνεται δεν είναι εκείνοι που είναι υπέρ του επαγγελματικού ασυμβίβαστου, οι οποίοι έχουν αγωνία, αλλά εκείνοι οι οποίοι το εισηγήθηκαν και φοβούνται μήπως καταργηθεί. Γιατί εγώ αυτό καταλαβαίνω από τις διακοπές!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εγώ νόμιζα ότι μιλάγατε για τα «τηλεοπτικά παράθυρα», υπέρ των «τηλεοπτικών παραθύρων».

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Εγώ λέω να προβάλλονται όλοι οι συνάδελφοι εξίσου και όχι να υπάρχουν πατρίκοι και πληβείοι!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Αυτό είναι απόλυτα δίκαιο!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Να φέρετε νόμο για να διασφαλιστεί η προβολή των Βουλευτών στα Μέσα Ενημέρωσης, δημόσια και ιδιωτικά. Φέρτε τον και εμείς θα τον ψηφίσουμε!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Να μη βγαίνουν κάθε μέρα και τις τρεις φορές την ημέρα στις τηλεοράσεις!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Για να δείτε ότι τα επιχειρήματα με τα οποία κατοχυρώθηκε το επαγγελματικό ασυμβίβαστο υπήρξαν έωλα, θα επαναλάβω τα εξής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να συνεχίσω γιατί οι διακοπές δεν ωφελούν κανένα. Πρώτα-πρώτα, αδικούνται οι συνάδελφοι που πρόκειται να μιλήσουν μετά. Έχει περάσει η ώρα...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Εμείς θα μιλήσουμε κατά τις 17.00', κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Λυπάμαι, κύριε Παπαγεωργίου, και σας ζητώ συγγνώμη, αλλά δεν ευθύνομαι για τις τόσες διακοπές. Προσπαθώ να κάνω την εργασία μου και βλέπετε ότι και εγώ εμποδίζομαι προς αυτή την κατεύθυνση.

Έρχομαι, λοιπόν, στο άλλο θέμα, το οποίο αφορά το πώς καθιερώθηκε το ασυμβίβαστο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μην αμφιβάλλουμε και μην αυταπατώμεθα, αλλά δύο τινά συμβαίνουν, σχετικά με τον τρόπο που στην προηγούμενη αναθεώρηση καθιερώθηκε το επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Ή αυτοί οι οποίοι το εισηγήθηκαν και το επέβαλαν με την πλειοψηφία, η οποία βεβαίως υπήρξε και κατά τη διαδικασία του Συντάγματος -αυτό δεν το αμφισβητεί κανείς- δεν είχαν προηγουμένως τίποτα στο μυαλό τους -δεν το είχαν σκεφθεί και το σκέφθηκαν στη δεύτερη φάση- ή το είχαν στο μυαλό τους, και άφησαν να θεωρηθεί αναθεωρητέα η διάταξη του άρθρου 57 για να το φέρουν στη συνέχεια.

Και θα σας πω γιατί αποδεικνύεται αυτό το πράγμα, χωρίς να υπάρχει κανενός είδους αμφισβήτηση. Δεν έχω ξαναδεί πιο ανορθολογικό άρθρο, από πλευράς διατύπωσης του Συντάγματος, από το άρθρο 57, κάτι που έλεγα και τότε ως Κοινοβου-

λευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας.

Ακούστε διατύπωση για την οποία πραγματικά, όταν ξαναγυρίσω μια μέρα στο Πανεπιστήμιο, θα πρέπει να απολογούμαι - εφόσον υπάρχει- στα παιδιά εκείνα τα οποία διδάσκει κάποιος, για το πώς είναι δυνατόν να κάνεις αναθεώρηση και να έχεις αυτή τη δομή του Συντάγματος.

ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ: Πολλές αντιφάσεις!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Ξεκινάει το Σύνταγμα: «Τα καθήκοντα του Βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με τα έργα ή την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, μετόχου ή διοικητή, διαχειριστή κ.λπ.», γεγονός που σημαίνει ότι η λογική είναι τι είναι αυτό που επιτρέπεται και τι αυτό που απαγορεύεται.

Έρχεται στη συνέχεια στο δεύτερο εδάφιο και λέει: «Τα καθήκοντα του Βουλευτή είναι επίσης ασυμβίβαστα με την άσκηση οιασδήποτε επαγγέλματος.»

Με συγχωρείτε. Είναι επιχειρηματολογία να μου λένε εμένα κάποιος ότι αυτό το πράγμα είναι λογικό στη δομή ενός άρθρου;

ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ: Παραλογισμός!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Το ξαναλέω. Είτε δεν το είχαν σκεφθεί στην πρώτη φάση, γιατί, εάν το είχατε σκεφθεί, έπρεπε η διάταξη να έχει καταστρωθεί διαφορετικά. Ή το είχαν σκεφθεί, αλλά επειδή φοβόντουσαν να το προτείνουν στην πρώτη φάση -γιατί ενδεχομένως δεν θα έπαιρνε την αναγκαία πλειοψηφία η σχετική διάταξη- γι αυτό το λόγο στη συνέχεια το έφεραν έτσι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Φάνηκε η απάτη!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Ναι, αλλά με συγχωρείτε πάρα πολύ. Αυτή δεν είναι λογική. Θα πρέπει από την αρχή να είσαι ειλικρινής και να λες σαφώς -χωρίς, βέβαια, να δεσμεύεται η άλλη Βουλή- τι είναι εκείνο που πας να κάνεις.

Και εκεί διαφωνώ ριζικά, στο να μη δώσουμε πλειοψηφία σε καμία από τις διατάξεις, για να μπορεί η επόμενη Βουλή να έχει μόνο με την αυξημένη πλειοψηφία αυτή τη δυνατότητα. Γιατί με αυτή τη λογική αυτή η παράταξη θα έπρεπε να έχει ακολουθήσει διαφορετική θέση στην προηγούμενη Αναθεώρηση. Τότε όμως απλόχερα -και αυτή είναι η διαφορά μας από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. σε πολλά πράγματα - δώσαμε την πλειοψηφία.

Έρχομαι τώρα στο τρίτο θέμα που πρέπει να εκθέσω: Γιατί δεν εκδόθηκε ο εκτελεστικός νόμος που προβλέπει το ίδιο το Σύνταγμα.

Μα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ακούστε γιατί δεν μπόρεσε να τον εκδώσει και ο προκάτοχός μου κ. Σκανδαλίδης. Γιατί καταψηφίστηκε και από το ίδιο του το Κόμμα το σχέδιο νόμου που είχε φέρει εκείνη την εποχή. Αυτά δεν τα λέω τώρα. Τα έλεγα και τότε, μόνο που τότε δεν πολυακούγontan το πράγμα. Και εδω θέλω να το τονίσω, γιατί ο κ. Βενιζέλος είπε και κάτι άλλο.

Λέει ο κ. Βενιζέλος: «Για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, για τον τρόπο με τον οποίο θα μας συμπεριφερθούν, όταν δίνουμε αυτή τη μάχη υπέρ ή εναντίον του ασυμβίβαστου κ.ο.κ.».

Μα, αν θυμάμαι καλά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν στην προηγούμενη Αναθεώρηση κάποιος ήμασταν εναντίον του επαγγελματικού ασυμβίβαστου, την εποχή εκείνη δεν είχαμε και μεγάλη στήριξη από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Τα περισσότερα από αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είχαν ακολουθήσει θέση όμοια με εκείνη που εισηγήθηκε ο κ. Βενιζέλος και κάποιος από τη Νέα Δημοκρατία. Αυτή είναι η αλήθεια.

Γιατί άραγε; Μπορεί να είναι άποψή τους. Εγώ δεν δαιμονοποιώ τίποτα. Όχι, όμως, ότι την εποχή εκείνη είχε βρει στήριγμα η άποψη της δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος από τους Βουλευτές. Το αντίστροφο συνέβη.

Έρχομαι, λοιπόν, στη διάταξη όπως έχει διατυπωθεί. Θα σας πω γιατί δεν μπορεί να βγει ο νόμος ή ότι, αν έβγαине ο νόμος, θα ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνο.

Λέει η διατύπωση του Συντάγματος στο άρθρο 57: «Τα καθήκοντα του Βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με την άσκηση οιασδήποτε επαγγέλματος. Νόμος ορίζει τις δραστηριότητες που είναι συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, καθώς και τα σχετικά

με τα ασφαλιστικά και άλλα δικαιώματα κ.λπ.».

Πρώτα- πρώτα, λοιπόν, η διάταξη του Συντάγματος λέει ότι απαγορεύεται οποιοδήποτε επάγγελμα. Μετά μιλάει για δραστηριότητες.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Διαβάστε σας παρακαλώ και το επόμενο εδάφιο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Έρχεται, λοιπόν, και μιλάει για δραστηριότητες ο συντακτικός νομοθέτης.

Εγώ ερωτώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι -και επαναλαμβάνω ότι το έλεγα και από τότε- το εξής: Πείτε ότι ένας Υπουργός εκδίδει έναν τέτοιο νόμο και τον ψηφίζει η Βουλή. Ναι ή όχι ο νόμος αυτός, σε ότι αφορά την εφαρμογή του, θα τελεί πάντοτε υπό τον έλεγχο της συνταγματικότητας του από το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, στο οποίο μπορεί να γίνει οποιαδήποτε ένσταση; Γιατί άλλο είναι να καθιερώνεις τον κανόνα ότι ελεύθερα ασκεί ο Βουλευτής επάγγελμα και δια νόμου καθιερώνονται περιορισμοί και άλλο να λες ότι καθιερώνεται το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Μόνο συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορεί να καθιερώνονται και αυτές τις καθιερώνεις με νόμο. Τότε ο νόμος είναι υπό τον έλεγχο της συνταγματικότητας του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου.

Και ερωτώ: Ποιος Υπουργός, που σέβεται τον εαυτό του, θα ερχόταν να εκδώσει ένα τέτοιο νόμο, θα άφηνε τους Βουλευτές να ξεκινήσουν μια δραστηριότητα και θα ερχόταν μεθαύριο το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, κάνοντας τη δική του ερμηνεία, καθ' ο έχει δικαιοδοσία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν έχετε εκδώσει νόμους ή διατάγματα που κρίθηκαν αντισυνταγματικά! Ποτέ!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): ... να κρίνει το νόμο αντισυνταγματικό και να οδηγήσει στην έκπτωση του Βουλευτή; Ποιος Υπουργός θα έπαιρνε την ευθύνη να φέρει τέτοιο νόμο; Κανένας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Αυτός που πήρε την ευθύνη για άλλες διατάξεις όπως το 14/παρ. 9 ή τη διάταξη για την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Το 14.9, αγαπητέ κύριε Βενιζέλο, το Συμβούλιο της Επικρατείας όχι απλώς το έκρινε συνταγματικό, αλλά υπήρξε οδηγός μας για να διατυπώσουμε το νόμο περί βασικού μετόχου, αν θυμάστε. Άλλοι ήταν εκείνοι που δεν το έκριναν ποτέ δικαστικά. Πολιτική άποψη της Κομισιόν ήταν.

Όπως ξέρετε, το Συμβούλιο της Επικρατείας όχι απλώς και μόνο ήταν σύμφωνο με το νόμο του βασικού μετόχου, αλλά η απόφασή του στο τμήμα, που είχε παραπεμφθεί στην Ολομέλεια, ήταν οδηγός για να βγει εκτελεστικός νόμος από το 14.9. Και μη γυρνάμε εκεί, γιατί θα ξαναγυρίσουμε και σε άλλα θέματα, εφόσον θέλετε. Θα ξαναγυρίσουμε και στο θέμα του άρθρου 16. Και για την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. δεν τέθηκε κανένα θέμα συνταγματικότητας.

Όμως, ξαναλέω και πάλι. Κύριοι συνάδελφοι, έτσι όπως διατυπώσαμε το άρθρο την εποχή εκείνη, έτσι όπως ψηφίστηκε -σεβαστό- από τη Βουλή το άρθρο αυτό δεν επέτρεπε πλέον να σκεφθεί κανείς σοβαρά δραστηριότητες με ασφάλεια. Θα μπορούσαν να ασκηθούν από οποιονδήποτε Βουλευτή, χωρίς να επικριμάται ο κίνδυνος για τον οποίο σας μίλησα προηγουμένως.

Εγώ δεν ήμουν διατεθειμένος να διακινδυνεύσω την οποιαδήποτε τέτοια δραστηριότητα, από τη στιγμή κατά την οποία δεν ήμουν βέβαιος ότι θα έλεγα σε οποιοδήποτε συνάδελφό μου πως είμαι απολύτως σίγουρος ότι αυτό δεν θα τον οδηγήσει σε έκπτωση. Γι' αυτό το λόγο, λοιπόν, δεν μπόρεσα και δεν αποτόλμησα να εκδώσω αυτόν τον νόμο. Δεν το λέω τώρα. Το τονίζω. Αυτή ήταν η βασική επιχειρηματολογία προς τον κ. Σκανδαλίδη, όταν είχε φέρει εκείνη τη διάταξη. Ήταν διπλή.

Πρώτα-πρώτα, αν θυμάστε το νόμο που είχε φέρει ο κ. Σκανδαλίδης, ασχολείτο με αστεία πράγματα. Δεν μιλούσαμε για καμία δραστηριότητα. Μιλούσαμε για κάποια περιθωριακά πράγματα. Άρα, είτε υπήρχε είτε όχι, ήταν το ίδιο. Δεύτερον,

στη βασική φιλοσοφία τέτοιος εκτελεστικός νόμος είχε αποκλεισθεί από την ίδια την ουσία της σχετικής διάταξης.

Θα κλείσω για να μη μακρηγορώ. Άλλωστε, θα μας δοθεί η δυνατότητα στην Ολομέλεια να πούμε όλες τις απόψεις μας. Εγώ θα ξαναθέσω το ζήτημα: Κατέχει κανείς από εμάς μέσα σε αυτήν την Αίθουσα την εξ αποκαλύψεως αλήθεια; Όχι. Λέμε τις απόψεις μας. Το χειρότερο, όμως, που έχουμε να κάνουμε, όταν λέμε τις απόψεις μας, είναι να πιστεύουμε ότι έχουμε πάντοτε δίκιο.

Εγώ έθεσα τους προβληματισμούς που έπρεπε να μας απασχολήσουν. Στο βασικό επιχείρημα «Μα, ο Βουλευτής θα είναι έκθετος, διότι όταν ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, θα μπορούσε να του λένε «τι έκανες προηγουμένως», θα πω το εξής:

Δεν σας κάνει εντύπωση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτή η διαφοροποίηση σε ό,τι αφορά την επαγγελματική δραστηριότητα –νυν ή τέως– προέκυψε, όταν καθιερώσαμε το επαγγελματικό ασυμβίβαστο; Θυμάστε προηγουμένως ποτέ –εκτός από οριακές περιπτώσεις, που πράγματι θα ήταν δίκαιο να γίνει κάτι τέτοιο γιατί κάποιοι είχαν δώσει αφορμή– να υπήρχε αυτή η «δαμονοποίηση» –για να το πω έτσι– της οποίας επαγγελματικής ζωής, πριν φθάσουμε στην καθιέρωση του ασυμβιβάστου; Τότε προέκυψε το θέμα. Τότε κάποιοι άρχισαν να ασχολούνται με το τι έκανες προηγουμένως. Βεβαίως! Όμως κάθε άλλο παρά έτσι θα έπρεπε να δούμε το πράγμα.

Στο κάτω-κάτω της γραφής, κάθε Βουλευτής, κύριοι συνάδελφοι, όπως και κάθε δήμαρχος και κάθε νομάρχης παίρνει και την ευθύνη του τι θα κάνει. Εκείνος είναι υπόλογος απέναντι σε εκείνους που τον ψηφίζουν. Εάν κάνει χρήση μιας δυνατότητας, εφόσον αυτή τη δίδει το Σύνταγμα, με τη φειδώ και την υπευθυνότητα που πρέπει, θα δώσει λογαριασμό στους ψηφοφόρους του. Εάν δεν το κάνει θα κριθεί από αυτούς. Εγώ όμως δεν δέχομαι κανέναν εκ των προτέρων να γίνεται από τώρα κήσος για το ποια είναι η ηθική του Βουλευτή και ότι διεκδικεί τη δυνατότητα εκείνος μόνο να κρίνει πώς θα γίνει καλύτερη η πολιτική μας ζωή. Αυτό είναι χρέος αλλά και δικαίωμα του καθενός από εμάς, ο οποίος κάθε φορά κρίνεται από την κοινωνία.

Γι αυτό λοιπόν το λόγο η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, όπως έχει κατατεθεί, είναι η ακόλουθη: Θα πρέπει να αντιστρέψουμε τον κανόνα. Δηλαδή να είναι ελεύθερη η άσκηση επαγγέλματος, αλλά να υπάρχει νόμος εκτελεστικός ο οποίος θα καθιερώνει τους περιορισμούς που επιβάλλονται. Αυτό κατοχυρώνει τη σχετική ρύθμιση και από τον έλεγχο της συνταγματικότητας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Και εάν δεν εκδοθεί ποτέ;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Να δεχθούμε, κύριε Βενιζέλο –και εγώ σας το προτείνω, αρκεί να το δεχθείτε και εσείς– ότι θα ισχύει το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο μεταβατικά, μέχρι να βγάλουμε τον εκτελεστικό νόμο. Αυτό να το δεχθώ. Ελάτε να το δούμε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεσμευθείτε!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Βεβαίως, και δεσμεύομαι! Ελάτε να ψηφίσουμε την αντιστροφή του κανόνα και εμείς να πούμε ότι ο νόμος πρέπει να εκδοθεί εντός έτους. Αν δεν εκδοθεί εντός έτους και έως ότου εκδοθεί, ισχύει η ρύθμιση που έχουμε τώρα.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κύριε Υπουργέ, όχι.

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Με την προϋπόθεση ότι θα το στηρίξει το Π.Α.ΣΟ.Κ..

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Βεβαίως, γι' αυτό το λέω. Ελάτε να το πούμε. Αυτή είναι η αλήθεια.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εμείς ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ. Ήσασταν σαφέστατος.

Κύριε Υπουργέ, αυτά που είπατε περί συναίνεσης –για να τα κάνουμε με αριθμούς– θα ήθελα να υπενθυμίσω στους κυρίους

και στις κυρίες συναδέλφους, ότι στην Αναθεώρηση του 2001, ογδόντα τρεις διατάξεις ψηφίστηκαν με πάνω από εκατόν ογδόντα ψήφους. Επτά μόνο πήραν ψήφους μεταξύ εκατόν πενήντα ένα και εκατόν εβδομήντα εννέα. Αυτό ήταν περί συναίνεσης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Οι κρίσιμες διατάξεις!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Τότε γιατί κόπτεσθε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Το λόγο έχει ο κ. Παπαγεωργίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Κύριοι συνάδελφοι, και εγώ «Ασκητής» είμαι, εφόσον στερούμαι το επάγγελμά μου. Έτσι δεν είναι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχετε την ιδιότητα, όχι το όνομα του ασκητή!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, απευθυνόμενος πρώτα στο Προεδρείο θέλω να πω απλά ότι βεβαίως υπάρχει ένας Κανονισμός ο οποίος προστατεύει τη διαδικασία και πώς λειτουργούν οι Βουλευτές, αλλά νομίζω ότι πρέπει να ληφθεί μια πρόνοια και στην πράξη ώστε να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα του απλού Βουλευτή να μπορεί να ομιλεί. Έτσι θα μας βλέπουν και όλοι. Διότι στην πράξη ενώ υπάρχουν πολλοί συνάδελφοι μου επιμελείς –και δεν θέλω να αναφερθώ σε ονόματα– που μιλούν μετά από πολλές ώρες και αφού έχουν προηγηθεί οι πάσης φύσεως Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, Υπουργοί κ.ο.κ., βεβαίως ουδείς τους βλέπει, ουδείς τους παρακολουθεί ώστε να εκλαμβάνεται ότι είναι επιμελείς.

Να προσθέσω ότι το να μιλάει ο Βουλευτής είναι απόρροια της δημοκρατικής εκλογής του. Όταν μιλάει, μιλάει στο όνομα αυτών που τον εξέλεξαν και δεν είναι κανένα προνόμιο το οποίο απορρέει από άλλες συνθήκες και όποια συμπεριφορά έχει εδώ μέσα.

Οι Βουλευτές εκλέγονται για να λύσουν προβλήματα, εκλέγονται να εκπροσωπούν το λαό, αν και δεν είμαι Συνταγματολόγος θα έλεγα να εκπροσωπούν την περιφέρειά τους, να χαράσσουν θεσμικούς δρόμους και νομοθετική πρωτοβουλία ούτως ώστε πράγματι οι πολίτες να έχουν μια καλύτερη ζωή. Ασφαλώς κανένας δεν έρχεται εδώ να υπηρετήσει προσωπικά του ζητήματα. Έτσι και η υπόθεση του ασυμβιβάστου είναι ένα θεσμικό ζήτημα το οποίο μπορούν να εκλεγούν Βουλευτές και ο λαός να τους αποδοκιμάζει ή όχι. Όταν ένας Βουλευτής ισχυρίζεται ότι είναι κατά του ασυμβιβάστου και θέλει το Βουλευτή να εργάζεται –με εξαιρέσεις βεβαίως συμφωνών– αυτό δεν σημαίνει ότι λέει τον πόνο του αλλά ότι υπερασπίζει ένα θεσμό τον οποίο όλοι οφείλουμε να κατοχυρώσουμε.

Όταν έχει ένας Βουλευτής την άποψή του, δεν σημαίνει ότι αντιδικεί με κάποιον, κάθε άλλο μάλιστα σ' ένα ζήτημα που έχει να κάνει με την ελεύθερη συνείδηση του Βουλευτή και η οποία είναι υποτιθέμετα, αρχίζω να πιστεύω κάποιες φορές, από τη συνταγματική διαδικασία, όπου πράγματι ο Βουλευτής πρέπει να είναι ελεύθερος.

Αν ρωτήσετε τον οποιονδήποτε πολίτη –γιατί ουδείς στερείται και επιχειρημάτων και στοιχειώδους ευφυΐας– σε οποιοδήποτε αν θέλετε σημείο της χώρας μας, θα σας πει ότι η διαφάνεια υπάρχει όταν ο Βουλευτής εργάζεται, φορολογείται, έχει φανερούς πόρους, είναι ανεξάρτητος και ψήγματα ή υποψίες αδιαφάνειας μπορούν να υπάρξουν όταν ο Βουλευτής δεν εργάζεται, όταν στα μάτια του κόσμου και για αντικειμενικούς λόγους –γιατί υπάρχουν υποχρεώσεις όχι μόνο κατ' ανάγκη βιοπορισμού του, αλλά και εκπληρώσεως των Βουλευτικών και Κοινοβουλευτικών του καθηκόντων– πρέπει να ξοδεύει κάποια χρήματα. Συνεπώς, δύο τινά υπάρχουν: Ή ότι ένας Βουλευτής είναι εξαιρετικά εύπορος και είτε σιγά-σιγά ζει από την περιουσία του είτε σιγά-σιγά «ροκανίζει» την περιουσία του, ή έχει αδιαφανείς πόρους. Αυτό εκλαμβάνει ο μέσος πολίτης και εγώ είμαι εδώ για να μεταφέρω τη μέση αντίληψη του μέσου πολίτη. Όποιος έχει αντίρρηση, είναι σεβαστό. Όμως, θέλω να τύχει σεβασμού κι αυτή η άποψη την οποία εκφράζω.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Θέλουν μεγαλύτερη αποζημίωση οι πολίτες στην Εύβοια για τους Βουλευτές;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Εγώ δεν είπα

ότι θέλω μεγαλύτερες αποζημιώσεις. Μη διαστρεβλώνετε τα λόγια μου. Είπα ότι ο Βουλευτής πρέπει να έχει φανερούς πόρους και να εργάζεται.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ο φανερός πόρος είναι η αποζημίωση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Επειδή η αποζημίωση ξέρουμε πολύ καλά σε τι επίπεδα συνίσταται και επειδή ο καθένας βλέπει το Βουλευτή του πώς ζει και πώς πορεύεται, δημιουργούνται συνειρμοί –δεν είμαι βέβαιος 100% ούτε υποστηρίζω το αλάνητο- ότι αυτή η διαδικασία είναι αδιαφανής. Εν πάση περιπτώσει πιο διαφανής είναι όταν εργάζεται ο Βουλευτής. Αυτή είναι η άποψή μου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ο Υπουργός πόσο πρέπει να παίρνει;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Παρακαλώ. Δεν σας αναγνωρίζω σήμερα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Επειδή δεν είμαι τόσο ικανός ρήτορας, θέλετε να καταστρέψετε το συνειρμό μου. Σας παρακαλώ πολύ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ο Υπουργός παίρνει τη βουλευτική αποζημίωση. Πως ζει;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Όποιος με κατάλαβε, με κατάλαβε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και οι Υπουργοί, Βουλευτές είναι.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Πώς ζει ο Υπουργός, μόνο με την αποζημίωση;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Δεν με απασχολεί. Δεν έχω διατελέσει Υπουργός. Όταν θα κάνω θα σας πω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εσείς θα μας πείτε που ήσασταν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ζει με την αποζημίωση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Εσείς ως Υπουργός είχατε το «υπουργιλίκι». Αν είσαι Υπουργός δεν χρειάζεται να τρέχεις όπως τρέχουμε εμείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Μπούρα, σας παρακαλώ. Δεν καταλαβαίνω την έξαψη σήμερα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ρωτήστε τον κ. Παναγιωτόπουλο που ήταν Υπουργός.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Τώρα τρέχει πολύ.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, γιατί διακόπτεται ο ομιλητής;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Παρακαλώ, συνεχίστε κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Δεν αντιλαμβάνομαι αυτά τα επιχειρήματα τα οποία φθάνουν μέχρι το σημείο να αναφέρονται αν πρέπει ο Βουλευτής να οδηγεί ή να μην οδηγεί αυτοκίνητο και ότι εν πάση περιπτώσει διακυβεύεται η υπόληψή του και ότι μπορεί να βάλετε από αδηφάγα μέσα ενημέρωσης κ.ο.κ. αν ου μη γένοιτο του συμβεί κάποιο ατύχημα. Ε, τότε να βάλουμε το Βουλευτή σε μια γυάλα να μην κάνει τίποτα ώστε να τον προστατεύσουμε εκ των προτέρων και να πηγαίνει σπίτι-Κοινοβούλιο. Εγώ δεν το δέχομαι αυτό. Ο Βουλευτής πρέπει να είναι ανάμεσα στον κόσμο και να ζει όπως όλοι οι άνθρωποι, όπως ζω εγώ στο νομό μου και να κρίνεται κάθε μέρα. Αυτός είναι ο ρόλος του Βουλευτή δίπλα και κοντά στο λαό.

Επ' ευκαιρία δεν δέχομαι και άλλους περιορισμούς του Βουλευτή, αλλά δεν είναι τώρα της παρούσης.

Αν και νεοσσός τότε Βουλευτής ήμουν μέλος της Επιτροπής για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, δεν μπόρεσα ποτέ να καταλάβω γιατί ενώ τότε στην Επιτροπή επί ένα μήνα το Σεπτέμβριο του 2000 αν δεν απατώμαι- «δεν άνοιξε ρουθούνι» και ούτε ακούστηκε τα περί ψήφισής του ασυμβιβάστου, γιατί ξαφνικά στην Ολομέλεια ξεκινώντας από τον κ. Βαρβιτσιώτη για να αποδώσει τα ίσα και ακολουθώντας μετά και η δική μας παράταξη καταλήξαμε σ' αυτό το συμπέρασμα. Όταν μάλιστα και στην προηγούμενη Αναθεωρητική Βουλή όπως αυτή τώρα, ναι μεν ήταν υπό αναθεώρηση το άρθρο αλλά δεν είχε θιγεί αυτό ζήτημα και ούτε είχε ακουστεί τίποτα.

Εγώ θα πω ευθέως τη γνώμη μου, δεν φέιδομαι το λόγο μου και νομίζω ότι θα κάνω χρήση στο έπακρον της ανεξαρτησίας του Βουλευτή. Οι Αρχηγοί των κομμάτων θέλουν προσωπικά κόμματα, θέλουν να ελέγχουν τους Βουλευτές, θέλουν να μην έχουν ανεξαρτησία οι Βουλευτές, θέλουν να αισθάνονται οι Βουλευτές επαγγελματίες και άρα –συγχωρέστε μου που θα το πω- να μην κάνουν βήμα, όπως παθαίνει παραδείγματος χάριν ένας δικηγόρος όπως και σ' εμένα που μετά από επτά χρόνια εκτός επαγγέλματος έχει χάσει και την εργασία του και τα πάντα. Η επάνοδός μου είναι δύσκολη. Αλλά είμαι εδώ για να αναδείξω την αδικία αυτή και να υπερασμυνθώ του θεσμού του ελεύθερου Βουλευτή, ο οποίος κρίνεται στο κάτω-κάτω της γραφής από τον κόσμο. Ο κόσμος τον ψηφίζει και δεν μπορεί εκ των προτέρων κανένας όσο έμπειρος κι αν είναι, όσες περγαμηνές επιστημονικές και να έχει, να ορίζει εκ των προτέρων ποιο Βουλευτή θέλει ο λαός για να ψηφίσει.

Να καταγγείλω ότι δεν μπορώ να καταλάβω σε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως είναι η Ελλάδα υπό οποιαδήποτε κυβέρνηση, άλλοτε να καυχόμαστε ότι κάνουμε τους Ολυμπιακούς Αγώνες κ.ο.κ. και επί επτά χρόνια τώρα να μην έχει ψηφιστεί ο εκτελεστικός νόμος του Συντάγματος που θα προέβλεπε εκείνες τις εξαιρέσεις.

Είμαι ένας από τους Βουλευτές που καταψήφισε το νόμο Σκανδαλίδη διότι δεν έκανε τίποτα άλλα παρά να αντιγράψει αυτή την ασαφή διάταξη του άρθρου 57 του Συντάγματος. Η διάταξη του Συντάγματος –ο Υπουργός έφυγε- στο εδάφιο β' γράφει: «τα καθήκοντα του Βουλευτή είναι ασυμβίβαστα και νόμος ορίζει τις εξαιρέσεις κ.λπ. και οι κατ' εξαίρεση δραστηριότητες του Βουλευτή σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να περιλαμβάνουν την ιδιότητα του υπαλλήλου ή του νομικού ή άλλου συμβούλου σε επιχειρήσεις των περιπτώσεων α' και β'».

Εξ αντιδιαστολής, λοιπόν, προκύπτει ότι μπορούσε ο Υπουργός να ορίσει ποιες είναι εκείνες οι συμβατές δραστηριότητες. Δεν το έκανε όμως και εφόσον δεν το έκανε, για μένα είναι ελεγκτέος και ο τωρινός Υπουργός όσο και οι προηγούμενοι. Στο κάτω-κάτω της γραφής ας έδιναν στον όποιο Βουλευτή ήθελε το δικαίωμα, ότι παρά την ασαφή διάταξη του Συντάγματος και παρά τον ασαφή μάλλον νόμο να εργάζεται με εξαιρέσεις. Δεν δέχομαι να εκφράζει αγωνία ο κ. Παυλόπουλος αν εγώ θα αποφάσιζα να εργασθώ ότι καλύπτομαι ή όχι από τον νόμο αναφορικά με το επάγγελμά μου. Αν διάβαζε και το εδάφιο β' τότε θα έβλεπε...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μπράβο!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Εγώ λέω αυτά που πιστεύω, κύριε Βενιζέλο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Είπα εγώ όχι;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Τέλος να σας απαντήσω σ' ένα ακόμη ζήτημα...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δηλαδή διάλογο δεν μπορούμε να κάνουμε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Μπορούμε, αν δώσει βέβαια το χρόνο ο κύριος Πρόεδρος.

Θέλω επίσης, να απαντήσω όχι μόνο σε σας αλλά και σ' όποιον έχει άλλη άποψη. Συγχωρέστε με που το λέω, δεν υπεραμύνομαι των δικηγόρων ούτε νιώθω ότι είμαι σε καμιά συντεχνία. Αν ήθελα να κάνω το δικηγόρο, δεν θα γινόμουν Βουλευτής. Και όποιος, κύριε Φούσα, θέλει να γίνει Βουλευτής δεν τον εμποδίζει το γεγονός ότι θα χάσει το επάγγελμά του. Ιεραρχεί μέσα του τα αγαθά και αποφασίζει. Το ζήτημα όμως είναι γιατί να χάνει ο Βουλευτής το δικαίωμα στην εργασία του.

Και στο κάτω-κάτω της γραφής εργασία δεν είναι μόνο τα χρήματα, κύριοι συνάδελφοι. Είναι και η ψυχική ισορροπία, είναι το να κάνει ο άνθρωπος αυτό που αγαπά, είναι να κάνει αυτό με το οποίο χρόνια ολόκληρα έχει ασχοληθεί. Άλλωστε, εκ των πραγμάτων, όταν εκλέγεται Βουλευτής περιορίζει την επαγγελματική του δραστηριότητα. Αυτό είναι βέβαιο.

Μια που μιλάμε για δικηγόρους, μάλλον σε ήσωνα θέση βρίσκονται οι δικηγόροι, διότι ο Πρόεδρος ποτέ δεν ευνοεί κανένα δικηγόρο. Επειδή είναι Βουλευτής. Μάλλον είναι αυστηρός με τον δικηγόρο-Βουλευτή για να μην φαίνεται ότι τον ευνοεί. Αλλά πως θα αισθανόσασταν αν ήσασταν στη θέση μου, να πηγαίνω

μέχρι την είσοδο του πρωτοδικείου και να μου λένε «περάστε έξω» αυτοί οι συνάδελφοι τους οποίους υποτίθεται θα αντιμετώπιζα ανταγωνιστικά. Να μη μπορώ ούτε να επισκεφτώ το πρωτοδικείο της πόλης μου.

Θα σας πω και κάτι ακόμα; Γιατί εγώ να τίθεμαι σε ήσωνα θέση από έναν πολιτευτή δικηγόρο που ακολουθεί, που παίρνει τους δικούς μου, φίλους ένα δήμαρχο που θα μπορούσα να τον προσάψω για παράβαση καθήκοντος κ.ο.κ., τι θα γινόταν; Θα έπεφτε η ζάχαρη στο γυαλί;

Αυτά όλα, κύριοι συνάδελφοι, να τα κατανοήσουμε όλοι και να παραδεχθούμε ότι αυτό ήταν ένα λάθος. Ήταν ένα λάθος και πρέπει να αναθεωρηθεί. Επισημαίνω τον κίνδυνο όσοι έχουν κοινοβουλευτική πλειοψηφία να μην φτιάξουν μία διάταξη όπως την θέλουν, που θα είναι αναντίστοιχη με τη βούληση των Βουλευτών.

Νομίζω ότι υπάρχουν εξαιρέσεις που πρέπει να καθιερωθούν, αν και ο Βουλευτής που σέβεται τον εαυτό του ποτέ δεν θα πάει σε μία ανήθικη υπόθεση, ποτέ δεν θα κάνει μία έκνομη δραστηριότητα. Ξέρει πολύ καλά πως θα χειριστεί την υπόθεση. Είναι δικό του θέμα και ο λαός...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Να σας ρωτήσω κάτι, κύριε Παπαγεωργίου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μόλις κατέβει από το Βήμα, κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): ...ή θα τον αποδοκιμάσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε. Σας έδωσα λίγο περισσότερο χρόνο για τις διακοπές.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι γνωστό ότι είστε γενναιόδωρος.

Θέλω να ρωτήσω το εξής. Κύριε Παπαγεωργίου, η ισχύουσα διάταξη επιτρέπει στον εκτελεστικό νόμο να θεσπίσει ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Δεν με ακούσατε; Υπερθεμάτισα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Το είπε. Ήταν σαφές.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): Να σας πω επίσης ότι το είχατε υποστηρίξει και εσείς, αλλά μετά δεν ασκήσατε εκείνη την πυγμή και την πίεση που θα έπρεπε για να...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (Νομού Ευβοίας): ...ότι είναι όντως ορθή η άποψή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο συνάδελφος γενικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Παναγιωτόπουλος έχει το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, αναφέρθηκα σε τρεις αποφάσεις του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου για τις περιπτώσεις του ασυμβιβάστου. Μου είπαν οι συνάδελφοί μας στην Αίθουσα ότι υπάρχει και μία τέταρτη του κ. Ασκητή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Καταθέστε την και αυτή στα Πρακτικά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Την καταθέτω τώρα, αλλά θέλω να ξέρουν οι συνάδελφοι και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας ότι οι αποφάσεις είναι τελικά τρεις. Είχα δίκιο, ο κ. Ασκητής είχε παραιτηθεί. Συνεπώς, το εκλογοδικείο απέρριψε την ένσταση λόγω υφισταμένης παραπληρώσεως.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Παναγιωτόπουλε, έχετε το λόγο.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το θέμα που συζητούμε σήμερα δεν αφορά ούτε προσωπικές διαδρομές ή προσωπικά αιτήματα, δεν αφορά ούτε συντεχνιακά αιτήματα Βουλευτών, δεν αφορά ούτε αιτήματα ενός κλειστού κύκλου προσώπων. Αφορά την ίδια την ποιότητα διακυβέρνησης του τόπου, αφορά την ποιότητα του πολιτικού προσωπικού. Γι' αυτό θεωρώ ότι η προσέγγιση στο θέμα αυτό πρέπει να γίνει με ηρεμία και νηφαλιότητα.

Τι πολιτικό προσωπικό θέλουμε να έχουμε στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια; Έχουν δίκιο αυτοί από τα «τηλεδικεία» που ελεεινολογούν σήμερα όλο το πολιτικό κόσμο; Τι είναι το επάγγελμα για τον πολίτη και κατ' επέκταση για τον Βουλευτή;

Θέλω να κάνω μία μικρή παρένθεση, γιατί παρατήρησα τη ζέση και την επιμονή με την οποία ο φίλος μου κ. Βενιζέλος –και πάνω και κάτω από το Βήμα– επιχειρεί να υποστηρίξει ένα λάθος. Θέλω απλώς να του επισημάνω –γιατί έχει πολλές αρετές και πολύ μέλλον– πως το να παραδεχτεί κανείς ένα λάθος που έκανε στο παρελθόν δεν είναι κακό, απλώς προσθέτει μία ακόμη αρετή στις ήδη υπάρχουσες. Αυτά για να κλείσει αυτή η παρένθεση.

Να παραδεχόμαστε, λοιπόν, το λάθος. Η αναθεώρηση που έγινε στη προηγούμενη Βουλή ήταν ένα πελώριο λάθος και σ' αυτό το λάθος συμπεριλαμβάναμε και τη Νέα Δημοκρατία γιατί πρέπει να έχουμε το θάρρος να τα λέμε όλα σε αυτήν την Αίθουσα.

Για να ξεκαθαρίσουμε, τι είναι το επάγγελμα για τον πολίτη; Δεν είναι το επάγγελμα για το πολίτη σε μια ανοιχτή κοινωνία, σε μια ελεύθερη κοινωνία, σαν αυτή που θέλουμε να ζούμε, όχημα διαμόρφωσης κοινωνικής και πολιτικής συνείδησης; Αν δεν είναι το επάγγελμα, τότε τι είναι; Η κληρονομική δικαιοσύνη; Οι οικογενειακές περγαμνές είναι μόνο ή η θητεία στις κομματικές κλαδικές και στους κομματικούς μηχανισμούς;

Θα πρέπει να παραδεχθούμε σήμερα χωρίς να μπορούμε σε διαδικασίες επιμερισμού προσωπικών και πολιτικών ευθυνών. Εγώ θα δεχθώ ότι το κλίμα της εποχής ήταν τέτοιο, αλλά δεν θα δεχθώ, κύριε Βενιζέλο, ότι θα νομοθετούμε σε αυτήν την Αίθουσα –και μάλιστα στη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος, σε αυτή τη κορυφαία διαδικασία– με βάση τις υποδείξεις και τις αποφάσεις των «τηλεδικείων». Αυτό δεν θα το δεχτώ.

Έχουμε αναρωτηθεί ποιος είναι ο ρόλος του Βουλευτή σήμερα; Έχουμε σκεφτεί ότι πρέπει όλοι να εναντιωθούμε σ' αυτόν τον αισχρό λαϊκισμό, ο οποίος διατυπώνεται από διάφορες πλευρές που στην ουσία είναι αντιβουλευτισμός, δηλαδή αντι-κοινοβουλευτισμός; Θέλουν κάποιοι να καταργηθεί ή να κλείσει το Κοινοβούλιο; Να το πουν. Εγώ δεν έχω καμία αντίρρηση να γυρίσω στη δουλειά μου και είμαι βέβαιος ότι με όλους και όλες εσάς συμβαίνει το ίδιο.

Πίσω λοιπόν από αυτόν τον λαϊκισμό, το χυδαίο λαϊκισμό του αντικοινοβουλευτισμού ή κρύβεται άγνοια, στην οποία μπορώ να δείξω κατανόηση ή κρύβονται άλλες απόψεις αιρετικές και αρνητικές προς το πολίτευμα της αστικής αντιπροσωπευτικής Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

Όπως είπα πριν, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ποιος είναι ο ρόλος του Βουλευτή. Έχουμε ένα σύστημα πρωθυπουργοκεντρικό. Αυτή είναι η αλήθεια είτε κυβερνάει το Π.Α.Σ.Ο.Κ. είτε κυβερνάει η Νέα Δημοκρατία. Αυτή είναι η εμπειρία των τελευταίων ετών. Ακόμη και οι εξουσίες του Υπουργικού Συμβουλίου είναι αποδυναμωμένες, πόσο μάλλον έχουν αποδυναμωθεί οι εξουσίες του Κοινοβουλίου, ο ρόλος του Βουλευτή.

Ο Βουλευτής βάλλεται πανταχόθεν, συνωστίζεται στους προθαλάμους των Υπουργικών γραφείων ή –το χειρότερο– συνωστίζεται στους προθαλάμους του κάθε μανδρινού κρατικού αξιωματούχου τον οποίο τοποθετούν οι κομματικοί μηχανισμοί, ο οποίος πολλές φορές απαξίζει να του απαντήσει και στο τηλέφωνο, όχι μόνο να τον δει. Οφείλει ο Βουλευτής –και καλά κάνει σε αυτό– να απολογείται καθημερινά στον πολίτη για τα λάθη, τις παραλείψεις, τις αβελτηρίες της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας.

Τι πετύχαμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με την κατάργηση του επαγγέλματος, μ' αυτή την επιπόλαια και εσφαλμένη διαδικασία; Πετύχαμε να τροφοδοτήσουμε περισσότερο αυτό τον αντικοινοβουλευτικό και αντιδημοκρατικό λαϊκισμό, ξεχνώντας άλλα σημαντικά ζητήματα που πρέπει να συζητήσουμε σε αυτή την Αίθουσα. Διότι βλέπω πάρα πολλούς διαπρύσιους κήρυκες της ανάγκης να μην αναθεωρηθεί το Σύνταγμα και να μην επιστρέψουμε στο ελεύθερο –όχι ελεύθερο, υπό περιορισμούς πιστεύουμε εμείς– επάγγελμα του Βουλευτή.

Δεν είδα όμως πολλούς πρόθυμους, πολλά στελέχη των κομμάτων από όλες τις πτέρυγες πρόθυμα να συζητήσουμε για το

θέμα της δημοκρατίας των δημοσκοπήσεων, να συζητήσουμε για το ρόλο των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας σε σχέση με τη δημοκρατία μας.

Μας χωρίζουν πολλά από τα κόμματα της Αριστεράς, αλλά θέλω να ξεκαθαρίσω ότι εδώ επιδεικνύουν μια συνέπεια. Όπως συνέπεια δείξατε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αριστεράς –και οφείλω να το επισημάνω, γιατί μου αρέσει να μιλάω δίκαια, με το χέρι στη συνείδησή μου και στην καρδιά μου- και στο θέμα του επαγγελματικού ασυμβίβαστου, όπου εσείς επαγγέλεστε –διαφωνώ μ' αυτό- πολιτικά μια μετάβαση σε μια κοινωνία άλλου τύπου. Εγώ μπορεί να διαφωνώ. Αλλά ήρθατε να υποστηρίξετε ένα αστικοδημοκρατικό δικαίωμα, που αφορά την ανοιχτή, την αστική κοινωνία, τη στιγμή που το εγκαταλείπαμε, έστω και προσωρινά, εμείς.

Θεωρώ αυτό το Βήμα όχι τόσο ευεπίφορο στην συνθηματολογία. Θεωρώ ότι απ' αυτό το Βήμα οφείλουμε να είμαστε ειλικρινείς και στην κριτική μας και στην αυτοκριτική μας. Και η Νέα Δημοκρατία έχει σήμερα το θάρρος δι' εμού, του γενικού εισηγητή της, να κάνει και αυτοκριτική εκεί που χρειάζεται.

Θέλουμε λοιπόν να αφήσουμε το Βουλευτή χωρίς αυτό το όχημα διαμόρφωσης κοινωνικής και πολιτικής συνείδησης; Και από πού θα την αποκτήσει την κοινωνική και πολιτική συνείδηση; Δηλαδή θα κυβερνώνμεθα από ανθρώπους που δεν ξέρουν τι σημαίνει διγραμμένη επιταγή, τι σημαίνει γραμμάτιο, που δεν έχουν καταλάβει την αγωνία του μικρομεσαίου Έλληνα να πληρώσει την εισφορά του σ' έναν ασφαλιστικό Οργανισμό, που δεν έχουν καταλάβει την αγωνία του μικρομεσαίου Έλληνα για την καθημερινότητα που συνθλίβει σήμερα πολλούς πολίτες; Θα δημιουργήσουμε ένα κλειστό κύκλωμα εκλεκτών της πολιτικής, οι οποίοι θα γεννώνται με την προοπτική να κυβερνήσουν. Ωραία δημοκρατία! Αυτή τη δημοκρατία επαγγελλόμεθα; Αυτή τη δημοκρατία θέλουμε; Ή θέλουμε τη δημοκρατία των εγκαθέτων, όπου θα επιλέγουν την πορεία τους στη Βουλή υπάλληλοι συγκεκριμένων συμφερόντων ή άνθρωποι που έχουν επιλύσει εκ των προτέρων το πρόβλημα της επιβίωσής τους και το πρόβλημα επιβίωσης και συντήρησης της οικογένειάς τους, γιατί είναι «έχοντες» και «κατέχοντες»; Νομίζω ότι ο ελληνικός λαός δεν θέλει τέτοια δημοκρατία. Και όταν έχει αποδεχθεί να κυβερνάται με βάση το σύστημα της αστικής, κοινοβουλευτικής, αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, θέλει μέσα στη Βουλή όχι μόνο δικηγόρους και γιατρούς και μηχανικούς και καθηγητές πανεπιστημίου. Θέλει και το βιοτέχνη και τον μικροεπαγγελματία και τον μικροεπιτηδευματία και τον μικρέμπορο και τον αγρότη και τον εργάτη και τον συνδικαλιστή. Τους θέλει όλους.

Πώς είναι δυνατόν λοιπόν ο καθημερινός, ο απλός άνθρωπος –και σωστά ειπώθηκε από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας- να εγκαταλείψει το επάγγελμά του που, όπως σας είπα, είναι η ζωή του, η ύπαρξή του; Ο καθένας μας διαμορφώνει υπαρξιακή σχέση, υπαρξιακή σύνδεση με το επάγγελμά του και την άσκηση του. Πώς είναι δυνατόν να το εγκαταλείψει, για να προσχωρήσει σ' ένα πολιτικό «καριερισμό», ο οποίος επιτρέπει μου να πω ότι όχι μόνο είναι επικίνδυνος, αλλά είναι και αδιέξοδος για το πολιτικό σύστημα. Στο κάτω-κάτω –και οφείλουμε να το πούμε εμείς, ως κόμμα που είμαστε υπέρ της ελεύθερης, της ανοιχτής κοινωνίας- γιατί δαιμονοποιείτε ορισμένοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., την ενασχόληση με την ελεύθερη οικονομία; Δηλαδή η ελεύθερη οικονομία παράγει μόνο διαπλοκή, παράγει μόνο υπόγεια συμφέροντα, παράγει μόνο δολιότητα σε βάρος του πολιτεύματος και σε βάρος του λαϊκού συμφέροντος, του δημοσίου συμφέροντος, του ελληνικού λαού;

Εμείς ούτε ενοχοποιούμε ούτε δαιμονοποιούμε την ανοιχτή κοινωνία. Πιστεύουμε ότι η εμπειρία, για τον πολιτικό, βεβαίως, αποκτάται και με την πολιτική δραστηριότητα εντός και εκτός Κοινοβουλίου ή με τη συνδικαλιστική δραστηριότητα, αλλά βασική του προίκα πρέπει να είναι η ενασχόληση με την καθημερινότητα, με το επάγγελμα, να καταλάβει πώς βγαίνει το μεροκάματο, να μπορεί να συμμεριστεί τον ελληνικό λαό. Αντί λοιπόν να ορίσουμε κάτι άλλο, αντί να ορίσουμε γι' αυτόν που θα πολιτευθεί υποχρεωτική θητεία στο επάγγελμα, όπως λέει ο

λαός μας «πριν πολιτευθείς να έχεις κολλήσει ένσημα, να έχεις βιβλιário ενσήμων, να έχεις τριφτεί με τη ζωή, να έχεις ασκήσει επάγγελμα», αντί λοιπόν να ορίσουμε την υποχρεωτική θητεία στη ζωή, ορίσαμε ακριβώς το αντίθετο. Ορίσαμε ασφυκτικούς περιορισμούς, που δεν απέδωσαν τίποτα στην πράξη.

Ακούω ένα επιχείρημα που λέει: «Μα, μήπως έτσι θα τροφοδοτήσουμε τη διαπλοκή;» Ακούστε. Το επιχείρημα είναι παντελώς άσφαιρο, κοινώς «τζούφιο» και θα σας πω γιατί. Διότι η διαπλοκή –και το ξέρετε όλοι και μην καμώνονται ορισμένοι ότι δεν καταλαβαίνουν- προϋποθέτει υπόγειες και αδιαφανείς διασυνδέσεις. Η διαφάνεια και η επίσημη άσκηση επαγγέλματος, υπό περιορισμούς –και θα πω ορισμένους περιορισμούς, που για μένα είναι αδιανόητο να μην υπάρχουν- και υπό τον απόλυτο έλεγχο των πάντων, ακόμα και με την υποχρεωτική δημοσίευση στο διαδίκτυο, στο ίντερνετ, στην υποχρεωτική ιστοσελίδα που πρέπει να έχει κάθε εργαζόμενος Βουλευτής του πελατολογίου του –όλα υπό έλεγχο!- αυτή λοιπόν η διαφάνεια, αυτή η επίσημη άσκηση επαγγέλματος όχι μόνον δεν γεννά διαπλοκή, αλλά περιορίζει, συρρικνώνει τη διαπλοκή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Επαναλαμβάνετε την πρότασή σας, κύριε γενικέ εισηγητή; Διότι πραγματικά φάνηκε πολύ ενδιαφέρουσα.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα την ξαναπώ, κύριε Πρόεδρε.

Είπα, κύριε Πρόεδρε: Επίσημη άσκηση επαγγέλματος υπό τον απόλυτο έλεγχο και στην ιστοσελίδα, που υποχρεωτικά πρέπει να διατηρεί κάθε συνάδελφος Βουλευτής, δημοσίευση του πελατολογίου του, με πλήρη έλεγχο προς κάθε κατεύθυνση.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ναι, αλλά ο πελάτης θα θέλει να δημοσιεύονται;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα τα βρούμε αυτά, κύριε Φούσα. Δεν θα μπούμε σ' αυτές τις διαδικασίες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Δηλαδή και ο γιατρός θα δίνει κατάλογο των ασθενών; Αυτό απαγορεύεται. Και ιδίως ο ψυχίατρος;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Τονίζω ότι δεν διεκδικώ ούτε το αλήθιο για τον εαυτό μου, ούτε θεωρώ ότι αυτές οι προτάσεις δεν θα πρέπει να δοκιμαστούν και να συζητηθούν, αλλά στο κάτω κάτω νομίζω ότι ο δικηγόρος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ενδιαφέρουσα πρόταση.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Μα, ο γιατρός να δίνει το πελατολόγιο;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ηρεμήστε, κύριε Κοσμίδη.

Ο δικηγόρος Βουλευτής δεν χρειάζεται να έχει μυστικούς πελάτες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Διακόπτω το χρόνο σας, κύριε Παναγιωτόπουλε. Επειδή την πρότασή σας τη θεώρησα πολύ ενδιαφέρουσα, αλλά θεωρώσα ενδιαφέρον και το ερώτημα, θα σας καταθέσω την προσωπική μου εμπειρία.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βεβαίως, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Πολιτεύομαι από το '74. Μηχανικός στο επάγγελμα. Ποτέ δεν σταμάτησα το επάγγελμά μου ως Βουλευτής. Ποτέ! Μέχρι το ασυμβίβαστο. Και το πελατολόγιο, το οποίο είπα ο κ. Παναγιωτόπουλος, για μας τουλάχιστον, τους μηχανικούς, εφαρμόζεται. Γιατί, όπως γνωρίζετε, τις αμοιβές μας τις καταθέτει ο πελάτης στο όνομά μας. Το ίδιο συμβαίνει και με τους δικηγόρους. Γι' αυτό λοιπόν θα ήθελα να πω ότι η πρόταση είναι ενδιαφέρουσα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Και ο γιατρός;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Να το κάνει και ο γιατρός. Γιατί; Είναι κακό δηλαδή ο γιατρός να δείξει τους πελάτες του; Μόνον αν είναι ψυχίατρος...

Συνεχίστε, κύριε Παναγιωτόπουλε.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Επανερχομαι, κύριε Πρόεδρε, μετά τη σωστή παρατήρησή σας, επισημαίνοντας και τα εξής. Ακούμε λοιπόν ότι συρρικνώθηκε, με την απαγόρευση του επαγγέλματος, η διαπλοκή. Πώς συρρικνώθηκε; Δεν γνωρίζουμε ότι πολλοί συνάδελφοι ή λίγοι –δεν έχει σημασία- αναγκάστηκαν να μεταβιβάσουν οικογενειακές επιχειρήσεις σε συζύγους, σε αδελφία ή σε τέκνα ενήλικα; Έτσι συρρικνώνεται η δια-

πλοκή; Δια της μεταβίβασης επιχειρήσεων στη σύζυγο ή στο τέκνο και όλα έχουν καλώς;

Όπως επίσης ακούω και ένα άλλο, επίσης άσφαιρο επιχείρημα, ότι η απαγόρευση -λέει- του επαγγέλματος έκανε το Βουλευτή περισσότερο συνεπή. Δεν θέλω να μπούμε σε συγκρίσεις, αλλά οι συγκρίσεις θα βγάλουν συμπεράσματα πολύ δυσάρεστα γι' αυτούς που έχουν ξιφουλκήσει εναντίον της άσκησης επαγγέλματος και υπέρ του ασυμβιβάστου.

Και να σας πω και κάτι άλλο; Ο άνθρωπος είτε είναι δημιουργικός και παραγωγικός από τη φύση του και δημιουργεί στο επάγγελμά του και στην κοινωνία -γι' αυτό και διεκδικεί τη μεγάλη τιμή που έχουμε όλοι, να εκπροσωπήσουμε τμήματα του ελληνικού λαού, γιατί κανένας δεν είναι εδώ μέσα τυχαία, αλλά όλοι είμαστε εντολοδόχοι σημαντικών τμημάτων στην ελεύθερη, δημοκρατική Ελλάδα του ελληνικού λαού- είτε λοιπόν είναι παραγωγικός στη ζωή του, στη δράση του στην κοινωνία -και θα είναι παραγωγικός και εδώ και δημιουργικός- είτε δεν είναι.

Δηλαδή ο ανεπάγγελτος, αυτός που δεν έχει ασκήσει δημιουργική και παραγωγική δραστηριότητα, μόλις γίνει Βουλευτής, θα γίνει ο πλέον επιμελής, ενώ ο παραγωγικός, ο δημιουργικός επαγγελματίας, ο καταξιωμένος στην κοινωνία που διεκδικεί τη δημιουργική φιλοδοξία να εκπροσωπήσει τμήματα του δημοκρατικού ελληνικού λαού, θα καθίσει με τα πόδια σταυρόποδι; Δεν θα παρακολουθεί το Κοινοβούλιο; Δεν θα συμμετέχει στο Κοινοβούλιο, δεν θα εκπροσωπεί δυναμικά το τμήμα του ελληνικού λαού που τον ψήφισε; Νομίζω ότι και αυτό το επιχείρημα δεν στέκει, είναι άσφαιρο, είναι ανεδαφικό και λυπάμαι που το λέω, αλλά περισσότερο θίγει παρά βοηθά αυτούς που το επικαλούνται.

Άκουσα και ορισμένα πράγματα περί της διαφοράς μεταξύ Βουλευτή και Υπουργού. Μα, ο Βουλευτής, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν ασκεί εκτελεστική εξουσία. Αυτό είναι ξεκάθαρο. Ο Βουλευτής ασκεί νομοθετική εξουσία.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Λίγο είναι αυτό;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και επιτρέψτε μου να πω υπό όρους και υπό δεσμεύσεις, διότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει μία πραγματικότητα που πρέπει να μας απασχολήσει όλους. Συρρικνώνεται διαρκώς, όλο και περισσότερο, ο ρόλος του Βουλευτή στο πολιτικό μας σύστημα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Αυτό να συζητήσουμε.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Πρέπει και αυτό να μας απασχολήσει. Έχει άμεση σύνδεση και με την κατάργηση του δικαιώματος άσκησης επαγγέλματος, διότι έτσι συρρικνώνεται η προσωπική ελευθερία του Βουλευτή. Σε μία ανοικτή, ελεύθερη κοινωνία το δικαίωμα της άσκησης επαγγέλματος είναι βασικό, ανθρώπινο και ατομικό δικαίωμα. Θέλετε να έχουμε Βουλευτές με συρρικνωμένα ατομικά και ανθρώπινα δικαιώματα, να γίνονται ευκολότερα υποχείρια συμφερόντων ή κομματικών μηχανισμών;

Θέλω εδώ να επισημάνω ότι δεν είναι στην πρόθεσή μου να δαιμονοποιήσω ή να κατηγορήσω τις αντίθετες απόψεις. Ασφαλώς, υπάρχουν σημεία, αν θέλετε, έδρασης στα οποία στέκονται και μπορούν να επικαλεστούν. Υπάρχει ένα θέμα με τους Βουλευτές της περιφέρειας. Είναι γεγονός. Πρέπει να μας απασχολήσει το θέμα αυτό. Πρέπει να μας απασχολήσει το βαρύτερο φορτίο που έχουν οι συνάδελφοι της περιφέρειας, οι οποίοι πρέπει να είναι τρεις ημέρες στην Αθήνα και τις υπόλοιπες ημέρες στην περιφέρειά τους. Αυτά πρέπει να τα δούμε. Όμως, μη μου πείτε ότι, επειδή παρατηρούνται ορισμένα επιμέρους ζητήματα, πρέπει να κάνουμε τέτοια θεσμική ζημιά στην καρδιά του πολιτικού συστήματος, στην καρδιά της δημοκρατίας.

Τι προτείνουμε εμείς; Εμείς προτείνουμε να απαλειφθεί από το Σύνταγμα η απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος. Να απαλειφθεί, να διαγραφεί. Από εκεί και πέρα, με νόμο -και αυτή είναι η σωστή νομοτεχνική οδός- να καθιερωθούν ορισμένοι περιορισμοί κατά επάγγελμα οι οποίοι, επιτρέψτε μου να πω, είναι απαραίτητοι.

Για παράδειγμα, μέχρι την καθιέρωση της απαγόρευσης ασκήσεως επαγγέλματος είχαμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την απαγόρευση για το Βουλευτή δικηγόρο να παρίσταται ως συνή-

γορος υπεράσπισης σε δίκες, όπου ο κατηγορούμενος κατηγορείται για εμπορία ναρκωτικών. Πολύ σωστό. Θέλετε να προσθέσω και άλλους περιορισμούς. Για εμένα, είναι αδιανόητο δικηγόρος Βουλευτής να είναι αντίδικος του ελληνικού δημοσίου. Είναι αδιανόητο. Πρέπει να έρθουμε να θεσπίσουμε τέτοιου είδους περιορισμούς, να τους συζητήσουμε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΩΗΣ: Όχι, κύριε Παναγιωτόπουλε. Να αναλάβει ο καθένας την προσωπική ευθύνη της παρουσίας του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Διοικητικές δίκες δεν θα γίνονται; **ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ:** Κύριε Ζώη και κύριε Βενιζέλο, ακούστε με λίγο. Δεν λέω ότι οι προτάσεις αυτές διεκδικούν το αλάθητο. Λέω, όμως, ότι δεν μπορούν να επικαλούνται ορισμένοι την περιπτωσιολογία και κατ' εξαίρεση περιστάσεις, για να εξακολουθήσει το πολιτικό σύστημα της χώρας να βαρύνεται με αυτό το συνταγματικό άγχος. Διότι συνταγματικό άγχος και συνταγματικό όνειδος, κοινώς συνταγματική ντροπή, έχει αποτελέσει η καθιέρωση του επαγγελματικού ασυμβιβάστου. Μόνο στην Ελλάδα ισχύει. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Στο Συμβούλιο της Επικρατείας δεν θα πηγαίνουν, στο κακουργιοδικείο μόνο!

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήταν παράλειψή μου, εάν από αυτό το Βήμα δεν απέτια τον οφειλόμενο φόρο τιμής σε συνάδελφους που δεν είναι στη Βουλή των Ελλήνων. Θέλω να τονίσω τη μεγάλη προσφορά σε αυτόν τον αγώνα, που υπήρξε αγώνας για τη δημοκρατία και τους δημοκρατικούς θεσμούς, του αείμνηστου Ευάγγελου Γιαννόπουλου. Πρέπει να έχουμε το θάρρος να το πούμε αυτό.

Επίσης, θέλω να τονίσω ότι το Κοινοβούλιο έγινε φτωχότερο, όταν έχασε την έδρα του ο Ανδρέας Ανδριανόπουλος. Πρέπει να πω ότι ο συγκεκριμένος και όταν ήταν στη Νέα Δημοκρατία, με είχε απέναντι και βεβαίως, τώρα που δεν ήταν στη Νέα Δημοκρατία, πάλι απέναντι με είχε. Όμως, το Κοινοβούλιο έγινε φτωχότερο και θέλω να το πω.

Το Κοινοβούλιο έγινε φτωχότερο και με την απουσία του Δημήτρη Κρεμαστινού, με την απουσία άλλων συναδέλφων που βρέθηκαν εκτός εξαιτίας αυτής της κατάστασης. Και ο κ. Λυκουρέζος και ο κ. Γκούσκος και ο κ. Ασηκτής. Πρέπει να έχουμε το θάρρος να τα λέμε. Είναι άνθρωποι καταξιωμένοι στην ελληνική κοινωνία, ο καθένας με τη δική του πορεία και παρουσία.

Κλείνοντας, νομίζω ότι μετά το crash test, που λέμε στην Αρκαδία, σε αυτήν τη συνεδρίαση...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Τέτοια λέτε στην Αρκαδία και δεν το ξέρομε;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Νομίζω ότι στην Ολομέλεια πρέπει να προσεγγίσουμε το θέμα με την απαραίτητη νηφαλιότητα και ψυχραιμία. Το θέμα είναι ευρύτερο. Εγώ δεν θέλω να αναζητήσω ή να επιμερίσω ευθύνες ή να κατηγορήσω κανέναν για τη διαφορετική τοποθέτηση που είχε στην προηγούμενη Βουλή ή στην προηγηθείσα αναθεωρητική διαδικασία. Το να αλλάζει κανείς είναι πάρα πολύ σημαντικό, είναι τόλμημα στη ζωή και διακρίνονται πολλοί συνάδελφοι για το θάρρος της γνώμης τους ή το θάρρος μιας διαφορετικής επιλογής. Σε αυτό το θέμα πρέπει να βρούμε λύση. Δεν αφορά ούτε προσωπικές περιπέτειες ούτε προσωπικές περιστάσεις του ενός ή του άλλου Βουλευτή, αφορά την ποιότητα διακυβέρνησης της Ελλάδας και δεν έχουμε δικαίωμα να δεσμεύσουμε τον πολιτικό κόσμο, να δεσμεύσουμε το πολιτικό σύστημα σε επιλογές που θα κάνουν τη δημοκρατία μας μικρότερη σε ανάπτυξη, που θα κάνουν το δημοκρατικό δημόσιο βίο συρρικνωμένο, που θα περιστελίζουν ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Παναγιωτόπουλε.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Κυριάκος Μητσοτάκης.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, όταν ψηφίστηκε το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο το 2001, συνοδεύτηκε από εξαιρετικά υψηλές προσδοκίες για την αναβάθμιση του κοινοβουλευτικού βίου της χώρας. Ο γενικός εισηγητής, ο κ. Παναγιωτόπουλος, παρέθεσε τα σχετικά στοιχεία, τα οποία

απέδειξαν, κατά την άποψή του και κατά την άποψή μου, ότι η Βουλή δεν έγινε κατ' ανάγκην καλύτερη ως αποτέλεσμα της επιβολής του απόλυτου ασυμβίβαστου.

Εγώ προσωπικά συμφωνώ με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, να απαλειφθεί πλήρως η απαγόρευση στο Βουλευτή να ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα και να ρυθμίζεται το θέμα αυτό με εκτελεστικό νόμο. Οφείλω να επισημάνω, όμως, ότι ορισμένοι από τους προβληματισμούς, τους οποίους εξέθεσαν οι συνάδελφοι εκείνοι οι οποίοι διαφωνούν με την άποψή μου, είναι βάσιμοι και θα πρέπει να τους αντιμετωπίσουμε με προσοχή, όταν θα ψηφίσουμε τον εκτελεστικό νόμο.

Ο κ. Βενιζέλος αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο να δημιουργηθούν Βουλευτές δύο κατηγοριών ή δύο ταχυτήτων, αυτοί οι οποίοι θα ασκούν το επάγγελμα τους και ταυτόχρονα θα ασκούν και τα βουλευτικά τους καθήκοντα και αυτοί οι οποίοι δεν θα ασκούν το επάγγελμα τους είτε γιατί δεν τους επιτρέπεται να το ασκούν είτε διότι θα επιλέξουν να μην το ασκούν.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτή είναι ενδιαφέρουσα πρόταση.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Προσωπικά εγώ, κύριε συνάδελφε, και να επιτραπεί στον Βουλευτή να ασκεί το επάγγελμά του, θα επιλέξω να είμαι Βουλευτής αποκλειστικής απασχόλησης και όταν θα έρθει η ώρα να κριθώ μαζί με τους συναδέλφους μου θα πρέπει αυτό το στοιχείο να τεθεί υπ' όψιν του εκλογικού σώματος. Με άλλα λόγια, ας μην αφήσουμε το Σύνταγμα να αποφασίσει για αυτό το οποίο πρέπει να αποφασίσουν οι πολίτες. Εάν ο πολίτης επιθυμεί να έχει έναν Βουλευτή ο οποίος εργάζεται είκοσι ώρες στο Κοινοβούλιο και πενήντα ώρες ασκεί τη δικηγορία του και ταυτόχρονα εισπράττει και σημαντικά εισοδήματα από αυτό, αυτός τελικά έχει το δικαίωμα να το κρίνει. Για αυτό και πιστεύω ότι όσο η άρση του απόλυτου ασυμβίβαστου συνοδεύεται με απόλυτη διαφάνεια, όπως πρότεινε ο κ. Παναγιωτόπουλος, για τις δραστηριότητες και για τα εισοδήματα, ας αφήσουμε τελικά τον πολίτη να κρίνει ποιον Βουλευτή θέλει και αν επιθυμεί να έχει έναν Βουλευτή μερικής απασχόλησης ή έναν Βουλευτή πλήρους απασχόλησης.

Αναφέρθηκε από συναδέλφους ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό πριν μπει κάποιος στο Κοινοβούλιο να έχει μια επαγγελματική εμπειρία. Εγώ προσυπογράφω αυτή την άποψη και αυτό επέλεξα να κάνω καίτοι είχα τη δυνατότητα να μπω στην πολιτική νωρίτερα. Αυτή όμως είναι μια προσωπική απόφαση, κύριοι συνάδελφοι. Όσο το όριο εκλογής παραμένει -και σωστά παραμένει, μάλιστα εσείς, κύριοι συνάδελφοι, προτείνετε να κατέβει κιόλας στα είκοσι ένα χρόνια- ο καθένας μπορεί να κρίνει αν επιθυμεί να εισέλθει στην πολιτική νέος, χωρίς επαγγελματική εμπειρία ή πιο ώριμος, πιο έμπειρος. Οι πιο πολλοί από εμάς επιλέξαμε το δεύτερο δρόμο. Πλην όμως μπορώ να κατανοήσω και αυτούς οι οποίοι θα επιλέξουν τον πρώτο.

Αρα, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, υπό την αυστηρή προϋπόθεση ότι υπάρχει απόλυτη διαφάνεια και ενημέρωση -ενημέρωση κύριε Πρόεδρε, η οποία θα πρέπει να προωθείται από την ίδια τη Βουλή υποχρεωτικά και η οποία, αν θέλετε, θα πρέπει να συνοδεύεται και με ενημέρωση για την ποσότητα και την ποιότητα του κοινοβουλευτικού έργου- τότε εγώ δεν βλέπω κανένα πρόβλημα να αφήσουμε τους πολίτες να κρίνουν αν επιθυμούν να έχουν Βουλευτές μερικής απασχόλησης ή Βουλευτές πλήρους απασχόλησης.

Άκουσα με ενδιαφέρον το επιχείρημα ότι το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο δημιουργεί αντικίνητρα για την είσοδο ικανών ανθρώπων στην πολιτική. Προσυπογράφω αυτό το επιχείρημα μερικώς, διότι πιστεύω, κύριοι συνάδελφοι, ότι το σημαντικότερο αντικίνητρο το οποίο δημιουργείται σήμερα από το πολιτικό σύστημα για την είσοδο νέων ανθρώπων στην πολιτική δεν είναι η δυνατότητά τους να μην ασκήσουν το επάγγελμα, αλλά η ίδια η ποιότητα του πολιτικού συστήματος, ο ρόλος του Βουλευτή, ο οποίος, δυστυχώς, δεν είναι στο επίπεδο το οποίο θα θέλαμε και βέβαια η όλη διαδικασία εισόδου στην πολιτική, κύριοι συνάδελφοι. Αυτό, κατά την άποψή μου, πρέπει να συζητήσουμε, είναι πιο ουσιαστικό από το βουλευτικό ασυμβίβαστο και εκεί δημιουργείται το πιο σημαντικό εμπόδιο το οποίο αποθαρρύνει ικανούς, καταξιωμένους ανθρώπους από το

να εισέλθουν στην πολιτική. Λες και έχουμε μοιράσει την κοινωνία, κύριοι συνάδελφοι, στα δυο. Από τη μια υπάρχουν οι καταξιωμένοι επαγγελματίες, από την άλλη υπάρχουν οι πολιτικοί και οι επαφές μεταξύ αυτών των δυο ομάδων δεν είναι στο επίπεδο στο οποίο θα έπρεπε να είναι.

Εγώ μιλάω συχνά με καταξιωμένους ανθρώπους και προσπαθώ να καταλάβω γιατί δεν ασχολούνται με την πολιτική. Ξέρετε τι μου λένε, κύριοι συνάδελφοι; Το ίδιο το οποίο θα λένε και σε εσάς. Δεν μου λένε «δεν ασχολούμαι με την πολιτική επειδή δεν θα μπορώ να έχω εισόδημα», μου λένε «πού να πάω να μπλέξω». Όσο, λοιπόν, επικρατεί αυτή η λογική ότι μπλέκεις με την πολιτική, ότι υπάρχουν διαδρομές τις οποίες κάποιος που είναι έξω από την πολιτική δεν μπορεί να καταλάβει, τόσο ικανοί άνθρωποι οι οποίοι θα ήθελαν να ασχοληθούν με την πολιτική, δεν ασχολούνται.

Αυτό το θέμα, κατά την άποψή μου, κύριοι συνάδελφοι, είναι πιο σημαντικό από το ασυμβίβαστο. Είναι εξαιρετικά σημαντικό -είχα την ευκαιρία να το αναφέρω και σε άλλη συνεδρίαση- να δούμε τα εμπόδια τα οποία τίθενται σήμερα από τις μεγάλες εκλογικές περιφέρειες για την είσοδο καταξιωμένων ανθρώπων στην πολιτική. Διότι είναι προφανές ότι σε μια μεγάλη εκλογική περιφέρεια εάν δεν έχεις αναγνωρισιμότητα ονόματος ή αν δεν έχεις πρόσβαση σε κομματικούς μηχανισμούς, που και αυτό μικρή αξία έχει σήμερα ή αν δεν έχεις, το σημαντικότερο από όλα, πρόσβαση στην τηλεόραση και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είναι πολύ πιο δύσκολο, όσο επιτυχημένος και αν είσαι, να διεκδικήσεις την εκλογή σου.

Αυτό, κατά την άποψή μου, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, είναι το πιο ουσιαστικό πρόβλημα, αυτό πρέπει να συζητήσουμε και αν καταφέρουμε μέσα από τις κοινές μας προσπάθειες και πρωτοβουλίες, ως αποτέλεσμα αυτής της συνταγματικής αναθεώρησης να αναβαθμίσουμε, έστω και λίγο, την ποιότητα του πολιτικού μας συστήματος, να κάνουμε τον Βουλευτή πιο ισχυρό, να του δώσουμε μεγαλύτερο λόγο, να του δώσουμε περισσότερες αρμοδιότητες, αυτό κατά την άποψή μου, κύριοι συνάδελφοι, θα αποτελέσει πολύ σημαντικότερο κίνητρο από την αλλαγή του άρθρου 57, προκειμένου να προσελκύσουμε ικανό κόσμο στην πολιτική.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο ειδικός Εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Σαλμάς έχει το λόγο.

Θα παρακαλέσω το συνάδελφο κ. Τσιπιάκη να καταλάβει τη θέση του Προέδρου, διότι ουδείς εκ των Αντιπροέδρων βρίσκεται εδώ, επομένως, βάση του άρθρου 36, παράγραφος 4 του Κανονισμού της Βουλής, είστε ο αρχαιότερος Βουλευτής και θα παρακαλέσω να έρθετε στο Προεδρείο. Φαντάζομαι ότι αντιλαμβάνεστε το λόγο. Έχετε αντιληφθεί ότι τις τελευταίες συνεδριάσεις ξεκινάμε 11.00' το πρωί και τελειώνουμε 20.00' και 21.00' το βράδυ; Δέκα ώρες συνεχούς παρουσίας μου στην Έδρα, είναι απίθανο και ανθρωπίνως αδύνατο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, είμαι ο επόμενος ομιλητής και πιθανότατα να ήταν ενδεδειγμένο και εξ άλλων λόγων να σκεφτείτε εναλλακτική εκδοχή Προεδρείου, διότι θα ήθελα να απέλθω...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εσάς σκέφτομαι, εσείς δικαιούστε να είστε, εσείς θα είστε Πρόεδρος εδώ και όταν θα επιστρέψω θα μιλήσετε. Ελάτε παρακαλώ.

Ορίστε, κύριε Σαλμά, έχετε το λόγο.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Βουλευτής Σερρών κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ**)

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαστε σήμερα εδώ, σε μια κορυφαία διαδικασία, για να συζητήσουμε την αναθεώρηση ενός άρθρου για το οποίο πολύ συζήτηση έγινε και στην προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο. Από την μέχρι τώρα διαδικασία όμως προκύπτει η εξής εξέλιξη: Μόνο δυο Εισηγητές από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πήραν τη θέση για τη διατήρηση του ασυμβίβαστου και ο ένας εξ' αυτών -επιτρέψτε μου να σας πω- εκτιμώ ότι δεν το πιστεύει κιόλας, ενώ τα υπόλοιπα κόμματα σύσσωμα, Νέα Δημοκρατία, Κομμουνιστικό Κόμμα και Συνασπισμός, δια των Εισηγητών τους πρότειναν την αναθεώρηση του άρθρου και μάλιστα υπό την πιο επιθετική μορφή, την

πλήρη κατάργηση του ασυμβιβάστου. Επομένως, είναι εύκολος ο ρόλος μου για να υπερασπιστώ την αναγκαιότητα της αναθεώρησης αυτού του άρθρου εκ του γεγονότος ότι η πλειοψηφία στην Αίθουσα, μέσα στην Επιτροπή, είναι υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου και υπέρ της άρσης του επαγγελματικού ασυμβιβάστου.

Ήταν εξαιρετική η τοποθέτηση του γενικού εισηγητή, κ. Παναγιωτόπουλου, όπως εκτιμώ πολύ θετικές και τις εισηγήσεις και του Εισηγητού του Κ.Κ.Ε. του κ. Τζέκη, αλλά και του Εισηγητού του Συνασπισμού, κ. Κουβέλη, εισηγήσεις που τεκμηριωμένα και επιχειρηματολογώντας πολύ σωστά και με βάση την εμπειρία μας τα τελευταία χρόνια, την τελευταία κοινοβουλευτική περίοδο με την ύπαρξη του ασυμβιβάστου, έδωσαν απαντήσεις με τον καλύτερο τρόπο στο γιατί πρέπει να αναθεωρηθεί αυτό το άρθρο.

Δεν θα αφιερώσω πολύ χρόνο στο ιστορικό. Θα σας πω μόνο γιατί προέκυψε η ανάγκη της αναθεώρησης το 2001. Υπήρχε κάποιο στοιχείο είτε προερχόμενο από την κρίση από το λαό, από τους πολίτες, που να οδηγούσε στο ότι έπρεπε να θεσπιστεί το επαγγελματικό ασυμβίβαστο; Προσωπικά δεν το είχα συναντήσει και προσωπικά εξελέγην με μόνο όπλο την προηγούμενη, θεωρώ, επαγγελματική μου πορεία, διότι δεν είχα προσφέρει τίποτα στον τόπο πριν ο λαός της Αιτωλοακαρνανίας με τιμήσει να είμαι σε αυτή τη Βουλή.

Είδε την επαγγελματική μου πορεία, είδε τον τρόπο με τον οποίο άσκησα αυτό το όπλο που είχα, το επάγγελμα, και μου έδωσε τη δυνατότητα να είμαι και Βουλευτής. Απλή υπόθεση, απλή διαδικασία.

Επομένως, ήμουν από αυτούς που στην προηγούμενη Βουλή πολέμησαν την Αναθεώρηση και τη θέσπιση του ασυμβιβάστου. Και νιώθω σήμερα δικαιωμένος που πολλοί συνάδελφοι Βουλευτές, οι οποίοι στην προηγούμενη Βουλή είχαν ψηφίσει υπέρ του ασυμβιβάστου, στις κατ' ιδίαν συζητήσεις μου δηλώνουν ότι είναι πρόθυμοι να ψηφίσουν την πλήρη κατάργηση του ασυμβιβάστου. Και βεβαίως, όχι γιατί μπορεί να μην είχαν δίκιο, όταν στην προηγούμενη Βουλή το υποστήριξαν, διότι η κουβέντα μας τώρα είναι σε άλλη βάση. Υπήρχαν ακραία επιχειρήματα και από εμάς, που στην προηγούμενη Βουλή ήμασταν ενάντια στο ασυμβίβαστο, και από τους άλλους, που ήταν υπέρ του ασυμβιβάστου.

Σήμερα είδαμε πώς λειτουργεί το ασυμβίβαστο στην πράξη και ερχόμαστε ώριμα να δούμε ότι σε τίποτα δεν άλλαξε την ποιότητα του κοινοβουλευτισμού. Προσωπική μου άποψη. Εκτός και αν από κάποιον ομιλητή ακούσω επιχειρήματα σε τι άλλαξε το επίπεδο της κοινοβουλευτικής παρουσίας. Είχαμε περισσότερες συμμετοχές Βουλευτών τώρα που δεν ασκούν επάγγελμα οι Βουλευτές; Είχαμε περισσότερο χρόνο παραμονής μέσα στις Αίθουσες κατά τη συζήτηση των νομοσχεδίων; Είχαμε μεγαλύτερη συμμετοχή στις ομιλίες, αν δούμε τις στατιστικές; Είχαμε περισσότερες ομιλίες στις επιτροπές ή στην Ολομέλεια; Έχει κάποιος στατιστικά στοιχεία να μας πει ότι βελτιώθηκε; Η εκτίμησή μου είναι ότι δεν αναβαθμίστηκε ο ρόλος του Βουλευτή. Δεν θα σας πω, αν υποβαθμίστηκε, αλλά θα σας πω ότι δεν αναβαθμίστηκε.

Και βεβαίως, αν ψάχνουμε να βρούμε το πρόβλημα του πολιτικού μας συστήματος, σίγουρα εκ των υστέρων μπορούμε να πούμε ότι δεν ήταν η άσκηση του επαγγέλματος. Και αν δούμε πού εκκολάπτεται, πού ζει η διαπλοκή, πού ζει το παρασκηνίο, πού ανδρώθηκε η διαφθορά, δεν θα δούμε ότι ήταν μέσω του ασυμβιβάστου. Διότι εκεί υπάρχει ατομική ευθύνη και ο κάθε πολιτικός έχει το δικαίωμα να επιλέξει, αν θέλει, να ασκήσει τη συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα ή όχι. Δεν τον πιέζει κανένας. Είναι συνειδητή του επιλογή.

Βεβαίως, όμως, έχω ακούσει για περιπτώσεις πολιτικών, που είχαν συγγενικά τους πρόσωπα επιχειρηματίες και που στο όνομα του αδερφού τους έγραφαν κάποιες άλλες επιχειρήσεις, όπου συμμετείχαν, και που ήταν καθόλα νομιμοφανείς και συνταγματικά ευπρεπείς.

Έχω ακούσει για περιπτώσεις που μεγαλοπρεπέστατοι δικηγόροι και γνώστες, παρά το ασυμβίβαστο, εξακολουθούν και παρέχουν τις συμβουλές τους σε επιχειρηματίες, διότι δεν φαί-

νεται αυτό. Κανείς δεν ξέρει αν κάποιος Βουλευτής, μεγαλοδικηγόρος σήμερα το βράδυ είναι σε κάποιο σπίτι ή γραφείο ενός μεγαλοεπιχειρηματία και του δίνει τις πολύ σοβαρές του συμβουλές. Δεν φαίνεται. Και υπάρχει τρόπος. Έχουμε ακούσει τρόπους, όπου ανταμείβουν προεκλογικά, όταν χρηματοδοτούν κάποιους πολιτικούς. Παρόλο που προσπαθήσαμε να ελέγξουμε το δημόσιο πολιτικό χρήμα, δεν νομίζω ότι το καταφέραμε πλήρως.

Και βεβαίως, υπάρχει ανισότητα στην πρόσβαση στην τηλεόραση. Και μη μου πείτε ότι η επιλογή των προσώπων είναι ότι η επιχείρηση αυτή που λέγεται ιδιωτικό κανάλι έχει κρίνει ότι ο συγκεκριμένος πολιτικός τού φέρνει περισσότερες διαφημίσεις. Μη μου πείτε ότι αυτό είναι το κριτήριο ή ότι προνοεί για τον κόσμο, για τους τηλεθεατές ποιο πρόσωπο πρέπει να αναδεικνύει.

Επειδή λοιπόν αυτές είναι σκέψεις μας που τις διατυπώνουμε με κομψότητα στη Βουλή και επειδή δεν είμαστε διατεθειμένοι να χάσουμε την ουσία και να μπορούμε σε λεπτομέρειες, ας μην κρυβόμαστε πίσω από το επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Θέλω να κλονίσω την ψευδεπίγραφη κατ' εμένα επιχειρηματολογία του κυρίου Βενιζέλου που είπε: «Έχω κάθε λόγο να χάνω, που υπάρχει το επαγγελματικό ασυμβίβαστο, αλλά παρόλα αυτά τι να κάνω;» Δεν στέκει, διότι η προσωπική φιλοδοξία έρχεται να λογαριαστεί και να ζυγιστεί με το κόστος που πληρώνει ο καθένας και είναι δικαίωμά του να το πληρώνει. Δεν έχει το δικαίωμα να στερεί από εμένα και από άλλους συναδέλφους αυτό το οποίο δεν μπορεί να μας δώσει, θυμίζοντας το Διογένη. Αυτήν την αγάπη να προσφέρουμε –διότι δεν είδαμε αυτήν την πλευρά– αυτό το οποίο αγαπήσαμε είναι το επάγγελμά μας. Είναι δικαίωμα του καθενός να κριθεί.

Σε τελική ανάλυση δεν μπορώ να φανταστώ πώς ένας γιατρός μπορεί να υποκλέψει τις ψήφους και να δημιουργήσει αθέμιτο ανταγωνισμό. Μόνο με έναν τρόπο. Άντε σε τελική ανάλυση να είναι πολύ καλός και πετυχημένος γιατρός. Διότι σε Βουλευτή γιατρό δεν πάνε. Πρέπει να είναι πολύ πετυχημένος και με την προϋπόθεση ότι θα το κάνει αφίλοκερδώς. Έτσι έρχεται στη Βουλή. Αλλιώς δεν έρχεται με άλλο δρομολόγιο. Αυτήν την εμπειρία έχουμε από τα πρόσωπα εδώ.

Και σε τελική ανάλυση θα το απαγορέσουμε αυτό; Δηλαδή, στην κοινωνία μας θα το απαγορέσουμε; Γιατί στην εφαρμογή του επαγγελματικού ασυμβιβάστου καταργήσαμε ως παρενέργεια τη δυνατότητα να παρέχεις και δωρεάν τις συμβουλές σου. Κατανοώ όμως ότι στο δικηγόρο υπάρχει πρόβλημα και κατανοώ έναν δικηγόρο να πει «Βάλτε μου επαγγελματικό ασυμβίβαστο, γιατί δεν μπορώ να πω στους ψηφοφόρους μου ότι θα τους αναλάβω την υπόθεση και, αν τους αρνηθώ, θα χάσω ψήφους». Το κατανοώ. Έχει βάση αυτό.

Γι' αυτό και η πρόταση που έκανε ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει βάση. Όποιος θέλει, να δηλώνει ότι θα το ασκεί. Και όποιος θέλει, να δηλώνει ότι δεν θα το ασκεί. Είναι δικαίωμά του. Να πει ότι κατέθεσε την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος και ότι, ας τον συγχωρήσουν, αλλά δεν μπορεί να τους αναλάβει. Σε καμία περίπτωση όμως δεν μπορείς να πεις σε έναν άνθρωπο που από την δουλειά του καταξιώθηκε και ήρθε εδώ και ότι δεν μπορείς να την ξαναασκήσεις.

Και βεβαίως, δεν έκρινα ως ιδιαίτερα σοβαρό, αντίστοιχο των ανθρώπων που το έθεσαν, αυτό το επιχείρημα: «Μα οι αξιωματικοί του στρατού», λέει, «οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν μπορούν να ασκούν το επάγγελμά τους». Σαφώς. Άφησαν έναν μισθό που ξέραμε όλοι και πήγαν σε έναν τριπλάσιο, τετραπλάσιο μισθό να κάνουν τον Βουλευτή. Είναι συνειδητή τους επιλογή. Όταν θα τελειώσουν θα ξαναπάνε στη δουλειά που ήταν. Ενώ ο ασκών ιδιωτικό επάγγελμα, αυτός που είναι στην αγορά εργασίας, γιατί σπούδασε κάτι διαφορετικό από το δημόσιο υπάλληλο που επέλεξε να είναι μισθωτός, πρέπει μετά από την απώλεια της βουλευτικής του έδρας να βρει το δικό του τρόπο.

Πιστέψτε με όμως. Δεν είναι για τους Βουλευτές, γι' αυτούς που υπερασπιζόμαστε την άρση του επαγγελματικού ασυμβιβάστου το θετικό όφελος. Είναι για τον πολίτη. Σκέφτομαι πολλές φορές εκ των υστέρων και παίρνω και το προσωπικό μου παράδειγμα. Δεν επηρέασε τους πολίτες στην εκλογή ούτε του

2000 ούτε του 2004 το ότι δεν θα μπορούσαν να με ξαναδούν ως γιατρό. Δεν ήταν αυτό το κριτήριό τους. Αυξήθηκαν οι άνθρωποι που με ψήφισαν, παρότι ήξεραν ότι δεν ασκώ το επάγγελμα. Δεν τους επηρέασε.

Αυτό είναι μια απόδειξη ότι ο πολίτης δεν ασχολείται με το αν ο Βουλευτής κάνει και κάτι άλλο τις υπόλοιπες ώρες. Διότι τότε θα έπρεπε να πούμε ότι στην Πλατεία Κολωνακίου απαγορεύεται ένας πολιτικός να είναι πάνω από έξι ώρες. Και είναι πολλοί της Α' και Β' Αθηνών και λιγότεροι της περιφέρειας που δαπανούν πολλές ώρες στην Πλατεία Κολωνακίου. Τους βλέπω, όταν περνάω.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΩΗΣ: Καλό αυτό. Το χειροκροτούμε.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Και πολλές φορές έχω ακούσει –δεν ξέρω– ότι εκεί κλείνονται και πολλά παρασκήνια. Τουλάχιστον τη δουλειά την ξέρει ο καθένας. Μπαίνει η εφορία και ελέγχει, γράφεται στα βιβλία το πελατολόγιο και είναι όλα διαφανή.

Άρα, λοιπόν, θέλω να παρακαλέσω σε αυτήν την Αναθεώρηση που έρχεται, επειδή είναι ένα τόσο σημαντικό θέμα για μια μερίδα Βουλευτών αλλά και για το πολιτικό μας σύστημα, να προσπαθήσουμε να απελευθερώσουμε πάλι τις δυνάμεις εκείνες του τόπου, τους νέους ανθρώπους, τους έμπειρους ανθρώπους, τους επαγγελματίες καταξιωμένους να πορευθούν μόνοι τους, συνειδητά επιλέγοντας το αν θα ασκούν ή όχι επάγγελμα.

Και κλείνοντας θα ήθελα να πω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επειδή αναθεωρούμε το Σύνταγμα και δεν ξέρω αν εγώ θα συμμετέχω μετά από τόσα χρόνια στην επόμενη αναθεώρηση του Συντάγματος, ότι χωρίς να το καταλαβαίνουμε δεν διορθώνουμε σημαντικότερα θέματα. Ζούμε σε συνταγματική εκτροπή καθημερινά στα γραφεία μας. Έχουμε τα πολιτικά μας γραφεία. Όποιος πολίτης μπαίνει, διαταράσσει το Σύνταγμα όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης στην εξουσία, διαταράσσει την ισοπολιτεία. Αυτός που μπορεί σήμερα να έρχεται στο δικό μου γραφείο, έχει μεγαλύτερη δυνατότητα πρόσβασης και εξυπηρέτησης από αυτόν που δεν μπορεί να έρθει ή δεν επιλέγει να έρθει στο γραφείο μου. Δηλαδή, δεν μπορούμε να ζούμε με πολιτικά γραφεία που ξέρουμε ότι κάνουν μικροεξυπηρετήσεις και όχι πάντα διευκόλυνση του πολίτη και εξυπηρέτηση του από το δημόσιο.

Αλλά επειδή είμαστε πίσω από τα αιτήματα των πολιτών και δεν έχουμε το θάρρος πολλές φορές, να κάνουμε πραγματική συνταγματική διόρθωση και γίνονται αυτά που γίνονται στα γραφεία και έρχονται τα κανάλια για διορισμούς, χωρίς να διορίζεται ουσιαστικά κανένας –κανένας Βουλευτής δεν μπορεί να διορίσει– και ερχόμαστε πίσω, να φτάνουμε στο σημείο, που λέει ο κ. Βενιζέλος, «και τι θα γίνει, αν η τηλεόραση, αύριο το πρωί μας κατηγορήσει ότι ήραμε το ασυμβίβαστο;». Χωρίς να το καταλάβουμε δηλαδή, φτάσαμε να έχουμε και στο πίσω μέρος του μυαλού μας κάθε φορά και τους δημοσιογράφους, που έρχονται...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν τους έχουμε;

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Τους έχουμε, κύριε Λοβέρδο. Αλλά επειδή είστε καταξιωμένος επιστήμονας και με το σεβασμό που σας αποδίδω, θέλω να σας πω, εμείς εδώ δεν πρέπει να τους έχουμε υπ' όψιν όταν φτιάχνουμε νόμους, όταν φτιάχνουμε Σύνταγμα. Έχουμε την προσωπική μας ευθύνη σ' αυτό που επιλέγουμε στρατηγικά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε συνάδελφε, κάθε Βουλευτής που ξέρει ότι κρίνεται, αντιμετωπίζει την κριτική του από τη τηλεόραση και με τον απαξιωτικό τρόπο ως κάτι κακό, όχι ως κάτι καλό και το απεύχεται. Έτσι δεν είναι;

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Σωστά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Υπό την έννοια αυτή το είπα, όχι ότι θα νομοθετήσει κανείς, υπό τη δαμόκλειο σπάθη της αρνητικής κριτικής.

ΜΑΡΙΟΣ ΣΑΛΜΑΣ: Επομένως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποδίδοντας απόλυτο σεβασμό σε όλους τους συναδέλφους που στην προηγούμενη Βουλή ψήφισαν είτε υπέρ είτε κατά της αναθεώρησης του άρθρου –διότι το κάνουν καλοπροαίρετα και έχοντας στο μυαλό τους έναν τρόπο πώς θα αναβαθμίσουμε το πολιτικό μας σύστημα– θέλω να σας πω ότι τάσσομαι υπέρ της

άρσης του επαγγελματικού ασυμβίβαστου.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Το λόγο έχει ο κ. Κοσμίδης.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναφορά μου στο άρθρο 56 θα είναι ολιγόλογη. Πριν την αναθεώρηση του 2001, η νομολογία του εκλογοδικείου γύρω από την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 56 του Συντάγματος ήταν πλούσια αλλά ταυτόχρονα αντιφατική και κυμαινόμενη. Με την αναθεώρηση του 2001 τα κωλύματα περιορίστηκαν στο αναγκαίο μέτρο και αποσαφηνίστηκαν επαρκέστατα, όπως αποδείχθηκε και στις εκλογές του 2004. Γι' αυτό θεωρώ ότι κανένας λόγος αναθεώρησης του άρθρου 56 δεν υφίσταται.

Άρθρο 57. Η αναφορά μου στο άρθρο αυτό θα είναι αναλυτική, όσο μου επιτρέπει ο χρόνος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ένθεν και ένθεν Βουλευτές εν ενεργεία ξιφούλκησαν στην προηγούμενη αναθεωρητική Βουλή υπέρ του επαγγελματικού ασυμβίβαστου. Οι ίδιοι καταψήφισαν το νομοσχέδιο σε εκτέλεση της σχετικής συνταγματικής επιταγής, άλλοι διότι θεώρησαν ότι εισήγε πολλές εξαιρέσεις και άλλοι διότι εισήγε λίγες. Στα χαρακτηριστικά υπέρ ή κατά του επαγγελματικού ασυμβίβαστου, προστέθηκαν πολιτικοί αναλυτές, διάφοροι αρθρογράφοι και γελοιογράφοι, εν δυνάμει σκιάδεις Βουλευτές και διάφοροι πολιτευόμενοι εν ευρεία εννοία. Ο αγώνας φαίνεται ότι διεξάγεται υπέρ βωμών και εστιών, ενώ πρόκειται για μάχη γύρω από τη σκιά ενός δέντρου, που είναι το ασυμβίβαστο με τη βουλευτική ιδιότητα έργα και όχι για το δάσος, που είναι το πολιτικό σύστημα γενικά.

Ένθεν και ένθεν, ο καυγάς είναι για το «πάπλωμα». Και ενίοτε, πίσω από αυτόν τον καυγά, κρύβονται και ιδιοτελείες. Φανατικοί υπέρμαχοι του απόλυτου ασυμβίβαστου είναι πολιτευτές που δεν επιθυμούν να έχουν εσωκομματικούς αντιπάλους διάφορους επώνυμους και αναγνωρισμένους, οι οποίοι ευχερώς θα προσέθεταν την ιδιότητα του Βουλευτή σ' αυτήν που ήδη τους ανέδειξε, αν επιτρεπόταν. Και οι οποίοι βέβαια είναι φανατικά κατά του ασυμβίβαστου, επιθυμώντας την απρόσκοπτη συνέχιση του επαγγέλματός τους, όπως ήταν και πρώτα.

Οι τρίτοι, ένθερμοι οπαδοί της μιας ή της άλλης άποψης, βλέπουν τα πράγματα αποσπασματικά και επιφανειακά, παραγνωρίζοντας ή αγνοώντας το συνολικό πρόβλημα και την ενδημική κρίση του ελληνικού πολιτικού συστήματος. Έτσι εκτοξεύονται αφορισμοί και εξορκισμοί, ως πλίνθοι και κέραμοι ατάκτως ερριπτόμενοι.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το άρθρο 57 περιείχε και περιέχει το ασυμβίβαστο πολλών ιδιοτήτων με τα καθήκοντα του Βουλευτή. Ουδέποτε αμφισβητήθηκε η ορθότητα των σχετικών ρυθμίσεων. Η έρις προέκυψε μετά την αναθεώρηση του 2001, με την προσθήκη στις ασυμβίβαστες ιδιότητες, της άσκησης οιαδήποτε επαγγέλματος. Ουσιαστικά πρόκειται για την άσκηση ελευθερίων επαγγελμάτων (δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί, δημοσιογράφοι και παρεμφερή επαγγέλματα, αλλά και επιχειρηματίες). Δηλαδή απαιτήθηκε ο Βουλευτής να είναι πλήρως και αποκλειστικής απασχόλησης, όπως όχι μόνο το μέλη μιας Κυβέρνησης, αλλά και άλλοι αξιωματούχοι της εκτελεστικής εξουσίας, όπως οι γενικοί γραμματείς, οι πρόεδροι ή διοικητές διαφόρων οργανισμών. Διότι κρίθηκε ότι ο ρόλος του Βουλευτή δεν είναι λιγότερο σημαντικός από το ρόλο άλλων αξιωματούχων, στους οποίους ισχύει το επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

Το κρίσιμο ερώτημα που πρέπει να προαπαντηθεί είναι: Ο Βουλευτής πρέπει να είναι πλήρως και αποκλειστικής απασχόλησης ή όχι; Είναι ένα ερώτημα που παραπέμπει ή απαιτεί την προαπάντηση σε άλλο. Ποιος είναι ο ρόλος του Βουλευτή που επιθυμούμε; Ποιες οι απαιτήσεις μας και ο προδιαγραφές; Επιθυμούμε Βουλευτή, διεκπεραιωτή των αιτημάτων προσώπων ή ομάδων συμφερόντων, δηλαδή της εκλογικής πελατείας ή Βουλευτή νομοθέτη και ελεγκτή της εκτελεστικής εξουσίας, γνήσιο αντιπρόσωπο των εκλεκτόρων πολιτών; Επιθυμούμε Βουλευτές τριακόσιους ή λιγότερους; Επιθυμούμε Βουλευτές, κυνηγούς σταυρού με κάθε μέσο θεμιτό ή αθέμιτο ή Βουλευτές απερί-

σπαστους από αυτό το κυνήγι; Επιθυμούμε Βουλευτές αδιάφορους για το έργο της Βουλής; Βουλευτές, διερχόμενους απλά από τις Αίθουσες των συνεδριάσεων; Δείτε πόσοι Βουλευτές τα τελευταία τρία χρόνια της τρέχουσας βουλευτικής περιόδου, έχουν μηδενικό ή μονοψήφιο αριθμό ομιλιών στην Ολομέλεια ή στις επιτροπές, έναντι άλλων που έχουν τριψήφιο; Ποιος και πώς αξιολογεί τη δουλειά του Βουλευτή στη Βουλή; Δηλαδή επιθυμούμε Βουλευτές που έχουν τη Βουλή ως πάρεργο, που δεν γνωρίζουν καν, το εβδομαδιαίο πρόγραμμά της;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δική μου απάντηση είναι καθαρή αλλά δεν είναι μονοσήμαντη. Δεν απαντώ στο ερώτημα «άσπρο-μαύρο, ναι ή όχι». Λέω ναι στο επαγγελματικό ασυμβίβαστο του Βουλευτή. Όχι βέβαια με το σημερινό ρόλο της Βουλής και το τρέχον καθηκοντολόγιο των Βουλευτών. Ως έχει η κατάσταση, ελάχιστο ενδιαφέρον έχει το ασυμβίβαστο, αφού η Βουλή των κενών εδρών και της σαρανταοκτάωρης, το πολύ, απασχόλησης, έχει υποβαθμισμένο ρόλο. Όχι θεσμικά, αλλά στη πράξη, με ευθύνη της και αφού οι Βουλευτές, ελάχιστες υποχρεώσεις έχουν, και το έργο τους επαφίεται στον πατριωτισμό και στον αυτοσεβασμό τους.

Λέω ναι στο επαγγελματικό ασυμβίβαστο, έχοντας στο μυαλό μου μια Βουλή ολιγότερων Βουλευτών, εκλεγόμενων χωρίς ανελέητο, κυρίως εσωκομματικό, ανταγωνισμό. Μια Βουλή, όπου οι Βουλευτές έχουν πλήρη, αξιολογούμενη από τα κόμματα και ελεγχόμενη από την ίδια τη Βουλή, απασχόληση, εντός αυτής και τις πέντε εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας. Μια Βουλή που δεν διεκπεραιώνει το έργο της Κυβέρνησης, αλλά συμμετέχει δημιουργικά και ελεγκτικά σ' αυτό. Μια Βουλή με ρόλο διαρκώς διευρυνόμενο και εμβαθυνόμενο. Μια Βουλή με κύρος, σοβαρότητα και αξιοπιστία, σε αντιστοιχία με το θεσμικό της κύρος και τις θεσμικές της αρμοδιότητες. Μια Βουλή εκ Βουλευτών, οι οποίοι ανταλλάσσουν όχι μόνο ξίφη, αλλά και απόψεις.

Βουλευτές που προτείνουν και οι προτάσεις τους συζητούνται τακτικά και όλες και όχι μια φορά το μήνα. Βουλευτές που είναι επιμελείς και εργατικοί, δημιουργικοί και συνδιαμορφωτές, γνώστες του συνόλου του γίνεσθαι στην Ελλάδα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στον κόσμο. Βουλευτές με ψηλά τον πήχυ των απαιτήσεων. Μία Βουλή εργαστήριο παραγωγής ιδεών, πυλώνα και εγγύηση για τα ανθρωπιά και πολιτικά δικαιώματα, συνδιαμορφωτή πολιτικών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι επικριτές του επαγγελματικού ασυμβίβαστου προβάλλουν το επιχείρημα ότι με αυτό η Βουλή στερείται προσώπων επιτυχημένων στο επάγγελμά τους, την άσκηση του οποίου δεν επιθυμούν να αναστείλουν ούτε προσωρινά. Τι μας λέτε; Εγώ διακρίνω στη Βουλή αυτή πρόσωπα που εκλέχθηκαν για πρώτη φορά το 2004 και ήταν επιτυχημένα επαγγελματικά: γιατρούς, δικηγόρους, δημοσιογράφους, μηχανικούς, επιχειρηματίες. Βεβαίως, υπάρχουν και άλλοι που επέλεξαν τη διατήρηση του επαγγέλματος. Δική τους στάθμιση και επιλογή.

Στο κάτω-κάτω γιατί όλοι πρέπει να γίνουν Βουλευτές; Σήμερα πια κανένας μπορεί να διαδίδει τις απόψεις του με εύκολους τρόπους πρόσβασης. Γιατί ένας πανελληνίως γνωστός δημοσιογράφος, που καθημερινά διαδίδει τις απόψεις του σε ευρύτατο κοινό, χρειάζεται να γίνει Βουλευτής; Πόσο χρήσιμος είναι ένας Βουλευτής ιατρός που όλη μέρα βλέπει ασθενείς στο ιατρείο του στο Κολωνάκι ή στην Αλεξανδρούπολη ή ένας μηχανικός που επιβλέπει έργα στην Κρήτη ή ένας δικηγόρος που ποινικολογεί καθημερινά στη Φλώρινα ή στην Ευελπίδων;

Είναι δύσκολο έως αδύνατο να υπηρετείς δύο κυρίους, εάν και οι δύο είναι απαιτητικοί. Οι υπέρμαχοι της κατάργησης του ασυμβίβαστου γνωρίζουν ότι ο ένας κύριος, δηλαδή η Βουλή, δεν είναι διόλου απαιτητικός. Θα συνεχίσουν ακώλυτα την επιτυχή άσκηση του επαγγέλματός τους, επενδυόμενοι και την ιδιότητα του Βουλευτή για κάθε ενδεχόμενο ή για μείζονα αίγλη χωρίς υποχρεώσεις και δεσμεύσεις. Ας επιλέξουν ποιον κύριο θέλουν να υπηρετήσουν, όπως άλλωστε πράττουν οι πανεπιστημιακοί και όλοι οι αναφερόμενοι στα πρώτα εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 57.

Αυτό που χρειάζεται είναι ένας σοφά ισορροπημένος εκτελεστικός νόμος, που θα οριοθετεί τις επιτρεπόμενες συμβατές

δραστηριότητες, έτσι ώστε να μην ασκείται το ασυμβίβαστο επάγγελμα αλλά και να μην αποκόπτεται τελείως ο επαγγελματίας από αυτό. Οι ισορροπίες γνωρίζω ότι είναι λεπτές. Μπορούν να αναζητηθούν και να συμφωνηθούν. Με αυτές τις σκέψεις θεωρώ ότι η αναθεώρηση του άρθρου 57 δεν είναι ούτε αναγκαία, ούτε σκόπιμη.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Τσιπλάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Κοσμίδη.

Το λόγο έχει ο κ. Φωτιάδης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, είμαι από αυτούς που στο θέμα του ασυμβίβαστου προτίμησαν την αυτορύθμιση, γιατί, πολύ πριν αρχίσει η συζήτηση στη Βουλή για το ασυμβίβαστο, ως επαγγελματίας δικηγόρος της επαρχίας πρακτικά είδα ότι δεν μπορεί κανένας να συνδυάσει και το βουλευτικό αξίωμα αλλά και το επάγγελμα του δικηγόρου, δεν μπορεί να είναι στις αίθουσες των δικαστηρίων αλλά και ταυτόχρονα να είναι συνεπής με τις βουλευτικές του υποχρεώσεις. Έτσι, λοιπόν, θα έλεγα ότι η σημερινή μου τοποθέτηση είναι μια τοποθέτηση, η οποία πηγάζει από την εμπειρία και περισσότερο από το τι θεωρώ εγώ ορθό. Θα σας εξομολογηθώ μάλιστα ότι ήμουν από αυτούς που ψήφισαν τη διάταξη υπέρ του απόλυτου επαγγελματικού ασυμβίβαστου στην προηγούμενη Βουλή.

Όμως, ταυτόχρονα θα πω το mea culpa για τον εξής απλούστατο λόγο: Είναι άσχετο το τι επιλογή θα κάνει κανένας στη συγκεκριμένη περίπτωση, αν μπορεί ν' ανταπεξέλθει στις συγκεκριμένες υποχρεώσεις του και είναι άλλο το να απαγορεύσει απόλυτα το επάγγελμα σε κάποιον Βουλευτή, γιατί θεωρώ ότι ήταν σοφές οι κουβέντες του αείμνηστου Βαγγέλη Γιαννόπουλου που είπε ότι πρέπει τελικώς να δείχνει ο κανένας μας τα ένσημα που είχε πριν έρθει εδώ στη Βουλή, τα ένσημα από τη ζωή, από την εργασία του τελικά μέσα στην ίδια την κοινωνία. Και σήμερα βρισκόμαστε όλοι εδώ όχι γιατί απλά είμαστε οι αρεστοί μιας κομματικής ηγεσίας, αλλά γιατί καταξιώθηκαν –έτσι το βλέπω εγώ– πρώτα στη δουλειά μας στην κοινωνία που δραστηριοποιούμαστε και δευτερευόντως για στιδήποτε άλλο.

Έτσι, λοιπόν, δεν μπορείς να απαγορεύσεις εκ των προτέρων και με απόλυτο τρόπο το επάγγελμα σε κάποιον που πιθανόν να θέλει να ασχοληθεί, να του στερήσεις τη δυνατότητα να ασκήσει τα όσα επιστημονικά έμαθε και τελικά αυτό που τον γεμίζει από το επάγγελμά του, άσχετα αν εσύ ή εγώ –και αναφερόμαι στον ίδιο τον εαυτό μου– δεν πρόκειται ποτέ να ασκήσω τη δικηγορία όσο θα είμαι Βουλευτής. Δεν μπορώ να στερήσω το δικαίωμα από κανένα συνάδελφό μου να πράξει αυτό το οποίο επιθυμεί. Και βέβαια ο ισχυρισμός ότι ένα μέρος δραστηριότητας απορροφάται και από τον ίδιο τον λαό, όταν ψηφίζει, το πόσο ασχολείται με τα κοινά πράγματα ή με τη Βουλή και πόσο με τις ιδιωτικές σου υποθέσεις.

Δεν μπορεί τελικά να ψηφίζουμε εδώ είτε στη Βουλή για τα νομοσχέδια είτε ακόμη για την Αναθεώρηση του Συντάγματος κάτω από την πίεση των τηλεδικειών των απογευματινών ωρών, γιατί αυτό συνέβη με πολλές διατάξεις του Συντάγματος αλλά και με πολλούς νόμους. Περιμένουμε η απόφασή μας να διαμορφωθεί ακριβώς στο τι θα πουν ορισμένοι πάνσοφοι κατά τα άλλα δημοσιογράφοι, οι οποίοι καθορίζουν τελικά το μέλλον αυτού του τόπου. Θα σας θυμίσω ότι ήταν πραγματικά πειστική τότε η κατάσταση, γι' αυτό και ψηφίσαμε μέσα στο κλίμα της συγκεκριμένης εποχής, γιατί ορισμένοι συνάδελφοι Βουλευτές έκαναν όντως υπέρβαση αυτού που λέμε ότι ορισμένοι ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο με τη δουλειά τους σε βάρος άλλων συναδέλφων, δημιουργήθηκαν προβλήματα, πρώην Υπουργοί καπλώναν –θα έλεγα– διαδικασίες και πινάκια και αναφέρθηκαν εδώ τα παραδείγματα.

Όμως, δεν είναι μόνο οι δικηγόροι αυτοί οι οποίοι δικηγόρουν, αυτοί που ασκούν επάγγελμα και δεν είναι μόνο οι «πιασμένοι» δικηγόροι, οι πετυχημένοι δικηγόροι. Μίλησε ο εισηγητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας για ένα νέο δικηγόρο, ένα νέο επαγγελματία. Ξέρουμε ότι με τη διάταξη αυτή

απαγορεύουμε σε όλους τους εμπόρους, σε όλους τους μικρο-επαγγελματίες ότι αν προτιμήσουν να θέσουν υποψηφιότητα και εκλεγούν, θα πρέπει να κλείσουν τα γραφεία τους, τις μικρο-επιχειρήσεις τους και να σταματήσουν κάθε δραστηριότητα ή να κάνουν κάτι άλλο πολύ πιο απλό που γίνεται, να κοροϊδέψουν τελικά το Σύνταγμα, τον ελληνικό λαό και να μεταβιβάσουν σε παρένθετα πρόσωπα –έχει γίνει- όλες αυτές τις δραστηριότητες. Άραγε, τους δικηγόρους και κάποιους άλλους επαγγελματίες των Αθηνών, γιατί σε αυτούς αναφερόμαστε κυρίως, στους Βουλευτές της Αθήνας, τους περιόρισε το απόλυτο ασυμβίβαστο; Η εμπειρία η δική μου και η γνώση λέει όχι, γιατί κανένας δεν έκλεισε το γραφείο του, όλοι έχουν οργανωμένα γραφεία, απλώς τους στερήσαμε τη δυνατότητα να πηγαίνουν απευθείας και να δηλώνουν την παράστασή τους στα δικαστήρια, ενώ τα γραφεία τους τα διατηρούν και την οποιαδήποτε αίγλη –θα έλεγα- που έχουν από το βουλευτικό αξίωμα την εκμεταλλεύονται κατά το μέγιστο δυνατό τρόπο.

Έτσι, λοιπόν, θα έλεγα ότι δεν μπορεί να ξεκινούμε εκ των προτέρων με την ισχύουσα ρύθμιση ότι οι Βουλευτές δεν ασκούν σωστά τα καθήκοντά τους, επειδή πιθανότατα έχουν άλλη επαγγελματική δραστηριότητα. Εμένα μ' ενοχλεί το γεγονός και όσο το μελετούσα τόσο περισσότερο μ' ενοχλούσε και δεν το είχα συνειδητοποιήσει τόσο καλά: Έχουμε μετατραπεί, σύμφωνα με τη ρύθμιση, σε κρατικά όργανα πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Πληρωνόμαστε γι' αυτήν τη συγκεκριμένη δουλειά. Και θα έλεγα ότι ήταν παντελώς άδικο να στερήσουμε τη δυνατότητα από εκατομμύρια πολίτες ν' ασκήσουν και αυτοί το δικαίωμά τους να διεκδικήσουν μια έδρα στη Βουλή.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Βουλευτής Σάμου κ. **ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ**)

Φαντάζεσθε, κύριοι συνάδελφοι, ότι ένας αγρότης δεν μπορεί να είναι Βουλευτής; Δεν μπορεί να είναι. Πρέπει να μεταβιβάσει την επιχείρησή του.

Με τα δεδομένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να το πράξει, γιατί είναι επιδοτούμενες οι παραγωγές του. Άρα ένας αγρότης θα πρέπει να παραιτηθεί παντελώς και αμετακλήτως του επαγγέλματος. Αν δεν εκλεγεί την άλλη τετραετία δεν θα μπορεί να επανέλθει και να διεκδικήσει τα οποιαδήποτε δικαιώματα που έχει μέσω των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή ήταν η πρότασή μας; Ασφαλώς δεν ήταν αυτή η πρότασή μας. Ο ισχυρισμός ότι υπάρχουν εξαιρέσεις επιτρέπει μου ως νομικός να έχω μεγάλη αμφιβολία. Γιατί υπάρχει κατ' αρχάς η απόλυτη απαγόρευση. Δεν μπορεί ν' ασκήσει κανένα επάγγελμα. Παρακάτω αναφέρεται ότι οι δραστηριότητες που μπορεί ν' ασκεί όχι επαγγελματικές θα οριστούν με νόμο. Και ναι μεν είναι γεγονός ότι οι πρόσφατες αποφάσεις μιλούν για δραστηριότητα υπό την έννοια της επαγγελματικής δραστηριότητας αλλά με δεδομένο ότι έχουμε ένα ανώτατο ειδικό δικαστήριο το οποίο παίρνει αποφάσεις κατά βούληση και αλλάζει πάγιες νομολογίες πολλών δεκαετιών δεν μπορεί να είναι κανένας απόλυτα βέβαιος ότι η απόλυτα συνταγματική απαγόρευση θ' αρθεί δια της νομολογίας των τριών αποφάσεων του ανωτάτου ειδικού δικαστηρίου. Μπορεί ο καθένας να προσβάλει.

Εγώ θα σας θυμίσω το εξής. Άλλαξε νομολογία πενήντα χρόνων στην υπόθεση της Βουλευτικής έδρας της Κέρκυρας και στην πρόσφατη υπόθεσή του κ. Καραμανλή στις Σέρρες άλλαξε νομολογία παράλογα και πέρα από κάθε αίσθηση δικαίου. Το ίδιο έγινε και στην Πέλλα. Άρα δεν μπορείς να είσαι σίγουρος γιατί το γράμμα του νόμου είναι πολύ απόλυτο και η ερμηνεία του δεν μπορεί να δικαιολογήσει τα υπόλοιπα.

Είναι γεγονός ότι πολλοί συνάδελφοί μας έπραξαν αυτό που είχα πράξει και εγώ. Κάτω από την ανάγκη του να εκπληρώσουν πλήρως τα βουλευτικά τους καθήκοντα έχουν κλείσει τις δραστηριότητές τους. Τονίζω όμως ότι ήταν θέμα δικής τους επιλογής. Η άποψή μου είναι ν' αποδεχθούμε την προωθημένη πρόταση του εκπροσώπου του Κ.Κ.Ε. να καταργηθεί παντελώς το ασυμβίβαστο και να ορίζονται με νόμο όχι εκτελεστικό τα ασυμβίβαστα τα οποία θα πρέπει να υπάρχουν. Και για να μην υπάρχει καμία παρεξήγηση λέω ότι είμαι υπέρ των αυστηρών περιορισμών άσκησης επαγγέλματος. Σε κάθε περίπτωση όταν

αμέσως ή εμμέσως μια δραστηριότητα σχετίζεται με την διαφάνεια και την προστασία του πολιτικού βίου θα πρέπει να απαγορευθεί έστω και σε περίπτωση πιθανότητας. Αυτό όμως είναι τελείως διαφορετικό από το να απαγορεύσουμε να είναι κάποιος έμπορος σαν να μπορεί να επηρεάσει το κλείσιμο ή όχι του μπακάλικου του στο μικρό χωριό ή στην πόλη ή το κλείσιμο κάποιου λογιστικού γραφείου ή το κλείσιμο κάποιου μικρού δικηγορικού γραφείου, δικηγόρου που θέλει να μπει στην πολιτική.

Η θέση μου, λοιπόν, για το ασυμβίβαστο είναι ξεκάθαρη. Όμως εδώ θα ήθελα να πω ότι όσον αφορά τα κωλύματα του άρθρου 56 πιστεύω ότι δεν υπάρχει κανένας απολύτως λόγος ν' αλλάξουν τα συγκεκριμένα κωλύματα. Εξ άλλου το θέμα της αυτορύθμισης δεν αφορά μόνο το πρόσωπό μας αλλά και τα κόμματά μας. Για παράδειγμα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήδη με απόφαση του Κώστα Σημίτη που επικυρώθηκε από την Κεντρική Επιτροπή αυτορύθμισε τα του οίκου του και έβαλε κωλύματα επιπλέον αυτών που προβλεπόντουσαν μέσα στο Σύνταγμα.

Το ίδιο έπραξε και η νυν ηγεσία, ο Πρόεδρος μας κ. Γιώργος Παπανδρέου που επεξέτεινε τα συγκεκριμένα κωλύματα με το να βάλει κωλύματα που αφορούν πολιτικά στελέχη του κόμματος, όπως γραμματείς νομαρχιακών επιτροπών, γραμματείς περιφερειακών οργάνων και μια σειρά από άλλα στελέχη του κόμματός μας. Αυτό μπορούμε να το πράξουμε και νομίζω ότι είναι το καλύτερο απ' όλα αντ' τελικά κάτω από την πίεση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ή κάτω από οποιαδήποτε άλλη πίεση να οδηγούμαστε σε απόλυτες λύσεις οι οποίες οδηγούν σε αδιέξοδο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Θαλασσινός Θαλασσινός): Ο κ. Τσιπλάκης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι απaráδεκτο να υποστηρίζεται ότι το συζητούμενο θέμα δεν είναι θεσμικό ζήτημα υψίστης αξίας αλλά είναι εντελώς προσωπικό θέμα ορισμένων. Θεωρώ παρά τις όποιες νύξεις όχι όμως κρατούσης απόψεως, παρά τις οποιοσδήποτε γενόμενες νύξεις επ' αυτού, συμφωνούμε. Επίσης θα πω, και ιστορικά ότι ήμουν και εγώ εξ εκείνων που αντελήφθησαν και εβίωσαν στην προηγούμενη θητεία την όλη μεθοδολογία, την όλη διαδικασία που προηγήθηκε σχετικά με αυτό το ζήτημα και το πώς ακριβώς διαμορφώθηκε το περιεχόμενο της συγκεκριμένης διάταξης επί του οποίου περιεχομένου εναντιώθηκα και που διαφαίνεται αυτήν τη στιγμή θα έλεγα πέραν των όποιων όχι ουσιαστών επιφυλάξεων, διαφαίνεται αυτήν τη στιγμή μια ομοφωνία ότι το ασυμβίβαστο ως θεσπίστηκε και που δεν υπάρχει στις περισσότερες χώρες υπό τη μορφή που υπάρχει στη χώρα μας, της συνταγματικής κατοχύρωσης, ν' αρθεί ως συγκεκριμένη ρύθμιση.

Εκτιμώ ότι και η κατεύθυνση όπως εξεδηλώθη, εξωτερικεύθηκε από πλευράς του αρμοδίου Υπουργού, η κατεύθυνση που επιδιώκεται να προσδοθεί στη μεταβολή που συζητάμε είναι σωστή. Δηλαδή η κατεύθυνση της άρσεως αυτής της απαγόρευσης και της επιφύλαξης δια νόμου να προσδιοριστούν συγκεκριμένες δράσεις οι οποίες θα είναι ασύμβατες με τη συγκεκριμένη βουλευτική ιδιότητα. Θα σας έλεγα μάλιστα ότι ήδη για ορισμένα επαγγέλματα από τους κανονισμούς δράσης αυτών των συγκεκριμένων επαγγελματιών προέκυπταν δραστηριότητες οι οποίες απαγορευόντουσαν.

Εγώ ως νομικός ξέρω ότι από τον κώδικα περί δικηγόρων, υπήρχε κατ' αρχάς απαγόρευση στους δικηγόρους και συνακόλουθα αν εξελέγοντο κιάλας ως Βουλευτές, αναλήψεως υποθέσεων οι οποίες μπορεί να παρέβλαπταν το δημόσιο συμφέρον. Επίσης υπήρχαν απαγορεύσεις για αδικήματα εμπορίας ναρκωτικών κ.λπ. Συνακόλουθα γενόμενος ο δικηγόρος Βουλευτής δεν μπορούσε να εκδηλώσει τέτοια επαγγελματική δραστηριότητα. Ίσως όμως να έχουν ωριμάσει οι συνθήκες επέκτασης αυτών των απαγορεύσεων κατά κατηγορία επαγγελματιών.

Εκείνο που ουσιαστικά θέλω να επισημάνω είναι ότι διαφαίνεται ομοφωνία στην κατεύθυνση αλλαγής αυτής της συγκεκριμένης απαγόρευσης. Φαίνεται και νομίζω πολύ ορθά ότι υπάρχει ομοφωνία σχετικά με μια επίκληση που εγένετο, επίκληση που ήταν της υφής ότι εν' όσω έχουν υπάρξει δικαστικές απο-

φάσεις του ανωτάτου ειδικού δικαστηρίου που τελικά προσεγγίζουν το θέμα με την έννοια ότι μπορεί να υπάρξει επαγγελματική δράση ως αφεθούμε σε αυτό. Θεωρώ ότι και εδώ διαφαίνεται ομοφωνία, ότι δεν πρέπει να κάνουμε κάτι τέτοιο, διότι γνωρίζουν άπαντες -και νομικοί να μην είμαστε- ότι η νομολογία μπορεί να είναι διαχρονικά κυμαινόμενη και ότι η νομολογία δεν δεσμεύει κανένα δικαστήριο, επειδή υπήρξε προς συγκεκριμένη κατεύθυνση να δεσμευθεί άλλο δικαστήριο όταν αυτοτελώς έρχεται να εξετάσει μια υπόθεση.

Θεωρώ, λοιπόν, εκ πολλών λόγων πασιφανών και ρητά εκφραζομένων και από μέρους μου ότι θα πρέπει ν' αλλάξει αυτή η διάταξη και είναι πολύ ευχάριστο ότι διαφαίνεται πως υπάρχει κοινή προσέγγιση σ' αυτό όχι από λόγους προσωπικούς κάποιων αλλά για λόγους ενίσχυσης της ποιότητας και της αντιπροσωπευτικότητας της δημοκρατίας. Εγώ θα σας πω ότι υπεστήριζα και υποστηρίζω ξανά -και γι' αυτό πήρα το λόγο- ότι η μη άσκηση επαγγέλματος λόγω της εκλογής, αποτελεί αντικίνητρο. Πραγματικά αποτελεί αντικίνητρο για επαγγελματίες καταξιωμένους, για επιστήμονες, για ανθρώπους οι οποίοι με τη δράση τους έφτασαν σ' ένα σημείο να θεωρούνται διακεκριμένοι με την καλή έννοια του όρου έννοια. Αποτελεί αντικίνητρο και αποτελεί και παραβίαση αν θέλετε, της συνταγματικά κατοχυρωμένης ελευθερίας του Βουλευτή, όταν ο ίδιος αποσυνδεμένος από την επαγγελματική δράση, πολλές φορές μπορεί να θεωρείται ευάλωτος συγκεκριμένων συμφερόντων.

Επίσης, θέλω για άλλη μια φορά να πω ότι η καθιέρωση του ασυμβιβάστου συνιστά προνόμιο για συγκεκριμένες οικογένειες είτε είναι οικογένειες πολιτικές είτε είναι οικογένειες που έχουν μια ανθηρά οικονομική θέση. Είτε και εξ άλλων λόγων συνιστά πραγματικά προνόμιο η θέσπιση του ασυμβιβάστου.

Θέλω για άλλη μια φορά να σημειώσω ότι θεωρώ το επάγγελμα και την άσκηση του, σε περίπτωση εκλογής κάποιου, υπό τους όρους που θα προσδιορίσει, όπως διαφαίνεται από την αλλαγή, ο νόμος, ως στοιχείο της ιδιοσυστασίας του καθενός και ως φορέα βασικών κοινωνικών σχέσεων, φορέα που δημιουργεί κοινωνικές σχέσεις. Θεωρώ επομένως με αυτήν την έννοια ότι πρέπει ν' αφήνεται στο Βουλευτή, υπό τους όρους του νόμου, ν' ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα και ότι η θέση του Βουλευτή -επειδή ακούστηκε κι αυτό- σε καμία περίπτωση δεν προσομοιάζει με τη θέση κάποιου ασκούντος εκτελεστική εξουσία, και εννοώ Υπουργού, διότι άλλο είναι νομοθετική έκφραση εκδηλούμενη από τριακόσιους και άλλο είναι δυνατότητα, με μια έκδοση υπουργικής απόφασης, με μια υπογραφή, διαμόρφωσης κάποιων όρων της κοινωνικοοικονομικής ζωής. Άλλο το ένα, άλλο το άλλο. Επομένως αυτό το επιχείρημα δεν στέκει σε καμία περίπτωση.

Καταληκτικά θα έλεγα ότι το σκεπτικό της αλλαγής στην προηγούμενη Βουλή που ήταν, αναβάθμιση της πολιτικής ζωής του τόπου και της θέσεως των Βουλευτών, από πλευράς αυτή τη στιγμή ασφαλούς συμπεράσματος, πορίσματος, επικρέμαται κατά πόσο συγκριτικά επήλθε αυτό ως αποτέλεσμα ή ενδεχομένως θα επήρχετο σε μεταγενέστερες κοινοβουλευτικές περιόδους. Αντίθετα, είναι αναμφισβήτητο -υπάρχουν αδιάσειστα ιστορικά στοιχεία- προ της υπάρξεως αυτής της μεταβολής, υπήρξαν πολύ διακεκριμένες κοινοβουλευτικές προσωπικότητες οι οποίες ασκούσαν επάγγελμα, ήταν πετυχημένοι άνθρωποι, καταξιωμένοι, δεν παρέβλεψαν την άσκηση του λειτουργήματος εκ της ασκήσεως, της μερικής θα έλεγα, του επαγγέλματος και υπ' αυτή, λοιπόν, την έννοια και με βάση και τα διεθνή δεδομένα, θεωρώ ότι έχουν ωριμάσει οι συνθήκες -περάσαμε κι απ' αυτό το στάδιο και ίσως ήταν καλό με την έννοια ότι έχουμε αυθεντικότερη άποψη- και αυτήν τη στιγμή υπάρχει μια κοινή προσέγγιση, μια αποδοχή αναγκαιότητας αλλαγής αυτής της συγκεκριμένης διάταξης, που θα μου επιτρέψετε να πω και τελειώνω, ότι συνιστά -και αυτό κατεφάνη από τις επισημάνσεις πολλών- μνημείο παραλογισμού νομικού, μνημείο αντιφάσεως, μνημείο νομοτεχνικής ατέλειας, άστοχης προσέγγισης από μέρους μας. Διότι δεν μπορεί στην παράγραφο 3 να διατυπώνεται η απαγόρευση ως διατυπώνεται και εν συνεχεία να αίρεται, διότι νόμος μπορεί να προσδιορίσει δράσεις συμβατές.

Με αυτές τις σκέψεις τάσσομαι αναμφίβολα υπέρ της άρσης του ασυμβιβάστου, θέσπισης δυνατότητας πραγματικά επαγγελματικής δράσης κάτω από ορισμένους όρους και μάλιστα όρους διαφάνειας για τον εκλεγόμενο Βουλευτή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Θαλασσινός Θαλασσινός): Ο κ. Λυκουρέντζος έχει το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, παρακολούθησα με προσοχή όπως θα έχετε διαπιστώσει το σύνολο των εργασιών της σημερινής μας Επιτροπής για να σχηματίσω γνώμη. Αυτήν τη στιγμή που σας ομιλώ έχω καταλήξει σε συμπέρασμα, το οποίο όταν εισήλθα στην Αίθουσα δεν είχα έτοιμο. Παρακολούθησα με προσοχή τις αξιολογότερες επιστημονικά και πολιτικά τοποθετήσεις των συναδέλφων της Αντιπολίτευσης και της Αριστεράς, του κ. Κουβέλη, του Εκπροσώπου του Κομμουνιστικού Κόμματος, αλλά και των εκλεκτών συναδέλφων, του κ. Λοβέρδου και του κυρίου Βενιζέλου, όπως και την επιχειρηματολογία η οποία ανεπιτύχη από την πλευρά της Συμπολιτεύσεως, από το γενικό μας εισηγητή και από άλλους.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Βουλευτής Σερρών κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ**)

Θα συμφωνήσω, λοιπόν, σχεδόν με όλους παρ' ότι τα επιχειρήματα είναι αντικρουόμενα και θα συμφωνήσω για τους κινδύνους οι οποίοι απειλούν το βουλευτικό αξίωμα, το βουλευτικό λειτουργήμα, την ιδιότητα του Βουλευτή στη σύγχρονη δημοκρατία, μία δημοκρατία για την οποία είμαστε όλοι υπερήφανοι ότι λειτουργεί απρόσκοπτα, ότι υπάρχει πρόοδος κοινωνική, ότι υπάρχει δημοκρατική ομαλότητα, υπάρχει συναίνεση σε μεγάλα ζητήματα. Είναι μια κατάκτηση των τριάντα τριών ετών δημοκρατίας στον τόπο, είναι σπουδαίο επίτευγμα. Έχουμε αφήσει στην άκρη τη μισαλλοδοξία, το φανατισμό, τις άγονες συγκρούσεις. Έχουμε εγκαταλείψει στο παρελθόν εκείνα τα οποία μας δίχασαν, εκείνα τα οποία μας χώρισαν. Όμως, φευ δεν έχουμε απαλλάξει το δημόσιο βίο από εκείνες τις αδυναμίες, οι οποίες πλήττουν την αξιοπιστία μας, πλήττουν το κύρος της δημόσιας ζωής.

Ο λόγος για τον οποίον επέμεινα να μιλήσω τελευταίος στη σημερινή συνεδρίαση, ή περίπου τελευταίος, είναι διότι θέλω να εκφράσω αυτές μου τις αγωνίες. Δεν θα καταθέσω περισσότερα επιστημονικά επιχειρήματα όταν μάλιστα δεν έχω και την ικανότητα, αλλά θα καταθέσω τις πολιτικές μου σκέψεις, την επιμονή μου στο να προστατεύσουμε με τις αποφάσεις μας το κύρος του Βουλευτή, την αξιοπιστία του αξιώματός μας, να ενισχύσουμε αυτήν την αξιοπιστία στην ελληνική κοινωνία, να προστατεύσουμε τελικά την ίδια τη δημοκρατία.

Έτσι, λοιπόν, δεν θα ήθελα κατ' αρχάς τις ευθύνες που μας αναλογούν σήμερα εκλεκτέ φίλε και αγαπητέ συνάδελφε, κύριε Λοβέρδο, να τις μεταθέσουμε στην επόμενη Βουλή, όταν έχουμε τη δυνατότητα να τις αναλάβουμε τώρα και να πούμε ξεκάθαρα την άποψή μας.

Δεύτερον, θα ήθελα να δούμε τα πράγματα από την πλευρά που εισήχθη η πλειοψηφία αυτή της αντιστροφής του περιεχομένου της συγκεκριμένης διατάξεως του άρθρου 57. Γιατί αυτό; Διότι δεν θέλω να υπάρχουν εμπόδια τέτοια, τα οποία επιτρέπουν την εύκολη κριτική, την ανάπτυξη της ελαφρότητας και του λαϊκισμού, ο οποίος εκτοξεύεται εναντίον της δημοκρατίας, εναντίον του λειτουργήματός μας. Ξέρετε πόσο εύκολη είναι η κριτική, ξέρετε ποια εντύπωση υπάρχει στην κοινή γνώμη. Η εντύπωση ότι των ανεπάγγελτων αλλά η εντύπωση ότι περίπου εδώ το γλεντάμε, ότι καλοπερνάμε, ότι εδώ δεν έχουμε να κάνουμε σημαντικά πράγματα. Και μου συνέστησε παλαιός και εξαίρετος επίσης κοινοβουλευτικός από την πλευρά της σημερινής Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, αλλά ταυτόχρονα και πατριώτης, να προσέξω, να μη δώσω κατά τη διάρκεια μου αφού εξελέγην την εντύπωση ότι το αξίωμα το οποίο υπηρετώ δεν είναι τόσο σημαντικό και να το προσέξω αυτό μήπως η δική μου συμπεριφορά προδώσει την ευθύνη και την αποστολή. Αυτήν τη φράση την κρατώ ακέραιη στη μνήμη μου και προσπαθώ να πολιτευόμαι έχοντάς την πάντοτε μπροστά μου διότι είναι εύκολο να παρεξηγηθεί ο ρόλος μας, είναι εύκολο από τις πολλές κοινωνικές υποχρεώσεις στις οποίες

είμαστε υποχρεωμένοι να είμαστε παρόντες, να δίνεται η εντύπωση ότι περίπου ο ρόλος του Βουλευτή είναι διακοσμητικός και ότι δεν αξίζει ούτε την τιμή ούτε και την αμοιβή.

Και βεβαίως σε ό,τι αφορά τα περί αμοιβής γνωρίζουμε όλοι πάρα πολύ καλά ότι τα οικονομικά όλων μας είναι στην απόλυτη διαφάνεια και όποιος θέλει να έρθει την πρώτη του μήνα να διαχειριστεί τη βουλευτική αποζημίωση, είμαι σίγουρος ότι ο καθένας ή η καθεμία από εμάς με πολύ μεγάλη άνεση θα το πράξει. Είμαι ένας εξ αυτών που μάχομαι υπέρ αυτού του επιχειρήματος.

Όμως έχουμε εδώ ανθρώπους καταξιωμένους, επιστήμονες, επαγγελματίες, διακεκριμένους στη δικηγορία, στην ιατρική. Έχουμε και τους μηχανικούς, όπως επίσης και βιομηχανικούς εργάτες. Σεμνώνομαι να πω ότι προέρχομαι από τη βιομηχανική εργασία και έχω συμμετάσχει και σε συνδικαλιστικούς αγώνες και σε πολιτικούς αγώνες. Φυσικά έχω και βιβλιάριο ενσήμων για όποιον ενδιαφέρεται ή για όποιον ενδιαφέρεται να σπιλώσει το Βουλευτή, τον οιονδήποτε Βουλευτή από εμάς, με το να πει «είστε ανεπάγγελτος». Ουδείς είναι ανεπάγγελτος.

Η σπουδαία αποστολή την οποία επιτελούμε, το σπουδαίο λειτουργήμα υπέρ της δημοκρατίας και του τόπου, υπέρ του ανθρώπου, το οποίο υπερασπιζόμαστε ο καθένας με τη συμπεριφορά του, είναι άξιο αποζημιώσεως και άξιο αντιμετώπισης των ανθρωπίνων αναγκών που αναλογούν στην κάθε οικογένεια. Άρα λοιπόν το δικό μου συμπέρασμα είναι η πρώτη μας επιλογή, η αποφασιστική, να αποκρούσουμε την ελαφρότητα, τη δημαγωγία, το λαϊκισμό, τις υστερόβουλες τοποθετήσεις ανθρώπων που για λόγους ιδεολογικούς στρέφονται εναντίον της δημοκρατίας και σπεύδουν να σπιλώσουν τους λειτουργούς της.

Πρέπει να κρατήσουμε αυτήν τη στάση. Αυτή δεν κρατείται ούτε από το άρθρο 57, αν απαγορεύει να είναι κάποιος και επαγγελματίας Βουλευτής ή να μην είναι. Αυτή η αποφασιστική στάση κρατείται από το προσωπικό μας παράδειγμα, από αυτό το οποίο ο καθένας και η καθεμία από εμάς πράττει στο δημόσιο βίο.

Αυτό είναι το πρώτο καθήκον το οποίο έχουμε και γι' αυτό πρωτίστως ομιλώ σήμερα, διότι θεωρώ ότι στη σημερινή Βουλή μπορούμε να υπερηφανευτούμε για το σύνολο των συναδέλφων μας, για τη δημοσία στάση τους, για τον τρόπο με τον οποίο πολιτεύονται, για τον τρόπο με τον οποίο υπερασπίζονται το κύρος και την αξιοπιστία του βουλευτικού αξιώματος.

Αν, λοιπόν, υπάρχουν κάποιες αδυναμίες, αν υπάρχουν κάποιες παραλείψεις, αυτό θα το κρίνει ο τελικός κριτής που είναι ο λαός. Εμείς οφείλουμε ν' αποτελούμε παράδειγμα και να προσπαθούμε και ν' αντιστεκόμαστε σε εκείνες τις επιβουλές, οι οποίες εκδηλώνονται είτε με κρυφές κάμερες είτε με υποκλοπές τηλεφωνημάτων είτε με απειλές είτε με οποιοδήποτε τρόπο θέλει κάποιος να πλήξει το Βουλευτή. Διότι αν κάποιος ενοχοποιεί και τις ανθρώπινες αδυναμίες και την ανθρώπινη συμπεριφορά, τότε λοιπόν τείνουμε να πάμε σ' ένα άλλο καθεστώς απειλών, φόβου, όπου τότε αφαιρούμε από το Βουλευτή την ανθρώπινη ιδιότητα και σ' αυτό επίσης δεν θα συμφωνήσω.

Σ' αυτό πρέπει να σταθούμε αποφασιστικά οι Βουλευτές και τα κόμματα απέναντι στις νέες απειλές που εκδηλώνονται με όπλο την τεχνολογία. Σ' αυτό μπορώ να πω ότι εμφανιζόμαστε αμήχανοι. Δεν έχουμε πάρει συγκεκριμένα μέτρα. Δεν έχουμε δείξει την αποφασιστικότητα μας. Δεν έχουμε καταγράψει τη βούλησή μας, ίσως γιατί ο καθένας από εμάς αισθάνεται ότι δεν έχει κάτι το ιδιαίτερο να φοβάται. Δεν είναι όμως αυτό, είναι η στάση μας απέναντι στα δικαιώματα του κάθε πολίτη, του κάθε κρατικού λειτουργού, του κάθε δημοσίου προσώπου.

Έτσι, λοιπόν, σε όλη αυτήν την υπόθεση δεν χρειάζονται ούτε τα μέτρα τα οποία προβλέπει τώρα ο Κανονισμός με τις υπογραφές και τη συμμετοχή μας, την παρουσία μας ή ό,τι άλλο. Το σημαντικό και εδώ είναι αν εμείς μπορούμε να υπηρετήσουμε τους θεσμούς με την προσωπική μας συμμετοχή, με τη δράση μας με τις τοποθετήσεις μας. Πιστεύω λοιπόν ότι και αυτό δεν χρειάζεται να υπάρχει ως μέτρο που να έρχεται να αναστείλει ή να περιορίσει τη συμπεριφορά του Βουλευτή.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρό-

εδρος της Επιτροπής κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ**)

Για παράδειγμα, κύριοι συνάδελφοι, την πρώτη μέρα της συζήτησής του προϋπολογισμού είχα την τιμή να είμαι ένας εκ των πέντε ειδικών εισηγητών της Νέας Δημοκρατίας. Μείναμε μέχρι αργά σε αυτήν τη συζήτηση. Δεν ήταν σπουδαίο άραγε για όλους μας -όχι για να έχουμε οι εισηγητές ακροατές- η συζήτηση του προϋπολογισμού;

Ε, αυτό δεν κράτησε τους περισσότερους συναδέλφους στην Αίθουσα, ούτε γιατί ήταν σημαντικός ο νόμος του προϋπολογισμού ούτε γιατί υπήρχαν οι υπογραφές. Το λέω αυτό σαν ένα παράδειγμα, που ο καθένας από μας μπορεί να το αλλάξει καλύτερα ή χειρότερα, ανάλογα με τη στάση του.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, καταλήγω με την εξής πρόταση. Βεβαίως θα ταχθώ υπέρ της αλλαγής του άρθρου 57 και θα υπερψηφίσω την πρόταση της Πλειοψηφίας. Έχω όμως παραδεχθεί προηγουμένως, όταν δεν ήσασταν ακόμη στο Προεδρείο, το δικαίον των επιχειρημάτων και των επιφυλάξεων όσων ετάχθησαν υπέρ της μη αλλαγής και πιστεύω ότι ένας νόμος εκτελεστικός ή μη εκτελεστικός θα πρέπει να έχει πρόνοιες, που να θεραπεύουν τα περισσότερα από αυτά.

Και επίσης, εκλεκτέ συνάδελφε κύριε Λοβέρδο, που ασπάζομαι ένα πολύ μεγάλο μέρος της επιχειρηματολογίας σας, επιμένω σ' αυτό που αναφέρθηκε προηγουμένως, ότι οι πρωτοβουλίες του πολιτικού κόσμου θα διατηρήσουν τον πρώτο λόγο στην πολιτική -γιατί αυτό είναι η εντολή της δημοκρατίας, η εντολή του λαού- τον πρώτο λόγο στους θεσμούς και στους λειτουργούς τους και θα συντρίψουν τις επιβουλές των εξωθεσμικών κέντρων, που επιδιώκουν για δικά τους συμφέροντα να υποτάξουν την πολιτική και τους πολιτικούς.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σας ευχαριστούμε.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Θαλασσινός, που είναι και ο τελευταίος ομιλητής.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα επιδιώξω να είμαι πάρα πολύ σύντομος.

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, εγώ δεν ήμουν μέλος του ελληνικού Κοινοβουλίου την εποχή που συζητήθηκε στην Ολομέλεια η αναθεώρηση του άρθρου 57 του Συντάγματος, σχετικά με το επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Όμως εν' όψει της συζήτησης για την αναθεώρηση του άρθρου αυτού θεώρησα σκόπιμο να ανατρέξω στα Πρακτικά των αντιστοίχων συνεδριάσεων, όπου αποτυπώνονται οι θέσεις και η επιχειρηματολογία των αξίων συναδέλφων που τότε είχαν λάβει το λόγο και είχαν τοποθετηθεί στο θέμα αυτό.

Με τις τοποθετήσεις τους έγκριτοι κοινοβουλευτικοί άνδρες εκτιμώντας, κατά την άποψή μου, πάρα πολύ σωστά όλες τις παραμέτρους του ζητήματος αυτού, διείδαν τότε ότι η αναθεώρηση του συγκεκριμένου άρθρου θα οδηγούσε αναπόδραστα σε αδιέξοδο, από τα οποία μόνη διέξοδος θα ήταν μια νέα αναθεώρηση του Συντάγματος. Και πραγματικά δικαιώθηκαν, διότι η συγκεκριμένη διάταξη πράγματι οδήγησε μόνο σε αδιέξοδο. Και πολύ σοφά με την πρότασή της η Νέα Δημοκρατία για αναθεώρηση του συγκεκριμένου άρθρου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση αφού ούτε ο εκτελεστικός νόμος που κατέθεσε η προηγούμενη κυβέρνηση ψηφίστηκε, ούτε βεβαίως μπορούσε να θεραπεύσει τα προβλήματα που είχε δημιουργήσει τότε η αναθεώρηση. Και είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι χωρίς καμιά σοβαρή αιτιολογία καθιερώθηκε τότε το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών, μια συνταγματική διάταξη, η οποία δεν απαντάται σε κανένα Σύνταγμα ευρωπαϊκών κρατών και τελικά, κατά την ταπεινή μου άποψη, εκθέτει τον πολιτικό κόσμο και βλάπτει το πολιτικό μας σύστημα.

Αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, με αίσθημα ευθύνης και ιδιαίτερη ευαισθησία θα προσπαθήσω να προσεγγίσω το σοβαρό αυτό ζήτημα. Και λέω «με ευαισθησία» μιας και η διάταξη αυτή, πέραν του ότι αφορά την ποιότητα της δημοκρατίας μας και την αντιπροσωπευτικότητα, συνδέεται άμεσα και με την προσωπική κατάσταση των Βουλευτών. Και, κατά την άποψή μου, το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο των Βουλευτών πρέπει να το εξετάσουμε από τις απαντήσεις σε τρία βασικά ερωτήματα.

Πρώτον, τι είδους Βουλευτή θέλει η κοινωνία μας σήμερα; Βουλευτή ο οποίος θα συμμετέχει στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή και θα αφουγκράζεται συνεχώς τις ανάγκες της ή Βουλευτή σταδιακά αποστασιοποιούμενο απ' αυτήν, από τις δυσκολίες που το κοινωνικό σύνολο αντιμετωπίζει και ανίκανο να λαμβάνει άμεσα τα μηνύματά της; Θέλει η κοινωνία μας Βουλευτές απ' όλους τους επαγγελματικούς χώρους ή Βουλευτές που συγκυρίες, οικονομικές ή άλλες, τους οδήγησαν στο Κοινοβούλιο; Πιστεύω ότι η κοινωνία μας ζητάει Βουλευτές επιτυχημένους στη ζωή και τον επαγγελματικό στίβο. Θέλει ανθρώπους κοινωνικά και επαγγελματικά καταξιωμένους.

Θέλει Βουλευτές που να βιώνουν κι αυτοί μαζί τους τα κοινωνικά, αλλά και τα επαγγελματικά προβλήματα. Θέλει ανθρώπους που εκτός από την κοινωνική προσφορά να έχουν και τη δυνατότητα της επαγγελματικής προσφοράς.

Και βεβαίως πρέπει να τονιστεί και τούτο, ότι αντιλαμβάνεστε ποια είναι η επαγγελματική προοπτική ενός Βουλευτή, ο οποίος απέχει μια, δύο ή και περισσότερες τετραετίες από το επάγγελμά του ή την τέχνη ή την επιστήμη του; Η κατάσταση, όπως έχει σήμερα, θα λειτουργήσει και λειτουργεί αποτρεπτικά για την είσοδο στο στίβο της πολιτικής υπεύθυνων, σοβαρών και καταξιωμένων πολιτών.

Το δεύτερο ερώτημα έχει να κάνει με το κατά πόσο ο Βουλευτής, ο οποίος εξασκεί παράλληλα και το επάγγελμά του, εκπληρώνει σωστά και υπεύθυνα τα καθήκοντά του στη Βουλή. Νομίζω ότι το ερώτημα αυτό απαντάται από την ίδια τη φύση του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Και αυτό γιατί:

Πρώτον, δεν νομίζω να υπάρχει κάποιος συνάδελφος, ο οποίος δεν θα επεδίωκε την επανεκλογή του, διότι έτσι καταδεικνύεται ότι απολαμβάνει και της εμπιστοσύνης των πολιτών. Συνεπώς ο ίδιος ο Βουλευτής θα κάνει τις επιλογές του και θα κατανείμει τις υποχρεώσεις του, κοινοβουλευτικές και επαγγελματικές και θα καθορίσει τη μελλοντική πορεία του. Αυτονόητο μάλιστα αυτό, όμως πρέπει να το επισημάνουμε. Και βεβαίως το ζήτημα τούτο έχει αναλύσει και η βιβλιογραφία της πολιτικής επιστήμης.

Δεύτερον, ενισχύεται η διαφάνεια σχετικά με τις επαγγελματικές δραστηριότητες του Βουλευτή ειδικότερα στις μικρότερες περιφέρειες. Μην ξεχνάμε ότι ο λαός έχει και κρίση και μνήμη. Αξιολογεί, και είτε επιβραβεύει είτε τιμωρεί.

Το τρίτο ερώτημα είναι το εξής: Ενισχύει το επαγγελματικό ασυμβίβαστο την ποιοτική λειτουργία των δημοκρατικών μας θεσμών και ειδικότερα του Κοινοβουλίου; Πιστεύω ότι τόσο τα απόλυτα κωλύματα όσο και το απόλυτο ασυμβίβαστο δημιουργούν περισσότερα προβλήματα απ' αυτά που θεωρητικά φαίνε-

ται να επιλύουν και έχουμε υποχρέωση απέναντι στην κοινωνία και τη σωστή λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών να εξασφαλίσουμε τη δυνατότητα στους ικανούς να προσφέρουν στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Περιορισμοί, όπως αυτός του επαγγελματικού ασυμβίβαστου, είναι βέβαιο ότι ούτε στην αναβάθμιση της ποιοτικής λειτουργίας των θεσμών συμβάλλουν ούτε βεβαίως ανταποκρίνονται στις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής.

Η Νέα Δημοκρατία με την πρότασή της, κύριε Πρόεδρε, κυρίως για την αναθεώρηση του άρθρου 57, αποδεικνύει ότι είναι εναρμονισμένη πλήρως με την απαίτηση της κοινωνίας για καλύτερη ποιότητα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, την προσπάθεια του δημοσίου συμφέροντος, την αξιοκρατία και τη διαφάνεια μέσα από τον προσδιορισμό των κανόνων, σε ό,τι αφορά τα ασυμβίβαστα των Βουλευτών.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 56, –και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε– προσωπική μου άποψη είναι ότι δεν χρήζει καμιάς αναθεώρησης. Μάλιστα θα έλεγα ότι για ορισμένα μετακλητά στελέχη της διοίκησης θα πρέπει τα χρονικά περιθώρια, τα οποία υπάρχουν σε σχέση με τη δυνατότητα της εισόδου στον πολιτικό στίβο, να επανεξεταστούν. Και βεβαίως είμαι απ' αυτούς που πιστεύουν ότι τα θέματα αυτά, ειδικά των κωλυμάτων, μπορούν να ρυθμιστούν από τον κοινό νομοθέτη.

Μ' αυτές τις σκέψεις τελειώνω τασσόμενος υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 57 του Συντάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πάρα πολύ, κύριε συνάδελφε.

Κύριοι συνάδελφοι, έχουν διανεμηθεί τα Πρακτικά της συνεδρίασης της Τετάρτης 10 Ιανουαρίου 2007 και ερωτάται η Επιτροπή αν τα επικυρώνει.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Συνεπώς τα Πρακτικά της Τετάρτης 10 Ιανουαρίου 2007 επικυρώθηκαν.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση της Επιτροπής και ώρα 15.44' λύεται η συνεδρίαση για την επόμενη Τετάρτη 31 Ιανουαρίου 2007 και ώρα 11.00, με αντικείμενο εργασιών της Επιτροπής: επεξεργασία και εξέταση συμπληρωματικών προτάσεων αναθεώρησης διατάξεων του Συντάγματος, που έχουν υποβληθεί με τον απαιτούμενο αριθμό των υπογραφών Βουλευτών, σύμφωνα με τα άρθρα 110 παράγραφος 2 του Συντάγματος και 119 παράγραφος 2 του Κανονισμού της Βουλής.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ

